

DUTCH BIRDING

VOLUME 38 • NO 4 • 2016

Dutch Birding

Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels

REDACTIE

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
editors@dutchbirding.nl

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Schipper Boonstraat 12
1795 AR De Cocksdorp-Textel
Nederland
rene.pop@dutchbirding.nl

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Maartje Bakker
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL

webredactie@dutchbirding.nl

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
dba@dutchbirding.nl

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Nederland
cdna@dutchbirding.nl

COMMISSIE SYSTEMATIEK

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CSNA, p/a George Sangster
csna@dutchbirding.nl

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (06-54270796, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR Enno Ebels (030-2961335, enno.ebels@dutchbirding.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (020-6997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (06-22396323, rene.pop@dutchbirding.nl)

REDACTIERAAD Peter Adriaens, Sander Bot, Thijs Fijen, Lukasz Ławicki, Gert Ottens, Roy Slaterus, Roland van der Vliet en Peter de Vries

REDACTIE-ADVIESRAAD Peter Barthel, Mark Constantine, Andrea Corso, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai en Lars Svensson

REDACTIEMEDEWERKERS Garry Bakker, Harvey van Diek, Nils van Duivendijk, Steve Geelhoed, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Jelmer Poelstra, Martijn Renders, Kees Roselaar, Vincent van der Spek en Jan Hein van Steenis

LAY-OUT André van Loon

PRODUCTIE André van Loon en René Pop

ADVERTENTIES Debby Doodeman, p/a Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
advertising@dutchbirding.nl

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 2016 bedraagt: EUR 39.50 (Nederland en België), EUR 40.00 (rest van Europa) en EUR 43.00 (landen buiten Europa).

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op bankrekening (IBAN): NL95 INGB 0000 1506 97; BIC: INGBNL2A ten name van Dutch Birding Association te Amsterdam, olv 'abonnement Dutch Birding' en uw postadres. Het abonnement loopt per kalenderjaar. Na ontvangst van de betaling worden reeds verschenen nummers van de lopende jaargang nagezonden.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

Voor taxonomie, volgorde en naamgeving van vogels in Dutch Birding worden de volgende overzichten aangehouden: *Dutch Birding-vogelnamen* door A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2016, www.dutchbirding.nl/page.php?page_id=228) (taxonomie en wetenschappelijke, Nederlandse en Engelse namen van West-Palearctische vogels); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (derde editie, door E C Dickinson (redactie) 2003; vierde editie, deel 1, door E C Dickinson & J V Remsen Jr (redactie) 2013) (taxonomie en wetenschappelijke namen van overige vogels van de wereld); en *IOC world bird names 5.4* door F Gill & D Donsker (2015, www.worldbirdnames.org) (Engelse en Nederlandse namen van overige vogels in de wereld; Nederlandse namen door P Vercruijse en A J van Loon).

Voor (de voorbereiding van) bijzondere publicaties op het gebied van determinatie en/of taxonomie kan het Dutch Birding-fonds aan auteurs een financiële bijdrage leveren (zie Dutch Birding 24: 125, 2001, en www.dutchbirding.nl onder 'Tijdschrift').

www.dutchbirding.nl

WEBREDACTIE Garry Bakker, Gijsbert van der Bent, Wietze Janse en Ben Wielstra. FOTOREDACTIE Herman Bouman, Jaap Denee en Menno van Duijn. GELUIDENREDACTIE Kasper Hendriks WEBMASTERS Albert van den Ende en Jeroen van Vianen (DBAlerts).

Dutch Birding Association

BESTUUR Arjan van Egmond (voorzitter, 071-4010656; 06-21585788), Toy Janssen, Marten Miske, Pieter van Veelen, Jorrit Vlot (secretaris), Kees de Vries (penningmeester) en Han Zevenhuizen; tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd. BESTUURSMEDEWERKERS Maartje Bakker, Jurriën van Deijk, Debby Doodeman, Thomas van der Es, Rob Half, Wietze Janse (Dutch Bird Alerts), Arnold Meijer, Marc Plomp, Henk van Rijswijk, Jeroen van Vianen, Ruben Vlot en Steven Wytema.

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Sander Bot (voorzitter), Christian Brinkman, Diederik Kok, James Lidster, Ies Meulmeester, Eddy Nieuwstraten, Roy Slaterus, Vincent van der Spek en Rik Winters (penningmeester). MEDEWERKER Marcel Haas (archivaris). De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA)

LEDEN Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar en George Sangster (secretaris). De CSNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 2016 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland, www.robstolk.nl

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (+31-654270796, arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

DEPUTY CHIEF EDITOR Enno Ebels (+31-302961335, enno.ebels@dutchbirding.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (+31-206997585, andre.van.loon@dutchbirding.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (+31-622396323, rene.pop@dutchbirding.nl)

EDITORIAL BOARD Peter Adriaens, Sander Bot, Thijs Fijen, Lukasz Ławicki, Gert Ottens, Roy Slaterus, Roland van der Vliet and Peter de Vries

EDITORIAL ADVISORY BOARD Peter Barthel, Mark Constantine, Andrea Corso, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai and Lars Svensson

EDITORIAL ASSISTANTS Garry Bakker, Harvey van Diek, Nils van Duivendijk, Steve Geelhoed, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, Jelmer Poelstra, Martijn Renders, Kees Roselaar, Vincent van der Spek and Jan Hein van Steenis

LAY-OUT André van Loon

PRODUCTION André van Loon and René Pop

ADVERTISING Debby Doodeman, c/o Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
advertising@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 2016 is: EUR 39.50 (Netherlands and Belgium), EUR 40.00 (Europe) and EUR 43.00 (countries outside Europe).

Subscribers in European countries are kindly requested to pay the subscription fee to Dutch Birding Association, Amsterdam, on bank account (IBAN): NL95 INGB 0000 1506 97; BIC: INGBNL2A; please mention 'subscription Dutch Birding' and your full address. If this is not an option, payment by credit card is possible (see for details below).

British subscribers are requested to pay preferably by bank transfer too, although payment by Sterling cheque remains possible. Cheques should be sent to Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands.

Subscribers in countries outside Europe can make their payment by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send your credit card details (card type, card number, expiry date, security code) and full address to our postal address (see above; please append signature) or by e-mail to circulation@dutchbirding.nl. Subscription is per calendar-year. After receipt of payment, already published issues of the running volume will be sent.

Dutch Birding is a bimonthly journal. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

For taxonomy, sequence and nomenclature of birds in Dutch Birding the following lists are used: *Dutch Birding bird names* by A B van den Berg (2008, Amsterdam; online update 2016, www.dutchbirding.nl/page.php?page_id=229) (taxonomy and scientific, Dutch and English names of Western Palearctic birds); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (third edition, by E C Dickinson (editor) 2003; fourth edition, volume 1, by E C Dickinson & JV Rensen Jr (editors) 2013) (taxonomy and scientific names of remaining birds of the world); and *IOC world bird names 5.4* by F Gill & D Donsker (2015, www.worldbirdnames.org) (English and Dutch names of remaining birds of the world; Dutch names by P Vercruijse and A J van Loon).

For (preparation of) special publications regarding identification and/or taxonomy, the Dutch Birding Fund can offer financial support to authors (see Dutch Birding 24: 125, 2001, and www.dutchbirding.nl under 'Journal').

www.dutchbirding.nl

WEB EDITORS Garry Bakker, Gijsbert van der Bent, Wietze Janse and Ben Wielstra. **PHOTOGRAPHIC EDITORS** Herman Bouman, Jaap Denee and Menno van Duijn. **SOUNDS EDITOR** Kasper Hendriks. **WEBMASTERS** Albert van den Ende and Jeroen van Vianen (DBAlerts).

Dutch Birding Association

BOARD Arjan van Egmond (president, +31-714010656; +31-621585788), Toy Janssen, Marten Miske, Pieter van Veelen, Jorrit Vlot (secretary), Kees de Vries (treasurer) and Han Zevenhuizen; the editors of Dutch Birding also have one seat in the board. **BOARD ASSISTANTS** Maartje Bakker, Jurriën van Dijk, Debby Doodeman, Thomas van der Es, Rob Halfé, Wietze Janse (Dutch Bird Alerts), Arnold Meijer, Marc Plomp, Henk van Rijswijk, Jeroen van Vianen, Ruben Vlot and Steven Wytema.

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Sander Bot (president), Christian Brinkman, Diederik Kok, James Lidster, Ies Meulmeester, Eddy Nieuwstraten, Roy Slaterus, Vincent van der Spek and Rik Winters (treasurer). **ASSISTANT** Marcel Haas (archivist). The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

Dutch committee for avian systematics (CSNA)

MEMBERS Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar and George Sangster (secretary). The CSNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

© 2016 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands,
www.robstolk.nl

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
editors@dutchbirding.nl

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Schipper Boonstraat 12
1795 AR De Cocksdorp-Texel
Netherlands
rene.pop@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

Maartje Bakker
Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
circulation@dutchbirding.nl

WWW.DUTCHBIRDING.NL
webredactie@dutchbirding.nl

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
dba@dutchbirding.nl

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
Duinlustparkweg 98A
2082 EG Santpoort-Zuid
Netherlands
cdna@dutchbirding.nl

DUTCH COMMITTEE FOR

AVIAN SYSTEMATICS
CSNA, c/o George Sangster
csna@dutchbirding.nl

INTERNET
www.dutchbirding.nl

Artikelen / papers

- 201 Nearctic passerines in Russia *Vladimir Yu Arkhipov & Łukasz Ławicki*
215 Huisgierzwaluwen op Terschelling in mei 2001 en te IJmuiden in november 2006 en voorkomen in Europa [LITTLE SWIFTS ON TERSCHELLING IN MAY 2001 AND AT IJMUIDEN IN NOVEMBER 2006 AND OCCURRENCE IN EUROPE] *Jan van der Laan, Bram Couperus, Joep J de Leeuw & Enno B Ebels*
219 Black Scrub Robin in the WP and breeding record in Israel in 2015 *Gert Ottens, Yoav Perlman & Itai Shanni*
228 Balkankwikstaart op Texel in april-mei 2016 [BLACK-HEADED WAGTAIL ON TEXEL IN APRIL-MAY 2016] *Ruwan Aluhivare & Enno B Ebels*
232 Witte Oeverloper bij Bemmelen in augustus 2015 [WHITE COMMON SANDPIPER NEAR BEMMEL IN AUGUST 2015] *Enno B Ebels*
235 Status of Slender-billed Curlew in Central Asia *Arend Wassink*
237 Vermoedelijke hybride Oostelijke Blonde x Bonte Tapuit op Texel in mei 2012 [PRESUMED HYBRID EASTERN BLACK-EARED X PIED WHEATEAR ON TEXEL IN MAY 2012] *Gerald J Oreel*

WP reports

- 240 Late March to mid-May 2016 *Łukasz Ławicki & Arnoud B van den Berg*

Recente meldingen / recent reports

- 255 Maart-april 2016 *Roy Slaterus, Vincent van der Spek & Martijn Renders*

DB Actueel

- 262 New bird species described in 2015; Forsters Stern op Texel [FORSTER'S TERN]; Zwartkoprietzanger in Ooijpolder [MOUSTACHED WARBLER]; Drie Alpenheggenmussen langs Nederlandse kust [ALPINE ACCENTORS]; Steltstrandloper op tournee door Nederland [STILT SANDPIPER]; Grote Kanoet op Texel [GREAT KNOT]

Voorplaat / front cover

- Steltstrandloper / Stilt Sandpiper *Calidris himantopus*, eerste-zomer, Borculo, Gelderland, 16 mei 2016 (*Karel A Mauer*)

Nearctic passerines in Russia

Vladimir Yu Arkhipov & Łukasz Ławicki

Russia is the largest country in the world, with a huge landmass (more than 17 million km²) extending from eastern Europe through the northern part of Asia to the Pacific Ocean. The greater part of Russia belongs to the Eastern Hemisphere but Chukchi peninsula and the eastern part of Wrangel island lie in the Western Hemisphere. Owing to its size and location, Russia displays a great diversity in the composition of its birdlife. In recent years, two important checklists documenting the avifauna of Russia have been published: *Checklist of the birds of the Russian Federation* (Koblik et al 2006) and *Avifauna of the states of northern Eurasia (former USSR)* (Koblik & Arkhipov 2014). In the first decade of the 21st century, the avifauna of the Russian Federation included 789 species and 1334 subspecies. Of these, more than 650 species were recorded as breeding, and the others as vagrant, wintering or migratory species (Koblik et al 2006). The small proportion (c 10%) of species with scarce, rare and vagrant status in the Russian avifauna is partly due to the lack of a close-knit community of birders in this country, and the incomparably smaller interest in the topic of 'vagrants' than is the case in Europe. Depending on the location, we can expect vagrancy of species from all directions including the north-western part of North America. Of course, the vast area of Russia means that species nesting in the Far East will be vagrants in the European part of the country and vice versa (cf Koblik & Arkhipov 2014). In this paper, we summarize records of Nearctic passerine species recorded in Russia.

Methods

We have checked all the records that we have been able to access, taking a critical approach to the literature and examining the appropriate documentation (descriptions, specimens, photographs) for the rarest species. The review includes 27 species of Nearctic passerines. One taxon (Oregon Junco *Junco hyemalis oregonus*) is treated here as a subspecies, following Dickinson & Christidis (2014) and Gill & Donsker (2015), although the Russian checklists consider it a full species (Koblik et al 2006, Koblik & Arkhipov 2014). Two Nearctic passerine species (Grey-cheeked Thrush *Catharus minimus* and Grey-crowned Rosy Finch *Leucosticte tephrocotis*) breed regularly in the Far East of

Russia, while all others are vagrants. Exceptionally, a single case of nesting Savannah Sparrow *Passerculus sandwichensis* has been recorded (see below). In this review, we have not included species that occur in both the Palearctic and Nearctic (eg, Northern Shrike *Lanius borealis*, Arctic Warbler *Phylloscopus borealis* and Buff-bellied Pipit *Anthus rubescens*) and for which the Palearctic part of the range is larger or at least equal to the Nearctic part. Appendix 1 gives details of all records analysed, including information on date, place, number of birds, sex, age and type of documentation (photographs, skins, references). A total of 10 species recorded in the Far East of Russia have not yet been found within the limits of the Western Palearctic (WP). For comparison, we briefly discuss the status of each species in the WP. Note that some of the records from the Azores, Britain, Ireland and Germany listed below are still awaiting acceptance by the relevant rarities committees.

Review of species

Ruby-crowned Kinglet *Regulus calendula*

One record. A female was collected on Wrangel on 30 September 1986. The skin is deposited at the Zoological Museum of the Moscow State University (Stishov et al 1991; plate 309).

There are four records in the WP: two in Iceland (November 1987 and October 1998), one in Ireland (October 2013) and one in the Azores (October–November 2015) (Haas 2012, Fahy 2014, Ławicki & van den Berg 2015).

Tree Swallow *Tachycineta bicolor*

11 records (involving 15 birds). The first was on Wrangel on 9 July 1934 (Portenko 1973). A total of 10 birds has been recorded on Wrangel, including three on 20 July 1981 (Stishov et al 1991) and twice two. Other records come from Chukotka (plate 310), Herald and the Commander Islands. All records are between 28 May and 20 July, the vast majority of them in June (appendix 1).

There are 10 records (involving 11 birds) in the WP: seven in the Azores, two in Britain and one in Iceland (Haas 2012; Marcel Haas in litt). Interestingly, all records from Britain and Iceland, and also from Greenland (Boertmann 1994) come from spring, as in the Far East of Russia. In contrast, the records in the Azores are from October and November.

Purple Martin *Progne subis*

One record. A male was collected at Belyaka spit on

Nearctic passerines in Russia

309 Ruby-crowned Kinglet / Roodkroonhaan *Regulus calendula*, female (collected on Wrangel, Russia, on 30 September 1986), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (Vladimir Yu Arkhipov) **310** Tree Swallow / Boomzwaluw *Tachycineta bicolor*, Kivak lagoon, Chukotka, Russia, 5 June 2015 (Maxim A Antipin) **311** Purple Martin / Purperzwaluw *Progne subis*, adult (collected at Belyaka spit, Chukotka, Russia, on 11 June 2005), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (Vladimir Yu Arkhipov) **312** American Cliff Swallow / Amerikaanse Klifzwaluw *Petrochelidon pyrrhonota*, Pevek, Chukotka, Russia, 8 June 2007 (Pavel S Tomkovich) **313** White-crowned Sparrow / Witkruingors *Zonotrichia leucophrys gambelii*, adult male, collected on 29 May 2002, and Hermit Thrush / Hermetijlster *Catharus guttatus*, adult female, collected on 1 June 2002, Neshkan, Mys Dzenretlen, Chukotka, Russia, 2 June 2002 (Heikki Karhu)

Chukotka on 11 June 2005. The skin is deposited at the Zoological Museum of the Moscow State University (Koblik et al 2006; plate 311).

There are three records in the WP: in the Azores in September 2004 and October 2011 and in Britain in September 2004 (Haas 2012; Marcel Haas in litt).

American Cliff Swallow *Petrochelidon pyrrhonota*

Six records (involving nine birds). Four records are from Wrangel: in June–July 1939, on 23 July 1979 (two birds), in August 1981, and from 31 May to 18 June 1985 (three birds) (Portenko 1973, Dorogoi & Pridatko 1981, Stishov et al 1991). The other two birds were recorded on Chukotka: at Sireniki on 15 June 1989 and at Pevok on 8 June 2007 (Konyukhov 1995, Tomkovich 2007; plate 312).

There are c 25 records in the WP, mainly in the Azores (at least nine, involving 15 birds) and in Britain (nine). Other records are from the Canary Islands, France, Iceland, Ireland, Madeira and Sweden (Slack 2009; Marcel Haas in litt). All WP records are from autumn (between 28 September and 5 December), more than half of them in October. In contrast, the Russian records are from May to August.

Varied Thrush *Ixoreus naevius*

Four records, of which three on Wrangel: a female on 11 June 1983 (collected; plate 314), a male on 16 and 28 May 1984 (collected; plate 315), and a male on 1 April 1986 (Stishov et al 1991). An adult male was photographed at Egvekinot, Chukotka, on 20 May 2011 (Golubev et al 2011).

There are two records in the WP, in Britain (November 1982) and Iceland (May 2004) (Haas 2012).

Hermit Thrush *Catharus guttatus*

Three records. One bird was sighted on Wrangel on 11 July 1984 (Stishov et al 1991) and the other two on Chukotka: an adult female collected at Neshkan, Mys Dzhrenretlen, on 1 June 2002 (Karhu 2004; plate 313), and one observed along the coast of Pyngopilgyn lagoon on 2 June 2011 (Golubev & Suin 2014).

There are c 30 records in the WP, most of them in Britain and Iceland. Autumn records predominate in the WP; the only three spring records were in Scotland (both in Shetland) and Sweden (Slack 2009; Marcel Haas in litt).

Swainson's Thrush *Catharus ustulatus*

One record. A first-year female was collected on Terney bay, Primorye, on 14 October 1978 (Elsukov 1981).

There are c 75 records in the WP, of which more than 30 in Britain (Slack 2009, Bond 2014; Marcel Haas in litt). The peak of occurrences is in October, whereas spring records are extremely rare, with only three: in Ireland, Scotland and Wales (Slack 2009, van den Berg & Ławicki 2015).

Grey-cheeked Thrush *Catharus minimus*

The subspecies *C m aliciae* breeds in the river valleys on Chukotka peninsula (plate 316), along the Anadyr river, on the Penzhina river in Kamchatsky Krai, and in lower Kolyma. It arrives at its breeding grounds in early June to

mid-June (Portenko 1973, Lobkov 1986). Apart from north-eastern Siberia, there are no records in other parts of Russia (Koblik & Arkhipov 2014).

There are c 90 records in the WP, more than half of them in Britain. Almost all birds were recorded in autumn, with the peak in October (Slack 2009, Bond 2014; Marcel Haas in litt). The first spring records in the WP were in Ireland and Scotland in May 2015 (van den Berg & Ławicki 2015).

American Robin *Turdus migratorius*

Nine records (involving 11 birds), all except one on Chukotka (appendix 1). On Chukotka, it was recorded in 2002–11 between May and September, mainly at Sireniki. In 2002, three birds were recorded there (Zagrebin 2011a; plate 317). It was probably also sighted at Sireniki in 1994–96 and at the end of the 1990s. On 24 December 2014, a bird was photographed at Milkovo on Kamchatka (Kuryakova & Rozhdestvensky 2015).

There are almost 70 records in the WP, including 42 in Britain and Ireland. They are from October to July, most of them between October and January (Bregman & Ebels 2015). In contrast, almost all the Russian records are from May to September.

Grey-crowned Rosy Finch *Leucosticte tephrocotis*

The subspecies *L t griseonucha* breeds on the Commander Islands. It is a common resident on the Medny and Bering islands (Johansen 1961; plate 318–319). It is a rare vagrant on Kamchatka (Artyuhin et al 2000) and there is also one record in the northern part of the Kuril Islands (Lobkov et al 2015).

Not recorded in the WP.

Pine Siskin *Spinus pinus*

One record. An adult male of the nominate subspecies *S p pinus* was photographed at Mys Shmidta on Chukotka on 9–10 June 2011 (Arkhipov et al 2013; plate 320).

Not recorded in the WP.

McKay's Bunting *Plectrophenax hyperboreus*

Six records (involving 17 birds). All except one come from Chukotka (plate 321), including 11 birds (males and females) at Sireniki from 2 April to 13 May 1989 (Konyukhov 1995). On Chukotka, it has been recorded mainly in April and May (Zagrebin et al 2015; appendix 1). There is one record from Kamchatka, at Ust-Kamchatsk on 14 February 2007 (Lobkov 2008).

Not recorded in the WP.

Indigo Bunting *Passerina cyanea*

Two records 'of uncertain status', both at Curonian spit in Kaliningrad Oblast (an isolated part of Russian territory situated between Lithuania and Poland, within the WP): a singing adult male was seen on 21 June 1975 and an adult male was trapped, ringed and released on 26 April 1982. This bird did not exhibit any features indicating that it had been in captivity (Payevsky 1976, 1994, cf Koblik & Arkhipov 2014).

There are c 50 records in the WP, most of them in the Azores (almost all in October). Records also come from

314 Varied Thrush / Bonte Lijster *Ixoreus naevius*, female (collected on Wrangel, Russia, on 11 June 1983), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (*Vladimir Yu Arkhipov*) **315** Varied Thrush / Bonte Lijster *Ixoreus naevius*, male (collected on Wrangel, Russia, on 28 May 1984), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (*Vladimir Yu Arkhipov*) **316** Grey-cheeked Thrush / Grijswangdwerglijster *Catharus minimus aliciae*, male, Chukotka, Russia, 12 June 2004 (*Tuomo Jaakkonen*) **317** American Robin / Roodborstlijster *Turdus migratorius*, male, Providence, Chukotka, Russia, 6 May 2011 (*Igor A Zagrebina*)

318 Grey-crowned Rosy Finches / Grijskruinbergvinken *Leucosticte tephrocotis griseonucha*, Medny, Commander Islands, Russia, 21 July 2012 (Evgeny A Koblik)

319 Grey-crowned Rosy Finch / Grijskruinbergvink *Leucosticte tephrocotis griseonucha*, adult male, Medny, Commander Islands, Russia, 20 February 2015 (Dmitry Pilipenko)

- 320** Pine Siskin / Dennyensis *Spinus pinus*, male, Mys Shmidta, Chukotka, Russia, 9 June 2011 (*Tom Noah*)
321 McKay's Bunting / McKays Sneeuwgors *Plectrophenax hyperboreus*, male, Providence, Chukotka, Russia, 14 May 2015 (*Maxim A Antipin*) **322** Savannah Sparrow / Savannahgors *Passerculus sandwichensis*, adult male (collected at Kolyuchinskaya bay, Chukotka, Russia, on 3 July 1974), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (*Vladimir Yu Arkhipov*) **323** Sooty Fox Sparrow / Grauwe Roodstaartgors *Passerella unalaschcensis*, adult female (collected at Kolyuchinskaya bay, Chukotka, Russia, on 5 July 1986), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (*Vladimir Yu Arkhipov*) **324** Song Sparrow / Zanggors *Melospiza melodia*, adult male (collected at Kolyuchinskaya bay, Chukotka, Russia, on 12 July 1988), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (*Vladimir Yu Arkhipov*) **325** Swamp Sparrow / Moerasgors *Melospiza georgiana*, first-year, Providence, Chukotka, Russia, 15 December 2010 (*Igor A Zagrebin*)

Britain, Ireland, Iceland and the Netherlands. Other records (eg, in Denmark, Finland, Germany, Gibraltar, Poland, Norway and Sweden) are treated as of uncertain origin or probable escapes (Slack 2009; Marcel Haas in litt).

Savannah Sparrow *Passerculus sandwichensis*
 22 records (involving at least 25 birds), including one breeding record. On 8 June 1979, a pair with a nest (four live nestlings and one dead) was found at Uelen on Chukotka. It is the only confirmed nesting record in the Palearctic region (Morozov & Tomkovich 1980). Interest-

326 Golden-crowned Sparrow / Goudkruingors *Zonotrichia atricapilla*, adult male (collected at Egvekinot, Chukotka, Russia, on 13 June 1975), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (Vladimir Yu Arkhipov) **327** Dark-eyed Junco / Grijze Junco *Junco hyemalis*, first-year female, Providence, Chukotka, Russia, 14 December 2010 (Igor A Zagrebin) **328** Dark-eyed Junco / Grijze Junco *Junco hyemalis*, Providence, Chukotka, Russia, 5 April 2011 (Igor A Zagrebin) **329** Oregon Junco / Oregonjunco *Junco hyemalis oregonus*, adult male (collected on Wrangel island, Russia, in October 1978), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (Vladimir Yu Arkhipov) **330** Western Meadowlark / Geelkaakweidespreeuw *Sturnella neglecta*, adult (collected at Providence bay, Chukotka, Russia, in last decade of June 2002), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (Vladimir Yu Arkhipov) **331** Rusty Blackbird / Zwarte Troepiaal *Euphagus carolinus*, female, Milkovo, Kamchatka, Russia, 23 December 2014 (Oleg Rozhdstvensky)

ingly, a single pair was recorded at the same site on 2 June 1934 (Portenko 1973). Nine records come from Wrangel, six from Primorye (mainly at Blagodatnoe lake and Petrov bay), five from Chukotka (plate 322), and single observations from the Koryak highlands and Kamchatka (appendix 1). In autumn, most were in September

(five) and October (five), and in spring-summer mainly in June and July. The specimens collected in Russia involve the subspecies *P s anthinus* and *P s sandwichensis* (Koblik et al 2006).

There are six records in the WP: three in Britain (April 1982, September-October 1987, October 2003), and

332 Myrtle Warbler / Mirtzanger *Setophaga coronata*, male (collected on Wrangel island, Russia, on 21 May 1983), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (Yaroslav A Red'kin)

333 Wilson's Warbler / Wilsons Zanger *Cardellina pusilla*, female (collected at Mechigmenskaya bay, Chukotka, Russia, on 2 September 1992), Zoological Museum of Moscow State University, Russia, 11 September 2015 (Yaroslav A Red'kin)

three in the Azores (one in October 2002 and two in October 2009) (Haas 2012; Marcel Haas in litt).

Sooty Fox Sparrow *Passerella unalaschcensis*

Nine records (involving 10 birds, six of them collected). Nine birds were recorded at Sireniki, Uelen and Uelkal on Chukotka, and at Kolyuchinskaya bay (plate 323). The first record comes from the 19th century, when a male was collected on Medny in the Commander Islands (Portenko 1973). Most records are from June and July (appendix 1).

Not recorded in the WP (cf Redactie Dutch Birding 2016).

Song Sparrow *Melospiza melodia*

One record. An adult male was collected at Kolyuchinskaya bay, Chukotka, on 12 July 1988 (plate 324). The skin is deposited at the Zoological Museum of the Moscow State University (Red'kin & Koblik 2001).

There have been 14 records in the WP, including seven in Britain, and single records in Belgium, Germany, the Netherlands, Norway, Spain, Sweden and Switzerland; 11 birds were found in April and May (Slack 2009; Marcel Haas in litt).

Swamp Sparrow *Melospiza georgiana*

One record. A first-year was photographed at Providence on Chukotka on 13-30 December 2010 (Zagrebin 2011b; plate 325).

Not recorded in the WP.

White-crowned Sparrow *Zonotrichia leucophrys*

Eight records (involving 11 birds). Birds were recorded on Chukotka (six), on Wrangel (four) and on Herald (one). Four first-year birds were sighted at Sireniki, Chukotka, on 21 September 1989 (Konyukhov 1995). Records come from all months between May and October (appendix 1). The specimens collected belong to the subspecies *Z l gambelii* (Karhu 2004, Koblik et al 2006; plate 313).

There have been 15 records in the WP, including six in Britain, four in the Azores and single records from France,

Iceland, Ireland, the Netherlands and Norway. Seven birds were found in October, four in May, and singles in January, April, August and December (Slack 2009; Marcel Haas in litt). A bird on Corvo, Azores, in October 2013 was identified as *gambelii* (cf van den Berg & Haas 2013); a bird ringed in Cheshire, England, in April 2016 also showed characters of *gambelii* (not yet accepted; cf Lawicki & van den Berg 2016).

Golden-crowned Sparrow *Zonotrichia atricapilla*

Nine records, of which six on Chukotka (plate 326), two on Kamchatka and one on Wrangel. The first records (males; collected) were at Providence, Chukotka, on 6 May 1939, and on Wrangel from 26 September to 6 October 1939 (Portenko 1973). A singing male was seen at Sireniki, Chukotka, on 26 June 1988 (Konyukhov 1995). Most records were in September (appendix 1).

Not recorded in the WP.

Dark-eyed Junco *Junco hyemalis*

16 records (involving 19 birds), most of them on Chukotka (10), the others on Wrangel and Herald (appendix 1; plate 327-329). The first record concerned a female collected at Kolyuchinskaya bay, Chukotka, on 4 June 1879 (Portenko 1973). An interesting record relates to a pair on Wrangel between 6 June and 14 July 1987 (Stishov et al 1991). Records come from all months, including in winter at Providence on Chukotka, on 13-24 December 2010 (plate 327) and from 31 January to 8 March 2012 (Zagrebin et al 2015). One record concerns an adult male Oregon Junco *J h oregonus* collected on Wrangel in October 1978 (Dorogoi & Pridatko 1981, Red'kin & Koblik 2001, plate 329).

There are c 55 records in the WP, including 40 in Britain. The vast majority comes from spring, mainly May (Slack 2009, Bond 2014, Bosma & Ebels 2016; Marcel Haas in litt).

American Tree Sparrow *Spizelloides arborea*

Eight records, of which five on Chukotka: a male at Uelen on 2 June 1934, at Mechigmen bay on 2-4 July 1984, at Sireniki on 21 September 1989, at Neshkan on 27 May

2002, and an adult male on the shore of Pyngopilgyn lagoon on 4 June 2011 (Portenko 1973, Konyukhov & Zubakin 1988, Konyukhov 1995, Karhu 2004, Golubev & Suin 2014). Two records are from Wrangel (13 July 1979 and 4 June 1983), and one from the Plotnikova river on Kamchatka on 24 May 1979 (Glushchenko 1984, Stishov et al 1991, Artyuhin et al 2000). Most of these were between May and July.

Not recorded in the WP.

Chipping Sparrow *Spizella passerina*

One record. A single bird was photographed on Wrangel in October 1981 (Stishov et al 1991).

Not recorded in the WP.

Western Meadowlark *Sturnella neglecta*

One record. An adult bird was collected at Providence bay, Chukotka, in the last decade of June 2002 (exact date unknown; Eugeny Syroechkovsky pers comm). The skin is deposited at the Zoological Museum of the Moscow State University (Koblik et al 2006; plate 330).

Not recorded in the WP.

Rusty Blackbird *Euphagus carolinus*

Three records. A female was collected at Mys Chaplina, Chukotka, on 7 June 1913 (Brooks 1915); a male was observed at Sireniki, Chukotka, on 21 September 1989 (Konyukhov 1995); and a weakened female was photographed at Milkovo, Kamchatka, on 23 December 2014 (Kuryakova & Rozhdestvensky 2015, plate 331).

In the WP, a bird in Wales in October 1881 was not accepted as a genuine vagrant (Evans 1994, British Ornithologists' Union 2013). Evans (1994) also mentions a bird in St James's Park in London, England, in July-August 1938, which 'was clearly an escape'.

Northern Waterthrush *Parkesia noveboracensis*

One record. A male was collected at Cape Serdtse-Kamen, Chukotka, on 14 June 1879 (Palmen 1887, Portenko 1973).

There are 19 records in the WP, including seven in Britain, five in the Azores, three in France, two in Ireland, and singles in the Netherlands and the Channel Islands. Most records were in September and October, with only two records in spring, in April (Slack 2009, Gaxiola & Ebels 2013; Marcel Haas in litt).

Myrtle Warbler *Setophaga coronata*

Five records, of which four on Wrangel: on 20 September 1976; a female collected in October 1979; on 12-13 November 1981; and a male on 20-21 May 1983 (collected, plate 332). The first record concerns a male collected at Neshkan, Mys Dzhennretlen, Chukotka, on 25 May 1879. The skin is deposited at the Museum of Evolution, Uppsala University, Sweden (Palmen 1887, Portenko 1973).

There are c 75 records in the WP, most in Britain (22), Iceland (17), Ireland (16) and the Azores (15). More than 70% of records come from October (Slack 2009; Marcel Haas in litt).

Wilson's Warbler *Cardellina pusilla*

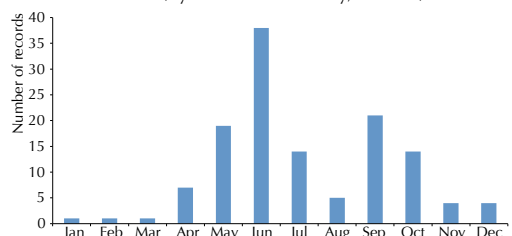
Three records, all on Chukotka: a female at Sireniki on 4 September 1989, a male collected at Dezhnevo on 19 August 1990, and a female collected on Mechigmenskaya bay on 2 September 1992 (Konyukhov 1995, Savinetsky 1998, plate 333).

There are three records in the WP: in England in October 1985, in Ireland in September 2013 and in Scotland in October 2015 (Haas 2012, Fahy 2014, Ławicki & van den Berg 2015).

Discussion

In total, we gathered data relating to 133 records of 25 species of Nearctic passerines recorded in Russia as vagrants (excluding Grey-cheeked Thrush and Grey-crowned Rosy Finch). Eight species recorded in the Russian Far East represent the only records in the Palearctic region (within the boundaries proposed by Roselaar 2006): Grey-crowned Rosy Finch (a breeding population), Pine Siskin, McKay's Bunting, Swamp, American Tree and Chipping Sparrow, Western Meadowlark and Rusty Blackbird. The nearest breeding grounds of almost all Nearctic passerine species recorded in the Far East of Russia lie in Alaska, USA. The most regularly recorded are eight species (Savannah Sparrow, Dark-eyed Junco, Tree Swallow, Sooty Fox Sparrow, American Robin and Golden-crowned, White-crowned and American Tree Sparrow), which account for nearly 70% of all records. All records, except for two of uncertain status (Indigo Buntings at Kaliningrad Oblast) come from the Russian Far East, mostly from Chukotka (51% of all records) and Wrangel (32%). The other records are from Kamchatka, Primorye Krai, Herald and the Commander Islands. More than half of all records were recorded between May and July, with a peak in May, while autumn records are mainly from September and October (figure 1). It should be noted that these results (frequency, distribution and phenology of occurrence) may be seriously distorted as the result of variation in factors as, eg, research in selected areas (Chukotka, formerly on Wrangel), at

FIGURE 1 Monthly distribution of Nearctic passerines in Russia (by date of discovery, n=129)

a particular time of year (mainly in spring and summer) or with different intensity in different decades (eg, more than one third of the records come from the 1980s). As is well known, the search for vagrants in the Far East (and in general in Russia) is almost non-existent, and most records were obtained during the research expeditions by scientists from centers or their local branches. A good reference to the above results from the Russian Far East are the data from Gambell on St Lawrence island (Alaska), lying in the northern Bering Sea, at a distance of only 65 km from the nearest point on Chukchi peninsula. American birders, regularly visiting Gambell during the autumn migration, recorded (up to 2004) 38 Nearctic passerine species at this site, including 19 species that have never been found in the Russian Far East (Lehman 2005). This comparison shows that regular observations at selected points on the coast of the Chukchi peninsula during migration (especially between late August and early October, cf Lehman 2005) could fundamentally alter our knowledge on the occurrence of Nearctic vagrants to the Russian Far East. It is very likely that the small village of Provideniya (Providence) situated at the southern tip of the Chukchi peninsula could play the same role with regard to Nearctic 'vagrants' as Corvo in the Azores for birders in Europe.

Acknowledgements

For providing important information, references and photographs we thank the following: Maxim Antipin, Marcin Filipek, Marcel Gahbauer, Vitaly Grishchenko, Tuomo Jaakkonen, Heikki Karhu, Evgeny Koblik, Olga Kuryakova, Nial Moores, Tom Noah, Dmitry Pilipenko, Yaroslav Red'kin, Oleg Rozhdestvensky, Pam Sinclair, Evgeny Syroechkovsky, Pavel Tomkovich and Igor Zagrebin. We are grateful to Marcel Haas for verifying the status of species in the WP.

Samenvatting

NEARCTISCHE ZANGVOGELS IN RUSLAND Dit artikel bespreekt het voorkomen van 27 soorten Nearctische zangvogels in Rusland (appendix 1). Twee soorten (Grijswangdwerglijster *Catharus minimus* en Grijskruinbergvink *Leucosticte tephrocotis*) broeden regelmatig in het Verre Oosten van Rusland, de andere zijn dwaalgasten. De meest regelmatig vastgestelde soorten zijn: Savannahgors *Passerculus sandwichensis*, Grijze Junco *Junco hyemalis*, Boomzwaluw *Tachycineta bicolor*, Grauwe Roodstaartgors *Passerella unalaschensis*, Roodborstlijster *Turdus migratorius*, Goudkruingors *Zonotrichia atricapilla*, Witkruingors *Z leucophrys* en Toendragors *Spizelloides arborae*. 10 soorten met gevallen in Rusland zijn (nog) niet vastgesteld in de WP. Bijna alle gevallen komen uit het Verre Oosten van Rusland, vooral uit Chukotka en het eiland Wrangel. Meer dan de helft van de gevallen is in

de periode mei-juli, met een piek in mei, en de meeste najaarsgevallen zijn in september-oktober. Omdat het om een enorm groot gebied gaat en het aantal waarnemers in het Russische Verre Oosten klein is, kunnen de werkelijke frequentie, verspreiding en fenologie van het voorkomen van Nearctische zangvogels afwijken van de hier gepresenteerde gegevens.

References

- Antipin, M A 2015. [A record of the Tree Swallow *Tachycineta bicolor* in the south-east of the Chukotka Peninsula.] Russian J Ornithol 24: 1993-1995. [In Russian.]
- Arkipov, V, Koschkar, S & Noah, T 2013. The first record of Pine Siskin *Carduelis pinus* in Eurasia. BirdingASIA 20: 104-105.
- Artyuhin, Yu B, Gerassimov, Yu N & Lobkov, E G 2000. [Aves – Birds. Catalogue of the vertebrates of Kamchatka and adjacent marine areas.] Petropavlovsk-Kamchatsky. [In Russian.]
- van den Berg, A B & Haas, M 2013. WP reports: late September-late November. Dutch Birding 35: 388-407.
- van den Berg, A B & Ławicki, Ł 2015. WP reports: June to late July. Dutch Birding 37: 261-275.
- Bregman, L & Ebels, E B 2015. Roodborstlijster bij Heemskerk in april 2014. Dutch Birding 37: 234-237.
- Boertmann, D 1994. An annotated checklist of the birds of Greenland. Copenhagen.
- Bond, T 2014. The occurrence and arrival routes of North American landbirds in Britain. Br Birds 107: 66-82.
- Bosma, J & Ebels, E B 2016. Grijze Junco in Groningen in februari-april 2015. Dutch Birding 38: 173-179.
- British Ornithologists' Union 2013. Records Committee: 41st report (October 2012). Ibis 155: 204-207.
- Brooks, W S 1915. Notes on birds from east Siberia and arctic Alaska. Bull Mus Comp Zool 59: 361-413.
- Dickinson, E C & Christidis, L (editors) 2014. The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world. Fourth edition. Passerines. Eastbourne.
- Dorogoi, I V & Pridatko, I I 1981. [On new and rare species of birds and mammals of Wrangel Island.] Vestn Zoologii 3: 45-49. [In Russian.]
- Elsukov, C B 1981. [The ornithofauna of the Middle Sikhote-Alin. Rare birds of the Far East.] Vladivostok. [In Russian.]
- Elsukov, C B 1999. [Birds. Inventory of the vertebrates of the Sikhote-Alin reserve and northern Primorye.] Vladivostok. [In Russian.]
- Evans, L G R 1994. Rare birds in Britain 1800-1990. Little Chalfont.
- Fahy, K 2014. Irish rare bird report 2013. Irish Birds 10: 71-102.
- Gaxiola, B & Ebels, E B 2013. Noordse Waterlijster op Vlieland in september 2010. Dutch Birding 35: 122-126.
- Gerasimov, N 1997. [The first record of Golden-crowned Sparrow *Zonotrichia atricapilla* on Kamchatka.] Russian J Ornithol 24: 13. [In Russian.]
- Gerasimov, N 1999. [Record of Golden-crowned Sparrow *Zonotrichia atricapilla* in the south of the Koryak

- Highlands]. Biology and conservation of birds of Kamchatka 1: 126. [In Russian.]
- Gill, F & Donsker, D (editors) 2015. IOC World Bird List (v 5.3). Doi 10.14344/IOC.ML.5.3. Website: www.worldbirdnames.org.
- Glushchenko, N 1984. [Materials for the avifauna of south-western Kamchatka.] Ornithologia 19: 177. [In Russian.]
- Golubev, S V & Suin, M V 2014. Data on the summer avifauna of the northern coast of Chukotka. Far East J Orn 4: 20-41.
- Golubev, S V, Dondua, A G, Vartanyan, N F & Suin, M V 2011. [Vagrancy of Varied Thrush (*Ixoreus naevius*) to Chukotka.] Mir ptits 39: 19-20. [In Russian.]
- Haas, M 2012. Extremely rare birds in the Western Palearctic. Barcelona.
- Johansen, H 1961. Revised list of the birds of the Commander Islands. Auk 78: 44-56.
- Karhu, H 2004. Chukotka North coast in summer 2002 – an international Arctic expedition. Alula 10: 106-119.
- Kischinsky, A A 1980. [Birds of the Koryak Highlands.] Moscow. [In Russian.]
- Koblik, E A & Arkhipov, V Yu 2014. Avifauna of the states of Northern Eurasia (former USSR). Checklists. Moscow.
- Koblik, E A, Red'kin, Ya A & Arkhipov, V Yu 2006. [Checklist of the birds of the Russian Federation.] Moscow. [In Russian with English summary.]
- Kondratyev, A Y 1977. [New data on the avifauna of north-eastern Chukotka.] Ornithologia 13: 22-24. [In Russian.]
- Konyukhov, N B 1995. [Rare and vagrant birds of the Chukotka Peninsula.] Ornithologia 26: 186-188. [In Russian.]
- Konyukhov, N B & Zubakin, V A 1988. [The avifauna of eastern Chukotka.] Ornithologia 23: 213-215. [In Russian.]
- Krechmar, A B, Andreev, A V & Kondratiev, A Y 1978. [Ecology and distribution of birds in north-eastern USSR.] Moscow. [In Russian.]
- Kuryakova, O P & Rozhdestvensky, O Y 2015. [First records of the Rusty Blackbird *Euphagus carolinus* and the American Robin *Turdus migratorius* on Kamchatka.] Russian J Ornithol 24: 235-237. [In Russian.]
- Ławicki, Ł & van den Berg, A B 2015. WP reports: October to late November 2015. Dutch Birding 37: 403-420.
- Ławicki, Ł & van den Berg, A B 2016. WP reports: April to mid-May 2016. Dutch Birding 38: 240-254.
- Lehman, E L 2005. Fall bird migration at Gambell, St Lawrence Island, Alaska. Western Birds 36: 2-55.
- Lobkov, E G 1986. [The breeding birds of Kamchatka.] Vladivostok. [In Russian.]
- Lobkov, E G 2008. [Record of McKay's Bunting *Plectrophenax hyperboreus* on Kamchatka.] Biology and conservation of birds of Kamchatka 8: 110. [In Russian.]
- Lobkov, E G, Kolotilin, N E, Lakomov, S P & Marshuk, S P 2015. [Supplements to bird fauna of the northern Kuril Islands (Shumshu and Paramushir).] Russian J Ornithol 24: 1028-1041. [In Russian.]
- Mamaev, E G 1999. [Observation of Tree Swallow *Tachycineta bicolor* on Medny Island (Commander Islands).] Biology and conservation of birds of Kamchatka 1: 116. [In Russian.]
- Morozov, V V & Tomkovich, P S 1980. [Nesting of the Savannah Sparrow *Ammodramus sandwichensis* in the USSR.] Zoologicheskii Zhurnal 59: 1592-1593. [In Russian.]
- Omelko, M A 1974. [A new find of Savannah Sparrow in the USSR.] Ornithologia 11: 397. [In Russian.]
- Palmen, J A 1887. Bidrag till kannedomen om Sibiriska ishafts-kustens fogelfauna enligt Vega-expeditionens jakttagelser och samlingar. In: Nordenskiöld, A E, Vega-expeditionens vetenskapliga iakttagelser bearbetade af deltagare i resan och andra forskare, utgifna af A. E. Nordenskiöld. 5. Stockholm, p 241-511.
- Payevsky, V A 1976. [Record of Indigo Bunting on the Curonian Spit, and the question of the reality of its vagrancy.] In: [Materials of the IX Baltic States ornithological conference], Vilnius, p 196-198. [In Russian.]
- Payevsky, V A 1994. [Record of Indigo Bunting on the Curonian Spit (Baltic States) and a review of the vagrancy of North American passerines to Europe.] Russian J Ornithol 3: 193-198. [In Russian.]
- Portenko, L A 1973. [Birds of the Chukchi Peninsula and Wrangel Island.] Leningrad. [In Russian.]
- Redactie Dutch Birding 2016. Naamgeving van taxa in Dutch Birding. Dutch Birding 38: 97-101.
- Red'kin, Ya A & Koblik, E A 2001. [Song Sparrow *Melospiza melodia* (Wilson, 1810) and Oregon Junco *Junco (hyemalis) oreganus* (Townsend, 1837) – new species in the avifauna of Russia.] Ornithologia 29: 305-307. [In Russian.]
- Roselaar, C S 2006. The boundaries of the Palearctic region. Br Birds 99: 602-618.
- Savinetsky, A B 1998. [Ornithological observations on Eastern Chukotka.] In: Sovremennaya ornitologia [Modern ornithology.], p 134-138. [In Russian.]
- Shokhrin, V P 2007. [Additions to the avifauna of the Lazovsky Nature Reserve.] In: [VIII Far-East Conference on wild nature protection.], Blagoveshchensk, p 85-89. [In Russian.]
- Shokhrin, V P, Weissensteiner, M & Mattes, H 2012. Findings of new and records of rare bird species in the Lazovsky State Nature Reserve. Far East J Orn 3: 15-22.
- Slack, R 2009. Rare birds where and when. An analysis of status and distribution in Britain and Ireland 1: sandgrouse to New World orioles. York.
- Stishov, M S, Pridatko, V I & Baranyuk, V V 1991. [Birds of Wrangel Island]. Novosibirsk. [In Russian.]
- Sudilovskaya, A M 1978. [Interesting entries in the ornithological department of the Zoological Museum of Moscow University in 1972-1975.] In: [Collected transactions of the State Zoological Museum of Moscow University.], Moscow, p 178-187. [In Russian.]
- Tomkovich, P S 2007. [Annotated bird list for the town of Pevek and its vicinity, Chukotka Autonomous Area, Far East of Russia.] Ornithologia 34: 176-185. [In Russian.]
- Tomkovich, P S & Soloviev, M Y 1987. [New data on the

- distribution of birds in north-eastern Asia.] Zoologicheskii Zhurnal 66: 312-313. [In Russian.]
 Tomkovich, P S & Sorokin, A G 1983. [Bird fauna of Eastern Chukotka.] Studies of the fauna of the USSR 21: 77-159. [In Russian.]
 Yakoby, V E 1962. [A new genus and species – *Passerella iliaca* – in the USSR.] Zoologicheskii Zhurnal 41: 1433. [In Russian.]
 Zagrebina, I A 2011a. [Records of a new bird species for Russia – the American Robin *Turdus migratorius* in south-eastern Chukotka.] Russian J Ornithol 20: 919-923. [In Russian.]
 Zagrebina, I A 2011b. [Observation of a new species for Russia – Swamp Sparrow *Melospiza georgiana* in December 2010.] Russian J Ornithol 20: 903-909. [In Russian.]
 Zagrebina, I A, Antipin, M A & Kosyakov, A V 2015. [Records of rare birds and vagrants in the south-eastern Chukotka Peninsula in 2001-2015.] Russian J Ornithol 24: 2701-2716. [In Russian.]

Vladimir Yu Arkhipov, Institute of Theoretical & Experimental Biophysics, Pushchino, Moscow Oblast, 142290 Russia; State Nature Reserve Rdeysky, Kholm, Novgorod Oblast, 175270 Russia (arkhivov@gmail.com)
 Łukasz Ławicki, West-Pomeranian Nature Society, Pionierów 1/1, 74-100 Gryfino, Poland (izuza@interia.pl)

APPENDIX 1 Records of Nearctic passerines in Russia (except for Grey-cheeked Thrush *Catharus minimus* and Grey-crowned Rosy Finch *Leucosticte tephrocotis*); for details, see main text. ZMMSU = Zoological Museum of Moscow State University.

Ruby-crowned Kinglet / Roodkroonhaan *Regulus calendula*

- 1 30 September 1986, Wrangel, female, collected, skin at ZMMSU (Stishov et al 1991)

Tree Swallow / Boomzwaluw *Tachycineta bicolor*

- 1 9 July 1934, Wrangel (Portenko 1973)
 2 6-9 June 1939, Wrangel, two, male collected (Portenko 1973)
 3 28-29 May 1971, Wrangel, male and female, collected (Krechmar et al 1978)
 4 4 June 1979, Wrangel (Stishov et al 1991)
 5 20 July 1981, Wrangel, three (Stishov et al 1991)
 6 June 1983, Wrangel, collected (Stishov et al 1991)
 7 June to July 1986, Belyaka spit, Chukotka (Tomkovich & Soloviev 1987)
 8 June 1988, Herald island, collected (Stishov et al 1991)
 9 1990s, Enmelen, Chukotka, collected (Antipin 2015)
 10 9 June 1998, Medny island, Commander Islands (Mamaev 1999)
 11 5 June 2015, Kivak lagoon, Chukotka, photo (Antipin 2015)

Purple Martin / Purperzwaluw *Progne subis*

- 1 11 June 2005, Belyaka spit, Chukotka, male, collected, skin at ZMMSU (Koblik et al 2006)

American Cliff Swallow / Amerikaanse Klifzwaluw *Petrochelidon pyrrhonota*

- 1 June to July 1939, Wrangel, collected (Portenko 1973)
 2 23 July 1979, Wrangel, two (Dorogoi & Pridatko 1981)
 3 August 1981, Wrangel, collected, skin at ZMMSU (Stishov et al 1991)
 4 31 May, 3 and 18 June 1985, Wrangel, three, one collected (Stishov et al 1991)

- 5 15 June 1989, Sireniki, Chukotka (Konyukhov 1995)
 6 8 June 2007, Pevek, Chukotka, photographed (Tomkovich 2007)

Varied Thrush / Bonte Lijster *Ixoreus naevius*

- 1 11 June 1983, Wrangel, female, collected, skin at ZMMSU (Stishov et al 1991)
 2 16 and 28 May 1984, Wrangel, male, collected, skin at ZMMSU (Stishov et al 1991)
 3 1 April 1986, Wrangel, male (Stishov et al 1991)
 4 20 May 2011, Egvekinot, Chukotka, adult male, photographed (Golubev et al 2011)

Hermit Thrush / Heremietlijster *Catharus guttatus*

- 1 11 July 1984, Wrangel (Stishov et al 1991)
 2 1 June 2002, Neshkan, Mys Dzhentretlen, Chukotka, adult female, collected, skin at ZMMSU (Karhu 2004)
 3 2 June 2011, Pyngopilgyn lagoon, Chukotka (Golubev & Suin 2014)

Swainson's Thrush / Dwerglijster *Catharus ustulatus*

- 1 14 October 1978, Terney bay, Primorye, first-year female, collected, skin in private collection of C B Elsukov (Elsukov 1981)

American Robin / Roodborstlijster *Turdus migratorius*

- 1 2002, Sireniki, Chukotka, three (Zagrebina 2011a)
 2 May 2003, Sireniki, Chukotka (Zagrebina 2011a)
 3 10 and 20 May 2006, Sireniki, Chukotka (Zagrebina 2011a)
 4 28 September 2006, Sireniki, Chukotka (Zagrebina 2011a)
 5 15 June and 5 July 2007, Sireniki, Chukotka (Zagrebina 2011a)
 6 12 July 2009, Gore, Chukotka, male, photographed (Zagrebina 2011a)

- 7 4 June 2010, Kygynin cape, Chukotka (Zagrebin 2011a)
- 8 6 and 10 May 2011, Providence, Chukotka, male, photographed (Zagrebin 2011a)
- 9 24 December 2014, Milkovo, Kamchatka, male, photographed (Kuryakova & Rozhdestvensky 2015)

Pine Siskin / Dennensijs *Spinus pinus*

- 1 9-10 June 2011, Mys Shmidta, Chukotka, adult male, photographed (Arkhipov et al 2013)

McKay's Bunting / McKays Sneeuwgors *Plectrophenax hyperboreus*

- 1 2 April to 13 May 1989, Sireniki, Chukotka, 11, males and females (Konyukhov 1995)
- 2 2000, Yanrakynnot, Nowy Chaplin, Sireniki, Chukotka (Zagrebin et al 2015)
- 3 11 April 2004, Providence, Chukotka, two (Zagrebin et al 2015)
- 4 14 February 2007, Ust-Kamchatsk, Kamchatka (Lobkov 2008)
- 5 21 April 2014, Providence, Chukotka (Zagrebin et al 2015)
- 6 11 and 14 May 2015, Providence, Chukotka, male, photographed (Zagrebin et al 2015)

Indigo Bunting / Indigogors *Passerina cyanea*

- 1 21 June 1975, Curonian spit, Kaliningrad Oblast, adult male (Payevsky, 1976, 1994)
- 2 26 April 1982, Curonian spit, Kaliningrad Oblast, adult male, trapped, ringed and released (Payevsky 1994)

Savannah Sparrow / Savannahgors *Passerculus sandwichensis*

- 1 2 June 1934, Uelen, Chukotka, male and female, collected (Portenko 1973)
- 2 10 June 1960, Apuka, Koryak highlands, adult male, collected (Kischinsky 1980)
- 3 27 September 1960, Wrangel, male, collected, skin at ZMMSU (Portenko 1973)
- 4 8 March 1967, De Vries peninsula, near Vladivostok, Primorye, adult female, collected, skin at Zoological Institute of Russian Academy of Sciences, St Petersburg (Omelko 1974)
- 5 3 July 1974, Belyka spit, Kolyuchinskaya bay, Chukotka, adult male, collected, skin at ZMMSU (Kondratyev 1977, Sudilovskaya 1978)
- 6 30 October 1974, Blagodatnoe lake, Primorye, female, collected (Elsukov 1977)
- 7 4 November 1974, Blagodatnoe lake, Primorye, male, collected (Elsukov 1977)
- 8 May 1975, Blagodatnoe lake, Primorye, several birds, one collected (Elsukov 1977)
- 9 1 September 1978, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 10 8 June 1979, Uelen, Chukotka, pair with nest (four live nestlings and one dead), collected, skin of male at ZMMSU (Morozov & Tomkovich 1980)
- 11 2-3 October 1980, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 12 11 August 1981, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 13 23 August 1982, Wrangel, female, collected (Stishov et al 1991)

- 14 27 September to 12 October 1982, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 15 9 July 1983, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 16 24 October 1984, Elizovo, Kamchatka, collected (Artyuhin et al 2000)
- 17 July 1985, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 18 20-29 September 1986, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 19 21 September 1989, Sireniki, Chukotka (Konyukhov 1995)
- 20 26 May 2002, Neshkan, Chukotka, male (Karhu 2004; Heikki Karhu in litt)
- 21 23 October 2005, Petrov bay, Lazovsky nature reserve, Primorye, first-year female, trapped and collected, skin at Institute of Biology and Soil Science, Far East Branch, Russian Academy of Sciences, Vladivostok (Shokhrin 2007)
- 22 17 October 2007, Petrov bay, Lazovsky nature reserve, Primorye, first-year female, trapped and collected, skin at Institute of Biology and Soil Science, Far East Branch, Russian Academy of Sciences, Vladivostok (Shokhrin et al 2012)

Sooty Fox Sparrow / Grauwe Roodstaartgors *Passerella unalaschcensis*

- 1 19th century, Medny island, Commander Islands, male, collected (Portenko 1973)
- 2 28 June 1961, Uelkal, Chukotka, male, collected, skin at ZMMSU (Yakoby 1962, Portenko 1973)
- 3 18-20 June 1974, Uelen, Chukotka, adult female, collected, skin at ZMMSU (Tomkovich & Sorokin 1983)
- 4 2 July 1980, Uelen, Chukotka, adult female, collected, skin at ZMMSU (Tomkovich & Sorokin 1983)
- 5 5 July 1986, Kolyuchinskaya bay, Chukotka, adult female, collected, skin at ZMMSU (Tomkovich & Soloviev 1987)
- 6 1 June 1988, Sireniki, Chukotka (Konyukhov 1995)
- 7 18 September 1990, Sireniki, Chukotka, two (Konyukhov 1995)
- 8 2 October 1990, Sireniki, Chukotka (Konyukhov 1995)
- 9 22 July 2005, Kolyuchinskaya bay, Chukotka, adult female, collected, skin at ZMMSU

Song Sparrow / Zanggors *Melospiza melodia*

- 1 12 July 1988, Kolyuchinskaya bay, Chukotka, adult male, collected, skin at ZMMSU (Red'kin & Koblik 2001)

Swamp Sparrow / Moerasgors *Melospiza georgiana*

- 1 13-30 December 2010, Providence, Chukotka, first-year, photographed (Zagrebin 2011b)

White-crowned Sparrow / Witkruingors *Zonotrichia leucophrys*

- 1 23 September 1976, Wrangel, male, collected, skin at ZMMSU (Stishov et al 1991)
- 2 17 October 1979, Wrangel, male, photographed (Stishov et al 1991)
- 3 June 1980, Wrangel, male (Stishov et al 1991)
- 4 21-22 July 1986, Wrangel, adult male (Stishov et al 1991)

Nearctic passerines in Russia

- 5 17-19 June 1988, Herald, adult male (Stishov et al 1991)
- 6 21 September 1989, Sireniki, Chukotka, four, first-year (Konyukhov 1995)
- 7 21 August 1990, Dezhnevo, Chukotka, collected, skin at ZMMSU (Savinetsky 1998)
- 8 29 May 2002, Neshkan, Mys Dzhennretlen, Chukotka, adult male, collected, skin at ZMMSU (Karhu 2004)

Golden-crowned Sparrow / Goudkruingors *Zonotrichia atricapilla*

- 1 6 May 1939, Providence, Chukotka, male, collected (Portenko 1973)
- 2 26 September to 6 October 1939, Wrangel, first-year male, collected (Portenko 1973)
- 3 13 June 1975, Egvekinot, Chukotka, adult male, collected, skin at ZMMSU (Sudilovskaya 1978)
- 4 26 June 1988, Sireniki, Chukotka, male (Konyukhov 1995)
- 5 21 September 1989, Sireniki, Chukotka, male (Konyukhov 1995)
- 6 3 September 1990, Sireniki, Chukotka, male (Konyukhov 1995)
- 7 17-18 September 1990, Sireniki, Chukotka, first-year (Konyukhov 1995)
- 8 3 September 1996, Elizovo, Kamchatka, first-year (Gerasimov 1997)
- 9 30 May 1998, Korfa bay, Kamchatka (Gerasimov 1999, Artyuhin et al 2000)

Dark-eyed Junco / Grijeze Junco *Junco hyemalis*

- 1 4 June 1879, Kolyuchinskaya bay, Chukotka, female, collected (Portenko 1973)
- 2 6 October 1938, Wrangel, first-year, male and female, collected (Portenko 1973)
- 3 October 1978, Wrangel, adult male, *J h oreganus*, collected, skin at ZMMSU (Dorogoi & Pridatko 1981, Red'kin & Koblik 2001)
- 4 2-3 October 1980, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 5 24 May 1981, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 6 6-16 October 1982, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 7 6 June to 14 July 1987, Wrangel, male and female (Stishov et al 1991)
- 8 23-25 June 1988, Herald island (Stishov et al 1991)
- 9 21 September 1989, Sireniki, Chukotka, male (Konyukhov 1995)
- 10 c 30 May 2002, Neshkan, Chukotka (Karhu 2004, Heikki Karhu in litt)
- 11 1 November 2010, Nowy Chaplin, Chukotka, photo (Zagrebin et al 2015)
- 12 6 November 2010, Providence bay, Chukotka (Zagrebin et al 2015)
- 13 13-24 December 2010, Providence, Chukotka, first-year female, photographed (Zagrebin et al 2015)
- 14 5 April 2011, Providence, Chukotka, photographed (Igor Zagrebin in litt)
- 15 31 January-8 March 2012, Providence, Chukotka (Zagrebin et al 2015)
- 16 5 April 2012, Providence, Chukotka, two (Zagrebin et al 2015)

American Tree Sparrow / Toendragors *Spizelloides arbores*

- 1 2 June 1934, Uelen, Chukotka, male (Portenko 1973)
- 2 24 May 1979, Plotnikova river, Kamchatka (Glushchenko 1984, Artyuhin et al 2000)
- 3 13 July 1979, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 4 4 June 1983, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 5 2-4 July 1984, Mechigmen bay, Chukotka (Konyukhov & Zubakin 1988)
- 6 21 September 1989, Sireniki, Chukotka (Konyukhov 1995)
- 7 27 May 2002, Neshkan, Chukotka, adult (Karhu 2004; Heikki Karhu in litt)
- 8 4 June 2011, Pyngopilgyn lagoon, Chukotka, adult male (Golubev & Suin 2014)

Chipping Sparrow / Amerikaanse Boomgors *Spizella passerina*

- 1 October 1981, Wrangel, photo (Stishov et al 1991)

Western Meadowlark / Geelkaakweidespreeuw *Sturnella neglecta*

- 1 last decade of June 2002, Providence bay, Chukotka, adult, collected, skin at ZMMSU (Koblik et al 2006)

Rusty Blackbird / Zwarte Troepiaal *Euphagus carolinus*

- 1 7 June 1913, Mys Chaplina, Chukotka, female, collected (Brooks 1915)
- 2 21 September 1989, Sireniki, Chukotka, male (Konyukhov 1995)
- 3 23 December 2014, Milkovo, Kamchatka, female, photographed (Kuryakova & Rozhdestvensky 2015)

Northern Waterthrush / Noordse Waterlijster *Parkesia noveboracensis*

- 1 14 June 1879, Cape Serdtse-Kamen, Chukotka, male, collected (Palmen 1887, Portenko 1973)

Myrtle Warbler / Mirtezanger *Setophaga coronata*

- 1 25 May 1879, Neshkan, Mys Dzhennretlen, Chukotka, male, collected, skin at Museum of Evolution, Uppsala University, Sweden (Palmen 1887, Portenko 1973)
- 2 20 September 1976, Wrangel (Dorogoi & Pridatko 1981)
- 3 October 1979, Wrangel, female, collected, skin at ZMMSU (Stishov et al 1991)
- 4 12-13 November 1981, Wrangel (Stishov et al 1991)
- 5 20-21 May 1983, Wrangel island, male, collected, skin at ZMMSU (Stishov et al 1991)

Wilson's Warbler / Wilsons Zanger *Cardellina pusilla*

- 1 4 September 1989, Sireniki, Chukotka, female (Konyukhov 1995)
- 2 19 August 1990, Dezhnevo, Chukotka, male, collected, skin at ZMMSU (Savinetsky 1998)
- 3 2 September 1992, Mechigmenskaya bay, Chukotka, female, collected, skin at ZMMSU

Huisgierzwaluwen op Terschelling in mei 2001 en te IJmuiden in november 2006 en voorkomen in Europa

Jan van der Laan, Bram Couperus, Joep J de Leeuw & Enno B Ebels

In Nederland zijn twee gevallen van Huisgierzwaluw *Apus affinis*, uit 2001 en 2006. Beide gevallen worden in dit artikel beschreven en gepubliceerd.

Terschelling, 17 mei 2001

Op 17 mei 2001 om c 14:00 ontdekte Arie Ouwerkerk bij Lies op Terschelling, Friesland, een kleine gierzwaluw *Apus* met een witte stuit tussen een groep Huiszwaluwen *Delichon urbicum* en Boerenzwaluwen *Hirundo rustica*. Hij determineerde hem als Huisgierzwaluw. Door de harde wind vloog het groepje zwaluwen laag over de weilanden, waarbij AO een paar foto's wist te maken. Ook kon hij enkele vogelaars waarschuwen die op het eiland waren. Na enige tijd probeerde de vogel hoogte te winnen en verdween na c 15:10 uit zicht (Ebels 2001). Mars Muusse en Theodoor Muusse zagen enige tijd later bij Hee (c 5 km ten westen van Lies) gedurende c 15 sec op 60 m afstand een 'Huiszwaluw met een zwarte buik' tussen het grote aantal zwaluwen die voor de regenbuien uit naar west vlogen; vermoedelijk betrof dit de Huisgierzwaluw (<http://waarneming.nl/waarneming/view/51960234>; Theodoor Muusse pers meded aan Enno Ebels). Twee foto's werden gepubliceerd (Dutch Birding 23: 237, plaat 268-269, 2001; hier herhaald als plaat 334-335) en later geplaatst op de website www.lauwersmeer.com. De waarneming werd pas in 2007 door Jan

van der Laan (op basis van deze twee foto's) ingediend bij de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA), naar aanleiding van de waarneming uit 2006. De waarneming werd aanvaard als eerste geval voor Nederland (Ovaa et al 2008).

Beschrijving

De beschrijving is opgesteld aan de hand van de twee beschikbare foto's.

GROOTTE & BOUW Kleine gierzwaluw, met voor gierzwaluw relatief korte vleugels, korte ronde kop en korte recht afgesneden staart; lichaam relatief dik en sigaarvormig.

KOP Geheel donker op foto's.

BOVENDELEN Geheel donker met witte bovenstaartdekveren; wit 'omlopend' naar stuitzijde.

ONDERDELEN Geheel donker.

VLEUGEL Geheel donker.

STAART Geheel donker.

VLUCHT Voortdurend in vlucht waargenomen, geen details beschreven.

GELUID Niet gehoord.

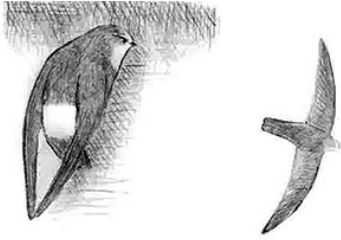
GEDRAG Meestal laag foeragerend boven weiland tussen Huiszwaluwen en Boerenzwaluwen, daarna hoogte winnend en uit zicht verdwijnend.

IJmuiden, 20 november 2006

Op 20 november 2006 om c 13:05 zag Bram Couperus vanuit een raam op de begane grond van het gebouw Wageningen IMARES aan de Haringkade te IJmuiden, Noord-Holland, op c 20

334-335 Huisgierzwaluw / Little Swift *Apus affinis*, Lies, Terschelling, Friesland, 17 mei 2001
(Arie Ouwerkerk)

FIGUUR 1 Huisgierzwaluw / Little Swift *Apus affinis*,
IJmuiden, Noord-Holland, 20 november 2006
(Joep de Leeuw)

m hoogte tijdens somber weer een gierzwaluw voorbijvliegen in oostelijke richting. Hij waarschuwde zijn collega Joep de Leeuw en beiden zagen de vogel rondvliegen boven de rotonde aan de zuidkant van de Vissershaven. De vogel landde vervolgens op een betonnen wand van de oude watertoren bij de rotonde. Hij zat op een hoogte van c 20 m met zijn rug naar de Trawlerkade en c 25 cm onder een dichtgetimmerd raam. Vervolgens kroop hij omhoog tot iets onder een betonnen raamkozijn. Na c 2-3 min vloog hij recht over de waarnemers heen in noord-westelijke richting over de haven weg. Terug op de werkplek maakten beiden onafhankelijk van elkaar een beschrijving en voegden deze vervolgens samen; ze zochten op internet en in de aanwezige vogelgidsen naar de identificatie van de vogel en kwamen snel tot Huisgierzwaluw. De waarneming werd om 13:23 uur doorgegeven op Vogelnet Zuid-Kennemerland en daarna via Dutch Bird Alerts maar ondanks zoekpogingen van enkele 10-tallen vogelaars in de omgeving in regenachtige omstandigheden werd de vogel niet meer teruggevonden (Couperus & de Leeuw 2006). De waarneming werd ingediend bij de CDNA en aanvaard, aanvankelijk als eerste geval voor Nederland (van der Vliet et al 2007); na het aanvaarden van het geval uit 2001 werd het echter het tweede geval.

Beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op aantekeningen direct na de waarneming gemaakt door BC en JdL en op veldschetsen van JdL (figuur 1).

GROOTTE & BOUW Klein formaat gierzwaluw, met kortere, rechtere en minder spitse vleugels dan Gierzwaluw *A. apus*. Staart kort (korter dan breedte vleugelbasis), afgerond rechthoekig met bijna parallelle zijden (niet of nauwelijks taps toelopend), niet gevorkt, recht afgesneden of hooguit met lichte inkeping in midden en dan recht afgesneden aan weerszijden van inkeping en zonder hoekige staartpunten. In zit gekromde vleugelpunten tot ver voorbij staart stekend en beide vleugelpunten el-

kaar min of meer rakend bij de uiteinden. Kop rond met korte snavel.

KOP Kop met donkere snavel en grote, opvallende, zeer lichte keelvlak. Voorhoofd lichter gekleurd dan achterzijde van kop; lichte wenkbrouwstreep boven donkerder gebied rond oog.

BOVENDELEN Donker grijsbruin met zeer opvallende helder witte stuitvlak, groot en bijna vierkant van vorm, aan onderkant iets afgerond (grootte van vlek c 1/3 van oppervlak van mantel, rug en stuit samen). Stuitvlak zelfs met blote oog zichtbaar.

STAART Donker.

ONDERDELEN Donker grijsbruin.

NAAKTE DELEN Snavel donker.

GELUID Niet gehoord.

GEDRAG Vliegend met snelle vleugelslag en vervolgens landend op betonnen wand van oude watertoren, daarbij verticaal hangend met kop iets naar rechts hangend en klein stukje omhoog kruipend; bij landen op watertoren vleugels naar achteren houdend en staart gespreid. Staart onder lichaam gehouden met punt tegen muur aan gedrukt.

Determinatie

De combinatie van klein formaat, voor een gierzwaluw relatief korte vleugels, recht afgesneden staart en witte bovenstaartdekveren sluit bij beide waarnemingen alle in Europa voorkomende gierzwaluwen uit, inclusief Kaffergierzwaluw *A. caffer*. Kaffergierzwaluw heeft een lange gevorkte staart, een slankere bouw en een smallere witte vlek op de bovenstaartdekveren. Siberische Gierzwaluw *A. pacificus* heeft ook een opvallende witte 'stuitvlak' maar is groter (als Gierzwaluw *A. apus*) en heeft een duidelijk gevorkte staart (cf Chantler 1993, Chantler & Driessens 2000, van Duivendijk 2011). Ten oosten van het verspreidingsgebied van Huisgierzwaluw, voornamelijk in Zuidoost-Azië, komt Grote Huisgierzwaluw *A. nipalensis* voor. Deze soort lijkt zeer sterk op Huisgierzwaluw maar is voornamelijk standvogel, zodat deze soort niet als dwaalgast in Nederland is te verwachten; de soort verschilt onder meer door de meer gevorkte staart. Ook Horusgierzwaluw *A. horus* uit zuidelijk Afrika heeft een dieper gevorkte staart en is redelijkerwijs niet in Europa als dwaalgast te verwachten (Chantler & Driessens 2000).

Verspreiding en voorkomen

Huisgierzwaluw broedt in Afrika, zowel ten noorden als ten zuiden van de Sahara, in het Midden-Oosten, het zuidwesten van het Arabisch Schiereiland en verspreid in Iran, Pakistan, India en Sri Lanka (Chantler & Driessens 2000). Tevens wordt de soort sinds 1996 als lokale broedvogel in Zuid-Spanje vastgesteld; de huidige Spaanse populatie telt c 30 paar en vogels worden vooral gezien in

Huisgierzwaluwen op Terschelling in mei 2001 en te IJmuiden in november 2006 en voorkomen in Europa

TABEL 1 Gevallen van Huisgierzwaluw *Apus affinis* in Europa (exclusief Portugal en Spanje); gevallen met * wachten op aanvaarding door betrokken dwaalgastencommissie / records of Little Swift *Apus affinis* in Europe (excluding Portugal and Spain); records with * await acceptance by relevant rarities committee (Dudley et al 1996, Slack 2009; www.bbrc.org.uk/resources; Raymond Galea in litt, Łukasz Ławicki in litt, Boris Nikolov in litt, Colin Richardson in litt)

<i>Azoren (1)</i> 18 november 2007, Ilhéu da Vila, Santa Maria	27 juni 2013, Palodeia (drie; twee tot 5 juli) 12 januari 2015, Zakaki marsh (drie) 15 april 2015, Akhna dam * 4 september 2015, Akrotiri
<i>Brittannië (25+)</i> 6 november 1973, Lannrwrst, Gwynned, Wales (verzwakt gevonden, vrijgelaten op 7 november 1973) 16 mei 1981, Skewjack, Cornwall, Engeland 31 mei tot 1 juni 1981, Skokholm, Pembrokeshire, Wales 26 november 1983, Studland Heath, Dorset, Engeland 22 mei 1984, Seaforth Nature Reserve, Lancashire, Engeland 29 mei 1985, St Andrew's, Fife, Schotland 15-16 augustus 1985, Slapton Ley, Devon, Engeland 18-22 juli 1988, Flamborough Head, Yorkshire, Engeland 1 november 1991, Fair Isle, Shetland, Schotland 5-6 mei 1997, Isle of Wight, Engeland 29 mei 1997, Fetlar, Shetland, Schotland 5 juni 1997, Hengistbury Head, Dorset, Engeland 10 mei 1988, Porthgwarra, Cornwall, Engeland 10 mei 1998, Boulby Cliffs, Cleveland, Engeland 26 juni 1998, Barton-upon-Humber, Lincolnshire, Engeland 4 juni 2000, New Forest, Hampshire, Engeland 26-29 mei 2001, Netherfield Lagoon, Nottinghamshire, Engeland 17 mei 2002, St Mary's, Scilly, Engeland 25 juni 2002, Gibraltar Point, Lincolnshire, Engeland 28 april 2003, St Mary's, Scilly, Engeland 2 juni 2004, Porthcothan, Cornwall, Engeland 6 juni 2004, Skirrid Fawr, Gwent, Wales 12-13 november 2005, Cromer, Norfolk, Engeland 26 juni en 2 juli 2008, Spurn en Old Moor, Yorkshire, Engeland 22-29 juni 2012, New Brighton, Cheshire, Engeland * 17 september 2015, Titchfield Haven, Hampshire, Engeland * 31 december 2015, Thorntonloch, Lothian, Schotland	<i>Duitsland (2)</i> 9 november 2002, Gallinchen, Cottbus, Brandenburg, vondst 25 oktober 2013, Helgoland, Schleswig-Holstein
	<i>Frankrijk (3)</i> 13 mei 2001, Barcaggio, Ersa, Corsica, vangst 17 oktober 2013, Île de Molene, Bretagne 14 mei 2015, Barbâtre, Vendée
	<i>Griekenland (5)</i> 27 mei 1988, Kefallonia 14 mei 2005, Attiki, Loutros 15 juni 2007, Arta, Foteino 27 april 2004, Skala Eresou, Lesvos 25 juli 2011, Attiki, Rafina
	<i>Ierland (1)</i> 12 juni 1967, Cape Clear Island, Cork
	<i>Italië (4)</i> 14 mei 1890 6 juli 1890 18 augustus 2006, Arenzano, Genoa (twee) 25 maart 2008, Campeggio La Roccia, Lampedusa
	<i>Kanaaleilanden (1+)</i> 22 april 2000, Guernsey * 30 december 2015, Fort le Crocq, Guernsey
	<i>Malta (11)</i> 14 april 1950, Salina 22 januari 1968, Hal Mula 2 april 1971, Fiddien 4 april 1971, Birzebbugia 14 oktober 1972 1 september 1976, Buskett 23 april 1977, Salina 1 mei 1980, Marsaxlokk 13 september 2003, Buskett 5 juni 2009, Dwejra, Gozo 16 maart 2013, Ghadira
<i>Bulgarije (1)</i> 29 februari 2004, Kaliakra	<i>Nederland (2)</i> 17 mei 2001, Lies, Terschelling, Friesland 20 november 2006, IJmuiden, Noord-Holland
<i>Cyprus (16+ gevallen van 24+ exemplaren)</i> * 17 april 1991, op zee bij Paphos (twee) 28 april 1992, Paphos 1 april 1995, Kiti-dam 9 april 1995, Asprokremmos 14 april 1995, Phasouri 22 april 1995, Paphos 6 mei 1996, Pano Platres 8 april 1998, Paphos 25 april 2003, Banana bay 27 april 2004, Agia Napa (twee) 29 april 2009, Apostolos Andreas 30 april 2009, Cape Greco (drie) 16 mei 2011, Cape Aspro, Pissouri 15 april 2013, Mandria	<i>Zweden (3)</i> 9 juni 1979, Krankesjön, Skåne 16 augustus 1985, Grötvik, Halmstad, Halland 8 oktober 1988, Fabriksviken, Hörnefors, Västerbotten

april-juni (van der Vliet 1998, Fontijn 2006, Slack 2009, de Juana & Garcia 2015).

Er worden zes ondersoorten onderscheiden; de waarnemingen in Noordwest-Europa behoren zeer waarschijnlijk tot de ondersoort *A a galilejensis* (cf Slack 2009; maar zie Hudson et al 2009).

In Europa buiten Spanje is de soort een zeldzame dwaalgast met tot en met 2014 naast de waarnemingen in Noordwest-Europa gevallen op de Azoren (1); in Brittannië (25+); Bulgarije (1); Cyprus (16+ gevallen van 24+ exemplaren); Duitsland (2); Frankrijk (3); Griekenland (5); Ierland (1); Italië (4); Kanaaleilanden (1+); Malta (11); Portugal (11+); en Zweden (3). Een overzicht van gevallen in Europa is weergegeven in tabel 1 en de maandverdeling in figuur 2. De soort is ook vermeld als dwaalgast voor Madeira maar details konden niet worden achterhaald.

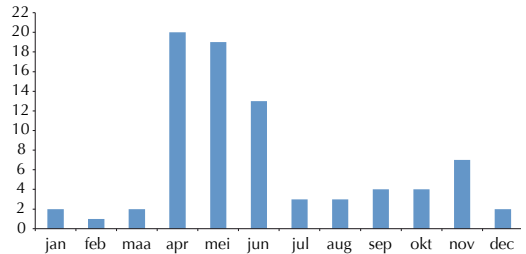
In het late najaar van 2006 waren in Nederland de eerste gevallen van Vale Gierzwaluw *A pallidus* (Vlieland, Friesland, 21-22 oktober) en van Rotszwaluw *Ptyonoprogne rupestris* (maar liefst zes exemplaren: Amsterdam, Noord-Holland, 5 november (twee); 7 november, Boswachterij Schouwen, Zeeland (twee); en Hoorn, Noord-Holland, 14 tot 24 november (twee); www.dutchavifauna.nl). Dit duidt op een periode met een sterke zuidelijke stroming, waarmee vermoedelijk ook de Huisgierzwaluw is meegevoerd.

Dankzegging

Wij danken Raymond Galea, Boris Nikolov, Nikos Probonas en Colin Richardson voor hun informatie over Europese gevallen. Marcel Haas was behulpzaam bij het aanleveren van de documentatie over de vogel van IJmuiden uit het CDNA-archief.

Summary

LITTLE SWIFTS ON TERSCHELLING IN MAY 2001 AND AT IJMUIDEN IN NOVEMBER 2006 AND OCCURRENCE IN EUROPE On 17 May 2001, a Little Swift *Apus affinis* was photographed on Terschelling, Friesland. Another bird was observed on 20 November 2006 at IJmuiden, Noord-Holland. These were the first and second record for the Netherlands. Both birds were identified by the small size, white rump and square-ended tail. In Europe (excluding Portugal and Spain), there are more than 80 records (table 1). The vast majority has been recorded from April to June (figure 2). Most, if not all, probably belong to the subspecies *A a galilejensis*.

FIGUUR 2 Maandverdeling van gevallen (niet exemplaren) (n=80) van Huisgierzwaluw *Apus affinis* in Europa (exclusief Portugal en Spanje) naar dag van ontdekking (cf tabel 1) / monthly distribution of records (not individuals) (n=80) of Little Swift *Apus affinis* in Europe (excluding Portugal and Spain) by date of discovery (cf table 1)

Verwijzingen

- Chantler, P 1993. Identification of Western Palearctic swifts. Dutch Birding 15: 97-135.
- Chantler, P & Driessens, G 2000. Swifts: a guide to the swifts and treeswifts of the world. Second edition. Mountfield.
- Couperus, B & de Leeuw, J 2006. DB Actueel: Huisgierzwaluw te IJmuiden. Dutch Birding 28: 412.
- Dudley, S, Benton, T, Fraser, P & Ryan, J 1996. Rare birds day by day. London.
- van Duivendijk, N 2011. Advanced bird ID handbook – the Western Palearctic. London.
- Ebels, E B 2001. DB Actueel: Huisgierzwaluw op Terschelling. Dutch Birding 23: 174.
- Fontijn, W-J 2006. Little Swift breeding at new site in southern Spain. Dutch Birding 28: 24.
- de Juana, E & Garcia, E 2015. The birds of the Iberian peninsula. London.
- Hudson, N & the Rarities Committee 2009. Report on rare birds in Britain in 2008. Br Birds 102: 528-601.
- Ovaa, A, van der Laan, J, Berlijn, M & CDNA 2008. Rare birds in the Netherlands in 2007. Dutch Birding 30: 369-389.
- Slack, R 2009. Rare birds where and when. An analysis of status & distribution in Britain and Ireland. 1: sandgrouse to New World orioles. York.
- van der Vliet, R E 1998. Little Swift possibly breeding in Spain in 1996-98. Dutch Birding 20: 287-288.
- van der Vliet, R E, van der Laan, J, Berlijn, M & CDNA 2007. Rare birds in the Netherlands in 2006. Dutch Birding 29: 347-374.

Jan van der Laan, Brouwerstraat 19, 1814 HX Alkmaar, Nederland (j.vdlaan@xs4all.nl)
Bram Couperus, Valckenhoeftaan 63, 2071 RS Santpoort-Noord, Nederland (bramcaro@me.com)
Joep J de Leeuw, Tunnlandsvägen 85, 16836 Bromma, Zweden (joepjdeleeuw@gmail.com)
Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)

Black Scrub Robin in the WP and breeding record in Israel in 2015

Gert Ottens, Yoav Perlman & Itai Shanni

Since the first two records of Black Scrub Robin *Cercotrichas podobe* for the 'classic' Western Palearctic (WP; as defined by Cramp 1988), in Algeria in 1968 – and specifically since the mid-1980s – the species has become a near-annual visitor to the region, mainly in Israel. Although breeding was suspected in Israel before, 2015 saw the first documented breeding record for Israel and the WP. This article describes the extralimital occurrence and status of the species in the WP and the 2015 breeding record.

Methods

All traceable WP records of the species were registered. Rarities committees and/or national rarities reports of Bahrain, Egypt, Israel, Jordan, Kuwait, Oman, Qatar and the United Arab Emirates (UAE)

were consulted. The databases of www.birds.org.il and www.observation.org were checked, as well as monthly reports on www.israbirding.com and www.birds.org.il, sightings posted on www.netfugl.dk and www.tarsiger.com, and regional reports in *Birding World*, *Dutch Birding* and *Sandgrouse*. Several Israeli observers were asked to submit their observations, and ringing records (only in Israel) were obtained from the Israel Bird Ringing Center. Only records documented by photographs and/or those adjudicated by a national rarities committee were taken into account. As a result, we compiled a database with substantiated records. Since records were not obtained in a standardised way, the database is not perfect, although general patterns can be identified.

336 Black Scrub Robin / Zwarte Waaijerstaart *Cercotrichas podobe*, Shizzafon, Israel, 17 March 2013
(Rob Halfi)

FIGURE 1 Distribution of Black Scrub Robin *Cercotrichas podobe* records in the Middle East in 1981-2015. Regular breeding and winter range based on map in www.birdlife.org/datazone/species/factsheet/22709967, and on Clement & Rose (2015)

Distribution

Black Scrub Robin is a bird of the Sahel zone of Sub-Saharan Africa and the Arabian Peninsula, occurring in a narrow zone from Senegal to Eritrea, Saudi Arabia and Yemen (del Hoyo et al 2005, Clement & Rose 2015). The global population size has not been quantified but the species is described as fairly common across the Sahel zone, very common across central Sudan and common in central Yemen (del Hoyo et al 2005). The spe-

cies is mainly resident or partially migratory, and at least part of the southern Arabian population migrates to winter in north-eastern Africa (Keith et al 1992, Clement & Rose 2015). This is further supported by several spring and summer records outside the breeding areas in Yemen, while in central Saudi Arabia the species is apparently absent between September and January (Jennings 2010). Some populations in north-eastern Africa are migratory as well, for example birds from Ethiopia are probably wintering in Somalia (Ash & Miskell 1998, Ash & Atkins 2009, Clement & Rose 2015). Two subspecies have been described, nominate *C p podobe* from the African part of the range (hereafter *podobe*) and *C p melanoptera* from the Arabian Peninsula (hereafter *melanoptera*) (Cramp 1988; but see 'Discussion').

WP records

With the exception of two records in southern Algeria (both in February 1968; Isenmann & Moali 2000), all other WP records are confined to the Middle East, where the species occurs regularly. In the Middle East (outside Saudi Arabia and Yemen), 139 records (totaling 150 birds) were amassed over 1981-2015,

most of them in Israel. Lower observer coverage probably accounts for the relative rarity of the species in the other countries. For example, it is still an extreme rarity in Jordan, where it was first recorded only in 2002. Most Israeli records were along the border with Jordan, but the Jordanian side is less cultivated (Grieve et al 2003) which means less suitable habitat for Black Scrub Robin (with the exception of Aqaba and surrounding

TABLE 1 Records of Black Scrub Robin *Cercotrichas podobe* in the Middle East (outside Saudi Arabia and Yemen) in 1981-2015 (n=139)

Country	Number of records
Israel	98
Qatar	11
Egypt	10
Jordan	7
United Arab Emirates	6
Oman	3
Kuwait	3
Bahrain	1

area, where five out of seven Jordanian records have occurred). See table 1 for a list of records per country and figure 1 for geographic distribution of records.

Seasonal patterns

There are two main periods of occurrence in the Middle East. The vast majority of records have occurred in spring, between February and May, especially during March and April (figure 2). It is likely that most of these records involve overshooting returning migrants belonging to the Arabian breeding population (Brooks et al 1987, Jennings 2010). Such a vagrancy pattern has been suggested to explain the occurrence of several vagrant bird species (Pfeifer et al 2007). A second, much smaller peak is noted in November-December, mainly in Egypt. This movement is likely to include winter migrants from some African populations.

Trends

There has been a significant increase in number of Middle Eastern records between 1981 and 2015 (results of a simple non-linear regression, $F_{2, 32} = 39.42$, $p < 0.0001$; figure 3). Despite the limitations of our database (due to a lack of systematic monitoring), this increase possibly reflects a true biological process, as it shows a pattern of a growing number of records throughout the years, coupled with better coverage in recent years. This increase has mostly been noted in Israel but in other Middle Eastern countries as well (where despite very

FIGURE 2 Annual distribution of records of Black Scrub Robin *Cercotrichas podobe* in the Middle East (outside Saudi Arabia and Yemen) in 1981-2015 (n=139)

low coverage most records have been since 2000 – although it is generally easier to retrieve more recent records than older records, and older records do not always meet the current criteria for inclusion). The increase in records in the Arabian Peninsula outside its regular breeding range can also be explained by a range extension of the species in Saudi Arabia, facilitated by developing agricultural practices, especially since the 1980s and 1990s, where several barren desert areas were turned into fields (Jennings 2010). This compares well with records in Saudi Arabia’s neighbouring countries to the east, where the species was mostly recorded for the first time in the first decade of the 21st century. Exceptions to this are Qatar (first record in 1987 and subsequently recorded since 2007) and the UAE (first in 1992, all

FIGURE 3 Annual totals of Black Scrub Robin *Cercotrichas podobe* in the Middle East (outside Saudi Arabia and Yemen) in 1981-2015 (n=139)

other records since 2000). This might possibly be explained by an increase in birding tourism to the area, especially to Oman, Qatar and the UAE, since 2000.

In Egypt, the species was first recorded in 2000 (Baha el Din & Baha el Din 2001), and has been observed almost annually since then but still with only one record per year and especially in the extreme south. An increasing number of birders have visited southernmost Egypt in recent years, and this might explain the increase of records since 2000. Moreover, southern Egypt is closest to the nearest regular breeding range in Eritrea and especially Sudan (Nikolaus 1987, Ash & Atkins 2009), where it has already been noted that Black Scrub Robin is expanding its range northward (Shirihai 1986). So, extralimital records might be expected to occur in Egypt first, and colonisation is perhaps imminent (if it does not breed there already).

Breeding record in Israel in 2015

Since the 1990s, on several occasions, singing birds and displaying pairs were recorded together in suitable breeding habitat in Israel. However, breeding was never confirmed and documented until spring 2015. Clement & Rose (2015) state that Black Scrub Robin has bred in Israel since 1994 but this statement is unsubstantiated and treated here as erroneous, in line with our research. It is worth noting that in spring 2015 eight adults were recorded in Israel, although this is not an extraordinary number, compared with other recent springs (figure 3).

Observations

On 4 May 2015, Douwe de Boer and Xanja Andriess reported two birds at Hai Bar National Park, just south of Yotvata (29.85 N, 35.03 E; plate 337-338). One of the birds was singing and both birds repeatedly 'disappeared' into a large, dense bush. The next day, they saw one of the birds, singing and flying into the same bush (Douwe de Boer pers comm). DdB speculated on www.observation.org that this was a breeding pair. Following these observations, Itai Shanni observed a pair feeding two fledglings there on 12 May 2015, and confirmed the first breeding record of the species in Israel (and outside Africa and the Arabian Peninsula).

On 3 June 2015, three birds were observed at Hai Bar National Park (Eyal Bar-Tov pers comm) and on 2 July, Itai Shanni visited the site again and observed two birds (out of three to four present). One individual was singing its heart out (so, presumably it was a male) and seemed very local as

if on a new nest. Another individual (presumably from the last brood; plate 339-340) was moulting and stayed close to the adult, though no interactions were seen. Then in December 2015-January 2016 at least six (possibly up to eight) birds were observed there. These numbers suggest that either the birds had a second brood or perhaps another breeding pair was successful as well (www.birds.org.il). Early March 2016 at least five birds were still present (IS, pers obs), and it is suspected that breeding has taken place in 2016 as well.

During the spring of 2015, there was a report of another breeding record in Israel. Apparently, an adult was observed on the southern edge of Eilat date plantation, just north of Eilat, two or three times during late April and the first week of May. On 14 May, it was allegedly seen accompanied by a newly fledged bird. Despite many attempts, however, they could not be relocated by other birders and unfortunately no more details (or documentation) have surfaced.

Breeding habitat

Breeding took place at the Zoological Garden of the Hai Bar National Park. The breeding habitat can therefore be typified as a semi-natural or man-made park-like area, with *Acacia tortilis* and *A raddiana* woodland, and some scattered *Ochradenus baccatus* bushes. The breeding habitat in Arabia consists of dry scrubland and acacia thickets and well-vegetated wadis but also in gardens and date-palm plantations, provided there is some good cover of undergrowth and bushes (Jennings 2010). The breeding habitat at Hai Bar National Park fits this description.

Breeding biology

Surprisingly little is known of the species' breeding biology (cf Clement & Rose 2015). Breeding takes place in February-September in Mali, but apparently shorter elsewhere, February-June in Mauritania, at least March-July in Chad, February-July in Senegal and Arabia, April-June at Lake Chad, Nigeria/Chad border, and at least May in Sudan and Eritrea (Keith et al 1992, Clement & Rose 2015). In Yemen, nests have been found that are well hidden in undergrowth (from 20 cm) to 6 m from ground level, with eggs and young recorded from late March to July (Jennings 2010). Clutch size is two to four eggs (Keith et al 1992, Ash & Atkins 2009), but it is not known when incubation starts and whether the species is double-brooded. Incubation and fledging periods are unknown as well. The period until independence of the juveniles is not known either but our observations sug-

337 Black Scrub Robin / Zwarte Waaierstaart *Cercotrichas podobe*, one half of breeding pair, Hai Bar National Park, Yotvata, Israel, 4 May 2015 (*Xanja Andriesse*) **338** Black Scrub Robin / Zwarte Waaierstaart *Cercotrichas podobe*, other half of breeding pair, Hai Bar National Park, Yotvata, Israel, 4 May 2015 (*Douwe de Boer*) **339-340** Black Scrub Robin / Zwarte Waaierstaart *Cercotrichas podobe*, immature, Hai Bar National Park, Yotvata, Israel, 2 July 2015 (*Itai Shanni*)

gest that juveniles stay in the vicinity of the nest for quite some time (perhaps up to two months).

Our observations also suggest that the young fledged between 4 and 12 May 2015, and if we take the liberty of using breeding data from Rufous-tailed Scrub Robin *C. galactotes* (which might not actually be the nearest relative of Black Scrub Robin; Zuccon & Ericson 2010) this means that the first egg could have been laid around 15 April (three days for laying, 13 days for incubation and 13 days until fledging; Cramp 1988). So, this breeding record fits with the established (admittedly wide) time patterns in other parts of the range (see above).

Discussion

Subspecies

Most, if not all, Algerian and Egyptian records probably pertain to birds from Africa (nominate *podobe*), while *melanoptera* most likely accounts for WP records away from Africa. Cramp (1988) mentions differences in plumage for these subspecies, with *melanoptera* having much reduced rufous on primaries and secondaries compared with *podobe*, these reportedly being sooty black or (occasionally) with a faint hint of rufous (but with variation among different populations). However, a museum study by Shirihai (1986, 1996) showed that 25% of Arabian birds (*melanoptera*)

341-342 Black Scrub Robin / Zwarte Waaiertaart *Cercotrichas podobe*, Neot Smadar, Israel, 18 May 2012
(Yoav Perlman)

343 Black Scrub Robin / Zwarte Waaierstaart *Cercotrichas podobe*, Shams Alam, Egypt, 20 February 2007
(Simon B Pedersen)

344 Black Scrub Robin / Zwarte Waaierstaart *Cercotrichas podobe*, Shizzafon, Israel, 20 March 2013
(Rob Half)

345 Black Scrub Robin / Zwarte Waaiertaart
Cercotrichas podobe, Salalah, Oman, 18 April 2010
(Andrew Lassey)

346 Black Scrub Robin / Zwarte Waaiertaart
Cercotrichas podobe, Sila'a, Abu Dhabi, United Arab
Emirates, 5 April 2009 (Knut Hansen)

can have a partly rufous wing, and all African birds studied by Shirihai clearly had orange-rufous in the wing. Shirihai (1986) – in the same museum study – also mentioned a shorter tail for nominate *podobe* (in both sexes): 103-115 mm, compared with 106-124 mm in *melanoptera*. Data from the International Birding & Research Centre Eilat (IBRCE) shows that Black Scrub Robins ringed in Israel (n=8, five of which with tail measurements; 105-111 mm) fall within the variation of both subspecies (Noam Weiss in litt). Furthermore, on account of their distribution, records in the eastern part of the Arabian Peninsula should be *melanoptera* but at least some of those (ie, in Kuwait, Oman and UAE) clearly show a large rufous-orange patch in the wing (plate 345-346). On the other hand, Brooks et al (1987) also reported birds showing characters of nominate *podobe* in Yemen. So, either both subspecies are invalid, or perhaps both cross the Red Sea regularly, possibly causing introgression. Clearly, more research is needed to determine the validity of identification features to separate between the two subspecies.

Colonisation?

It remains to be seen whether Black Scrub Robin will colonise Israel and the wider Middle East but it is not without precedent for an (essentially) Afrotropical bird species to expand its range into the WP, often along the Great Rift Valley. The best example of this is perhaps the expansion of Namaqua Dove *Oena capensis* in Israel along the Rift Valley to northern Israel, also made possible by the expansion of cultivated areas (Shirihai 1996, Hatzofe & Yom-Tov 2002).

Acknowledgements

We want to thank Abdulrahman Al-Sirhan Alenezi, Xanja Andriese, Rob van Bemmelen, Amir Ben Dov, Douwe de Boer, Joost Brouwer, Bernd de Bruijn, Oscar Campbell, Jens Eriksen (Oman Bird Recorder), the late Martin Garner, Barak Granit, Knut A Hansen, Niels van Houtum, Frédéric Jiguet (Egyptian Ornithological Rarities Committee), Yosef Kiat (Israel Bird Ringing Center), Andrew Lassey, Jonathan Meyrav, Frank Moffatt, Simon Berg Pedersen, Tommy Pedersen, Jelmer Poelstra, Swen Rijnbeek, Huw Roberts, Hadoram Shirihai, Noam Weiss (International Birding & Research Centre Eilat) and the staff of Hai Bar National Park – especially Zohar Ben-Shitrit and Arik Sukar – for their information, help and photographs.

Samenvatting

ZWARTE WAAIERSTAART IN DE WP EN BROEDGEVAL IN ISRAËL IN 2015 Op twee gevallen in Algerije in 1968 na, is Zwarte Waaiertaart *Cercotrichas podobe* in het West-Palearctische gebied (WP) een zeldzame maar steeds vaker voorkomende verschijning in het Midden-Oosten. Met name in Israël maar ook in de overige landen van het Midden-Oosten begint het voorkomen – met name sinds de laatste eeuwwisseling – steeds regelmatig te worden. In Israël wordt de soort sinds halverwege de jaren 1980 vrijwel jaarlijks waargenomen, in duidelijk toenemende aantallen. In de meeste gevallen gaat het in het Midden-Oosten om waarnemingen in maart-april en een bescheiden voorkomen in de wintermaanden. De recente toename is waarschijnlijk vooral te danken aan een noord- en westwaartse uitbreiding van het broedgebied in Saoedi-Arabië, waar in de woestijn grootschalige landbouwgebieden worden aangelegd die blijkbaar geschikt zijn voor Zwarte Waaiertaarten. In Egypte zou de toename ook verklaard kunnen worden door een toenemend aantal vogelaars dat het land bezoekt.

Het toenemende aantal waarnemingen in Israël leid-

de in 2015 tot het eerste gedocumenteerde broedgeval van de soort in de WP, bij Yotvata in zuidelijk Israël. Eerdere (claims van) broedgevallen bleven namelijk ongedocumenteerd. In Hai Bar Nationaal Park werd in mei 2015 een territoriaal paar aangetroffen in geschikte broedbiotoop en bij een later bezoek werden twee pas uitgevlogen jongen gefotografeerd. Tot ver in het voorjaar van 2016 werden in hetzelfde gebied meerdere Zwarte Waaierstaarten gezien, en vermoedelijk is ook dit jaar weer gebroed.

Van Zwarte Waaierstaart zijn twee ondersoorten beschreven, de nominaat *C p podobe* die voorkomt in de Sahelzone van Afrika en *C p melanoptera* van het Arabisch Schierland. Deze onderscheiden zich vooral in de grootte van het roodoranje 'vlak' op de hand- en armpennen. Bij *podobe* is dit een bijzonder opvallend kenmerk, terwijl het bij *melanoptera* afwezig is, of in ieder geval duidelijk minder opvalt. Interessant is daarom dat veel van de vogels die in het Midden-Oosten (buiten Egypte) worden gezien, en op grond hiervan tot *melanoptera* zouden 'moeten' behoren, kenmerken vertonen van de nominaatvorm. Een museumstudie wees echter uit dat 25% van de Arabische (en alle Afrikaanse) vogels genoemde roodoranje veerpartijen hebben. Dus, of beide ondersoorten zijn niet valide, of er is uitwisseling tussen beide populaties. Meer onderzoek is nodig om de validiteit van deze ondersoorten te bepalen.

References

- Ash, J & Atkins, J 2009. Birds of Ethiopia and Eritrea: an atlas of distribution. London.
- Ash, J S & Miskell, J E 1998. The birds of Somalia. London.
- Baha el Din, S M & Baha el Din, M 2001. The first Black Bush Robin *Cercotrichas podobe* for Egypt. Sandgrouse 23: 62-64.
- Brooks, D J, Evans, M I, Martins, R J & Porter R F 1987. The status of birds in North Yemen and the records of the OSME expedition in autumn 1985. Sandgrouse 9: 4-66.
- Clement, P & Rose, C 2015. Robins and chats. London.
- Cramp, S (editor) 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
- del Hoyo, J, Elliott, A & Christie, D 2005. Handbook of the birds of the world 10. Barcelona.
- Eames, J C 1986. A record of the Black Bush Chat in southern Israel. Sandgrouse 7: 60-61.
- Grieve, A, Khoury, F & Nassar, K 2004. The first Black Bush Robin *Cercotrichas podobe* for Jordan – a prelude to colonisation? Sandgrouse 26: 151-152.
- Hatzofe, O & Yom-Tov, Y 2002. Global warming and recent changes in Israel's avifauna. Israel J Zool 48: 351-357.
- Ilsenmann, P & Moali, A 2000. Oiseaux d'Algérie / Birds of Algeria. Paris.
- Jennings, M C 2010. Atlas of the breeding birds of Arabia. Fauna of Arabia 25. Riyadh.
- Keith, E, Urban, E K & Fry, C H 1992. The birds of Africa 4. London.
- Nikolaus, G 1987. Distribution atlas of Sudan's birds with notes on habitat and status. Bonn.
- Pfeifer, R, Stadler, J & Brandl, R 2007. Birds from the Far East in Central Europe: a test of the reverse migration hypothesis. J Ornithol 148: 379-385.
- Shirihai, H 1986. Black Bush Robin in Israel. Dutch Birding 8: 85-88.
- Shirihai, H 1996. The birds of Israel. London.
- Zucco, D & Ericson, P G P 2010. A multi-gene phylogeny disentangles the chat-flycatcher complex. Zool Scripta 39: 213-224.

Gert Ottens, Ganzebloem 14, 3983 CG Odijk, Netherlands (glanskraai@hotmail.com)
Yoav Perlman, Israeli Ornithological Center, Society for the Protection of Nature in Israel,
2 Hanegev St, Tel Aviv 66186, Israel (yoav.perlman@gmail.com)
Itai Shanni, 22 Eshel, Beer-Ora 888100, Israel (sviva@eilot.org.il)

Balkankwikstaart op Texel in april-mei 2016

Ruwan Aluhivare & Enno B Ebels

Aan het einde van de middag van 30 april 2016 wilde ik (Ruwan Aluhivare) twee Steltkluten *Himantopus himantopus* fotograferen die in de Muy en De Nederlanden op Texel, Noord-Holland, verbleven. Rond 18:00 kwam ik op de locatie en zag de Steltkluten maar tevens aan de modderoever langs de westzijde van het pad een groep foeragerende Gele Kwikstaarten *Motacilla flava*. In de groep liepen twee fraaie Engelse Kwikstaarten *M flavissima*. Hurkend liep ik naar ze toe en begon te fotograferen. Vrijwel meteen zag ik op 15 m een kwikstaart met een felgele kin en borst en een pikzwarte kopkap, te 'strak' en contrastrijk voor een Noordse Kwikstaart *M thunbergi*. Ik maakte me zo klein mogelijk en op mijn knieën, in de modder, schuifelde ik langzaam rond. De vogel kwam druk foeragerend steeds dichterbij, tot op enkele meters. Inmiddels stond Rudi Huiting achter mij die was aangetrokken door mijn vreemde gedrag. Hij bleef op afstand met zijn verrekijker. De vogel ging weer bewegen, klom op een takje en gaf mij 20 sec om de beste foto's te maken. Ik stond op en liep naar RH die zijn ANWB-gids (Svensson et al 2009) had opengelegd: geen twijfel, een mannetje Balkankwikstaart *M feldegg*! Ik meldde de waarneming gelijk op www.waarneming.nl. Ik wilde nog meer foto's maken maar hij vloog met de andere kwikstaarten weg naar de wilgenbosjes. RH nam een foto van mijn beeldscherm en zou deze snel doorgeven. Ik ging naar de Steltkluten en checkte 10 minuten later of de waarneming zichtbaar was op www.waarneming.nl. Eenmaal terug bij de auto pakte ik mijn iPad om details en precieze plek toe te voegen. Via Max Berlijn werd de waarneming rond 19:30 via DB Alerts verspreid. In totaal c 25 vogelaars die op het eiland waren konden de vogel nog zien totdat deze om 20:35 dieper het gebied in verdween. Regelmatig werd de diagnostische raspende roep gehoord en ook opgenomen, waarmee de determinatie helemaal rond was.

De volgende dag werd vanaf het eerste licht gezocht maar zonder resultaat, hoewel nog aardig wat kwikstaarten verspreid in het gebied aanwezig waren (veel vogels foerageerden echter in de hoge begroeiing op flinke afstand van het pad, waar geen bezoekers worden toegelaten). Na uren zoe-

ken gaven de meeste vogelaars het op. Toen ik zelf om 18:30 nog even terugkwam op de plek was er niemand meer – maar de kwikstaart was er wel! Hij liep op dezelfde plek en ik kon weer wat foto's maken en anderen waarschuwen; hij vloog echter na c 15 min weg, voordat anderen hem konden zien. Op maandag 2 mei duurde het tot 15:45 voordat hij weer werd gevonden en liet hij zich tot 17:20 zien door enkele 10-tallen opgeluchte vogelaars, zij het in slecht weer. Om 20:30 volgde nog een korte waarneming. Op 3 mei werd hij om 10:45 kort gemeld en tussen 15:20 en 17:30 weer regelmatig en door vele 10-tallen vogelaars gezien. Op 4 mei herhaalde het schouwspel zich tussen 16:20 en 17:30. Na 4 mei is de vogel niet meer waargenomen (een melding op 8 mei aan de binnenzijde van de duinenrij bleef door de matige fotokwaliteit onbevestigd; <http://waarneming.nl/waarneming/view/118209054>). In totaal is hij door naar schatting meer dan 200 vogelaars gezien. Hij trok steeds losjes op met andere gele kwikstaarten (enkele 10-tallen Gele, een handvol Engelse en één of twee Noordse Kwikstaarten).

Beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op foto's van onder meer RA, Jaap Denee, Diederik Kok, René van Rossum en Co van der Wardt (www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl) en op geluidsopnamen van Jan-Kees Bossenbroek, Dick Groenendijk en Diederik Kok (www.dutchbirding.nl, www.waarneming.nl).

GROOTTE & BOUW Als Gele Kwikstaart. Langste tertial in zit samenvallend met vleugelpunt. Versmalling zichtbaar op buitenvlag van ten minste vier buitenste handpennen.

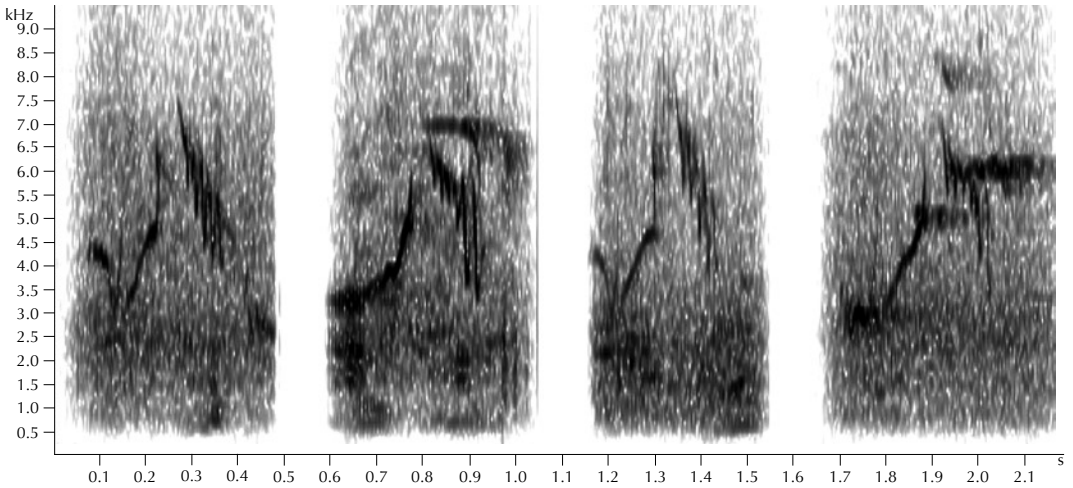
KOP & HALS Voorhoofd, kruin, achterhoofd en achterhals uniform gitzwart (soms iets bruinzwart ogend op achterhoofd), ver doorlopend op achterkop, bij goede belichting met duidelijke glans. Kin en keel diepgeel. In zwart van kop enkele verspreide kleine groenige vlekjes.

BOVENDELEN Mantel, schouder en bovenstaartdekveren olijfgroen, mogelijk iets donkerder dan bij typische Gele Kwikstaart. Onopvallende donkere fijne 'penseelstreepjes' op mantel en vooral schouder. Rug licht olijfgroen, iets lichter dan mantel. Stuit groenig met gele zweem, lichter dan mantel.

347-348 Balkankwikstaart / Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg*, mannetje, De Nederlanden, Texel, Noord-Holland, 30 april 2016 (*Ruwan Aluvihare*)

FIGUUR 1 Balkankwikstaart / Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg*, De Nederlanden, Texel, Noord-Holland, 2 mei 2016 (Dick Groenendijk)

ONDERDELEN Borst, buik, flank en onderstaartdekveren helder diepgeel, meest intens op keel en bovenborst. Zijborst en middenborst zonder vlekking of tekening.

VLEUGEL Vleugelboeg grijsgroen. Middelste dekveren met donkergrijs centrum en brede geelwitte top, grote dekveren met grijsbruin centrum, brede geelwitte top en smalle vuilwitte zoom aan buitenvlag (top naar buitenste dekveren smaller wordend en minder opvallend); top van binnenste drie grote dekveren bruingeel. Lichte toppen aan middelste en grote dekveren twee opvallende vleugelstrepen vormend. Tertia's met donker centrum en brede vuilwitte zomen, in zit groot deel van hand- en armpennen bedekkend. Handpennen bruin met smalle lichte zoom aan buitenvlag, lichte zoom niet doorlopend tot aan top. Duimvleugel donker bruingrijs met zeer smalle bruine zoom.

STAART Bovenstaart donkerbruin met witte buitenste staartveren. Onderstaart grotendeels wit.

NAAKTE DELEN Oog, snavel en poot donkergrijs tot zwart (iris marginaal lichter dan pupil). Nagels donkergrijs.

GELUID Vluchtroep raspend *srrrieieie*, langer en 'rauw' dan *swieiep*-roep van Gele Kwikstaart. Deze roep zowel in vlucht als op grond te horen.

RUI & SLEET Buitenste grote dekveren en binnenste twee tertia's gesleten (met rafelige rand) en oud. Overige dekveren en buitenste tertia' vers.

Determinatie

Het belangrijkste kenmerk van een mannetje Balkankwikstaart is de geheel zwarte bovenkop, zonder enig contrast tussen kruin en oorstreek, zoals bij Noordse Kwikstaart. Naast de gitzwarte kop die ver doorliep in de nek pasten ook de egaal diepgele onderdelen, inclusief kin en keel (zonder vlekkerige halsband of zijhalsvlekking) en de brede geelwitte toppen aan de vleugeldekveren goed

op deze soort. Noordse kan bij uitzondering een geheel zwarte bovenkop hebben maar deze is doffer gekleurd en toont bij de overgang naar de mantel bijna altijd wat grijzere veren; Noordse vertoont op de onderdelen (zijborst en borst) meestal wat 'vuile' vlekking, soms een vage halsband of ketting vormend (cf van den Berg & Oreel 1985, Wegst 2002, Hellström & Raritetskommittén 2009). De verspreide kleine groene vlekjes in het zwart van de kop zijn een bekend fenomeen bij Balkankwikstaart; door slijtage van de veren verdwijnen deze in de loop van het voorjaar (cf Alström et al 2003).

Diagnostisch voor Balkankwikstaart is de combinatie van zwarte bovenkop en raspende roep. Het sonagram (figuur 1) toont een kenmerkende stijgende lijn (c 45°) in het opgaande gedeelte (kenmerkend voor Witkeelkwikstaart en Balkankwikstaart; zie figuur 3 in Bot et al 2014), gevolgd door een duidelijke dalende 'zaagtand' (die niet goed past op Witkeelkwikstaart). Noordse Kwikstaart roept als Gele Kwikstaart en mist dus de rauwe r-klank (de 'zaagtand') van Balkankwikstaart (Svensson 1988b, Corso 1997, 2001, Alström et al 2003, van Duivendijk 2011, Bot et al 2014).

Leeftijdsbepaling is bij de vogel van Texel niet goed mogelijk omdat de rui voorafgaand aan het broedseizoen bij adulte en tweede-kalenderjaar vogels min of meer hetzelfde is. Het ruicontrast in de tertia's en dekveren is daarom niet bruikbaar als leeftijdskenmerk (Cramp 1988, van Duivendijk 2011).

Verspreiding en voorkomen

Balkankwikstaart behoort tot de zuidelijke groep van gele kwikstaarten, waartoe behalve *feldegg* ook de drie ondersoorten van Witkeelkwikstaart *M cinereocapilla* (*cinereocapilla*, *iberiae* en *pygmaea*) behoren. Deze taxa worden gekenmerkt door een raspende roep, net als de oostelijke groep uit Oost-Azië. De taxonomische behandeling van de ‘gele kwikstaarten’ is een dynamisch onderwerp, afhankelijk van welk soortconcept wordt toegepast en welke criteria auteurs hantieren. In de lijst van Gill & Donsker (2016) staat Balkankwikstaart als ondersoort van Gele Kwikstaart *sensu lato* genoteerd. Het taxon wordt door een aantal auteurs en commissies als aparte soort beschouwd, waaronder de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA) (Devillers 1980, Stepanyan 1990, Sangster et al 1999; Birding World 9: 251-252, 1996; zie ook de soortenlijst op p 34 in Alström et al 2003).

Balkankwikstaart broedt in Zuidoost-Europa, westelijk incidenteel tot in Zuid-Frankrijk (Siblet & Tostain 1984, Dubois 2001) en Zuid-Italië en noordelijk tot de Neusiedlersee, Burgenland, Oostenrijk (incidenteel ook verder westelijk in Oostenrijk), en Zuid-Zwitserland (Schifferli 1968). Het broedgebied loopt oostelijk via Turkije, Irak en Iran tot Afghanistan en de landen in Centraal-Azië tot in het uiterste westen van China (oostelijke vogels worden soms tot de ondersoort ‘*melanogrisea*’ gerekend). Incidenteel zijn territoriumhoudende Balkankwikstaarten noordelijk in Europa vastgesteld, zoals in Hainaut, België (1992; gepaard met een ‘gele kwikstaart’ en twee jongen grootbrengend; Aves 32: 219-226, 1995), Engeland (1988 en 2005; Fraser et al 2006) en Finland (1997; gepaard met Citroenkwikstaart *M citreola* en jongen grootbrengend; Lehto & Lehto 1997). In de afgelopen decennia heeft de soort zijn broedgebied in Europa uitgebreid in westelijke en noordelijke richting (eg, Keve 1978). Het is een trekvogel die overwintert in Oost-Afrika en (‘*melanogrisea*’) in India, waar hij samen voorkomt met andere soorten gele kwikstaarten uit Eurazië (Alström et al 2003).

De soort heeft een onstuimige geschiedenis op de lijsten van verschillende landen, met een aantal eerst aanvaarde en later weer geschrapte gevallen. Van den Berg & Oreel (1985) behoorden tot de eersten die kritische kanttekeningen plaatsten bij de ‘te gemakkelijke’ aanvaarding van gevallen van Balkankwikstaart in Noordwest-Europa, een visie die toen nog niet breed werd gedeeld (cf, eg, Svensson 1988a). Al eerder waren vraagtekens gezet bij het (destijds) eerste geval voor België (Her-

roelen 1982). In veel landen in Noordwest-Europa heeft in het afgelopen decennium een ‘grote schoonmaak’ van Balkankwikstaarten plaatsgevonden en de soort is nu – in ieder geval op papier – veel zeldzamer dan voorheen werd aangenomen (cf, eg, Rowlands 2003, Fraser et al 2006, Kehoe 2006, Hellström & Raritetskommittén 2009). In 2010 hebben Scandinavische dwaalgastencommissies alle gevallen herzien (van den Berg & Haas 2011), met als resultaat dat er in Denemarken 13 werden afgevoerd (alleen een exemplaar van 16-31 juli 2006 bleef overeind), in Noorwegen twee en in Zweden 36 (nog maar acht bleven over). In Duitsland staan niet minder dan 60 gevallen op de lijst, waarvan 13 sinds 2010, voor het merendeel in het zuiden en bijna allemaal in april en mei (DAK 2015).

Op www.dutchavifauna.nl staan voor Nederland maar liefst 33 afgewezen gevallen vermeld, waarvan een aantal ooit enige tijd aanvaard is geweest (eg, Kist & Waldeck 1961, Boon 1990). Lange tijd bleef een gefotografeerd geval van 10 mei 1988 bij Delfzijl, Groningen, gehandhaafd (Boon 1990, cf van den Berg & Bosman 2001) maar ook dat geval is uiteindelijk gesneuveld vanwege het ontbreken van geluidsdocumentatie. Elk voorjaar zijn er in Nederland meldingen van ‘gele kwikstaarten met een zwarte kop’ maar het uitsluiten van Noordse Kwikstaart vraagt om meer kleeddetails en om een overtuigende geluidsopname. Daarom is de vogel van Texel vermoedelijk het eerste onomstotelijke geval dat op de Nederlandse lijst geplaatst kan worden.

Summary

BLACK-HEADED WAGTAIL ON TEXEL IN APRIL-MAY 2016 From 30 April to 4 May 2016, a male Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg* stayed with 10s of Blue-headed *M flava*, small numbers of Yellow *M flavissima* and one or two Grey-headed Wagtails *M thunbergi* on Texel, Noord-Holland, the Netherlands. The bird was well photographed and the rasping flight call was recorded. It was elusive, only present at the site for at most a few hours in the afternoon, but eventually it was seen by more than 200 birders. This was the first record, if accepted. The species has been on the Dutch list for many years but all previous reports have been rejected, mostly because the diagnostic call was not documented (making it difficult to exclude an extremely dark-headed Grey-headed Wagtail).

Verwijzingen

Alström, P, Mild, K & Zetterström, B 2003. Pipits & wagtails of Europe, Asia and North America: identification and systematics. London.
van den Berg, A B & Bosman, C A W 2001. Zeldzame vogels van Nederland – Rare birds of the Netherlands.

- Avifauna van Nederland 1. Tweede druk. Haarlem. van den Berg, A B & Haas, M 2011. WP reports: December 2010 to late January 2011. Dutch Birding 33: 51-60.
- van den Berg, M & Oreel, G J 1985. Field identification and status of black-headed Yellow Wagtails in western Europe. Br Birds 78: 176-183.
- Boon, L J R 1990. Balkankwikstaart bij Delfzijl in mei 1988. Dutch Birding 12: 1-2.
- Bot, S, Groenendijk, D & van Oosten, H H 2014. Eastern yellow wagtails in Europe: identification and vocalisations. Dutch Birding 36: 295-311.
- Corso, A 1997. Appearance of Black-headed Wagtails. Birding World 10: 352.
- Corso, A 2001. Head pattern variation in Black-headed Wagtail. Birding World 14: 162-166.
- Cramp, S (editor) 1988. The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
- Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK) 2015. Seltene Vögel in Deutschland 2014. Münster.
- Devillers, P 1980. Project de nomenclature française des Oiseaux du monde. Gerfaut 70: 121-146.
- Dubois, P J 2001. Les formes nicheuses de la Bergeronnette printanière *Motacilla flava* en France. Ornithos 8: 44-73.
- van Duivendijk, N 2011. Advanced ID handbook – the Western Palearctic. London.
- Fraser, P A, Rogers, M J & the Rarities Committee 2006. Report on rare birds in Great Britain in 2005. Part 2: passerines. Br Birds 100: 72-104.
- Gill, F & Donsker, D (editors) 2016. IOC world bird list (version 6.2). Website: www.worldbirdnames.org.
- Hellström, M & Raritetskommittén 2009. Gulärlor av rasen *feldegg*. Vår Fågelvärld 68: 33-37.
- Herroelen, P 1982. De Balkan-Gele Kwikstaart, *Motacilla flava feldegg*, ten onrechte op de Belgische Lijst. Ornithos Fland 1: 7-14.
- Kehoe, C 2006. Racial identification and assessment in Britain: a report from the RIACT subcommittee. Br Birds 99: 619-645.
- Keve, A 1978. Die Arealsausbreitung der Maskenstelze *Motacilla (flava) feldegg*. Anz Ornitol Ges Bayern 17: 225-237.
- Kist, J & Waldeck, K 1961. De Roodkeelpieper *Anthus cervinus* en de Balkan Gele Kwikstaart *Motacilla flava feldegg* nieuw voor Nederland. Limosa 34: 1-6.
- Lehto, H J & Letho, H 1997. Mixed pair of Black-headed and Citrine Wagtails breeding in Finland in 1997. Dutch Birding 19: 287-290.
- Rowlands, A 2003. From the Rarities Committee's files: 'Black-headed Wagtail' in Essex in 1999 – a suspected *feldegg* intergrade. Br Birds 96: 291-296.
- Sangster, G, Hazevoet, C J, van den Berg, A B, Roselaar, C S & Sluys, R 1999. Dutch avifaunal list: species concepts, taxonomic instability, and taxonomic changes in 1977-1998. Ardea 87: 139-166.
- Schifferli, A 1968. Die Maskenstelze (*Motacilla flava feldegg*) als Brutvogel in Tessin. Ornithol Beob 65: 38-42.
- Sibley, J P & Tostain, O 1984. Un mâle de Bergeronnette printanière, *Motacilla flava*, du type *feldegg*, nicheur en Seine-et-Marne (France). Nos Oiseaux 37: 284-288.
- Stepanyan, L S 1990. [Conspectus of the ornithological fauna of the USSR]. Moscow. [In Russian.]
- Svensson, L 1988a. Field identification of black-headed Yellow Wagtails. Br Birds 81: 77-78.
- Svensson, L 1988b. Identification of black-headed Yellow Wagtails. Br Birds 81: 655-656.
- Svensson, L, Grant, P J, Mullarney, K & Zetterström, D 2009. Collins bird guide. Second edition. London.
- Wegst, C 2002. 'Nördliche Schafstelzen' *Motacilla flava thunbergi* mit an 'Maskenstelzen' *M. f. feldegg* erinnerndem schwarzem Kopf. Limicola 16: 271-275.

Ruwan Aluvihare, Hoogte Kadijk 191, 1018 BK Amsterdam, Nederland (ruwan07@gmail.com)
Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)

Witte Oeverloper bij Bemmelse Waard in augustus 2015

Op 16 augustus 2015 fotografeerde Martijn Verdoes een Oeverloper *Actitis hypoleucos* met een compleet wit verenkleed in de Bemmelse Waard bij Bemmelse Waard, Gelderland. De poten en snavel waren oranje (de donkere tekening op de snavelpunt die op enkele foto's is te zien werd veroorzaakt door modder). De iris was donker en de smalle oogrand was oranje. Ondanks het ontbreken van kleeckenmerken kon Amerikaanse Oeverloper *A macularius* worden uitgesloten door de relatief lange staart (korter bij Amerikaanse) en de vrijwel rechte snavel (meestal iets meer gebogen bij Amerikaanse). Daarnaast liet de vogel een in

toonhoogte afnemende en snelle serie *wiet-wiet-wiet* horen: de vertrouwde roep van Oeverloper (Martijn Verdoes in litt).

Het verenkleed lijkt op de foto's volledig zuiver wit en het oog laat geen enkele vorm van een roodachtige gloed zien. Omdat er niets bekend is van de historie van deze vogel (ofwel wit als kuiken, duidend op leucisme, ofwel normaal gekleurd als kuiken, duidend op 'progressive greying'), kan niet met zekerheid worden gesteld welke afwijking het hier betreft, behalve dat het geen albino en geen ino is, vanwege de donkere iris (cf van Grouw 2009, 2013). 'Progressive greying' is een verschijnsel dat veelvuldig voorkomt bij alle vogelsoorten maar waarover nog weinig bekend is. Sommige vormen zijn erfelijk

349-350 Oeverloper / Common Sandpiper *Actitis hypoleucos*, Bemmelse Waard, Bemmelse, Gelderland, 16 augustus 2015 (Martijn Verdoes)

351 Oeverloper / Common Sandpiper *Actitis hypoleucos*, Bemmelse Waard, Bemmelse, Gelderland, 16 augustus 2015 (Martijn Verdoes)

terwijl andere meer met de leefomgeving van doen lijken te hebben. Alle vormen hebben gemeen dat exemplaren in het jeugdkleed normaal zijn gekleurd. Wanneer het progressieve pigmentverlies begint is afhankelijk van de betrokken vorm; dit kan direct na de eerste jeugdruï zijn of pas na een paar jaar, maar met elke rui zullen meer veren wit worden. In bepaalde gevallen zal een vogel uiteindelijk geheel wit worden. Het feit dat er geen enkel spoor van gekleurde veren is overgebleven bij deze Oeverloper maakt het minder waarschijnlijk dat het een vorm van 'progressive greying' betreft. Ook het feit dat de huid geen melanine heeft behouden (geen donkere tinten aanwezig) maakt 'progressive greying' minder aannemelijk omdat bij die afwijking het melanine in de huid meestal niet wordt aangetast. Een Oeverloper met 'progressive greying' zou daarom wit zijn geweest met de normale donkere snavel en groenachtige poten. De oranje poot- en snavelkleur bij dit witte exemplaar worden veroorzaakt door het aanwezig carotenoïde dat niet wordt aangetast door mutaties in het melanine. Ook bij een albino zouden deze delen oranje/geel zijn geweest; het geel in combinatie met het van nature aanwezige melanine geeft normaal de groenachtige poten. Het oranje in de snavel is normaal grotendeels verborgen onder het melanine. Dit wijst er op dat deze vogel waarschijnlijk een volledig leucistisch exemplaar is. Leucisme is altijd erfelijk, en de pigmentloze veren zijn reeds aanwezig in het jeugdkleed. Leucisme kan volledig zijn, zoals bij deze vogel, of gedeeltelijk. Bij 'gedeeltelijk leucisme' zijn alleen bepaalde delen vrij van pigment; de buitenste slagpennen zijn bijna altijd betrokken, terwijl de rest van het

verenkleed normaal gekleurd is. De afwezigheid van pigment in de veren wordt veroorzaakt door het ontbreken van de melanineproducerende cellen die normaal gesproken in de huid aanwezig zijn. Op de plaatsen waar deze afwezig zijn is ook de huid vrij van melanine. Leucisme komt veel minder voor dan 'progressive greying'. Albino exemplaren zijn nog veel zeldzamer omdat albino vogels een zeer slecht gezichtsvermogen hebben en snel sterven nadat ze het nest hebben verlaten; volwassen albino's worden niet gezien in het wild (Hein van Grouw in litt).

Voor zover bekend is dit het eerste gepubliceerde geval van een volledig witte Oeverloper. Een gebleekte Oeverloper maar met meer 'vuile' tekening in het verenkleed werd in de zomer van 2014 gefotografeerd in Nieuwegein, Utrecht (<http://tinyurl.com/gso6hbw>). Deze vogel had waarschijnlijk de mutatie 'bruin', die vervolgens door zonlicht verder was verbleekt (Hein van Grouw in litt).

Andere steltlopers

Een ongewoon bleek of verbleekt uiterlijk is vastgesteld bij veel steltlopersoorten (cf Sage 1962, 1963, Hayman et al 1986, Ayala-Perez et al 2013); een zoektocht op internet leverde foto's op van bijvoorbeeld Scholekster *Haematopus ostralegus*, Nieuw-Zeelandse Zwarte Scholekster *H. unicolor*, Amerikaanse Kluut *Recurvirostra americana*, Kievit *Vanellus vanellus*, Watersnip *Gallinago gallinago*, Amerikaanse Regenwulp *Numenius hudsonicus*, Regenwulp *N. phaeopus*, Wulp *N. arquata*, Grutto *Limosa limosa*, Rosse Grutto *L. lapponica*, Marmergrutto *L. fedoa*, Steenloper *Arenaria interpres*, Kanoet *Calidris canutus*, Steltstrandloper

C. himantopus, Drieteenstrandloper *C. alba*, Bonte Strandloper *C. alpina*, Kleinste Strandloper *C. minutilla*, Alaskastrandloper *C. mauri*, Grijze Strandloper *C. pusilla*, Kleine Geelpootruiter *Tringa flavipes*, Willet *T. semipalmata*, Tureluur *T. totanus* en Bosruiter *T. glareola*. Waarschijnlijk is deze lijst lang niet compleet. Een Amerikaanse Oeverloper met een ongewoon bleek verenkleed (mutatie 'bruin', verder gebleekt door zonlicht; Hein van Grouw in litt) is te vinden op <http://tinyurl.com/gn5vbhu>.

Slechts enkele van deze voorbeelden tonen vogels met een geheel wit verenkleed zoals de Oeverloper van Bemmelen; in de meeste gevallen gaat het om gebleekte exemplaren waarbij het onderliggende patroon van het verenkleed nog herkenbaar is. In de meeste gevallen zal het om de mutatie 'bruin' gaan, waarbij de veren vervolgens verder zijn verbleekt door zonlicht. Vooral bij steltlopers die veel tijd verblijven in en rond het water is de verbleking van veerkluur nog sterker door de reflectie van het water. Veel 'bruinmutanten' lijken daardoor spoedig vrijwel wit. In vlucht zijn echter de binnenvlaggen van de vleugelveren zichtbaar (en andere delen van veren die normaal voor het licht verborgen blijven), en is er daardoor veel meer donkere of vuile tekening te zien.

Dankzegging

Ik dank Harvey van Diek, Hein van Grouw en Martijn Verdoes voor hun bijdragen.

Summary

WHITE COMMON SANDPIPER NEAR BEMMEL IN AUGUST 2015 On 16 August 2015, a completely white-plumaged Common Sandpiper *Actitis hypoleucos* with dark eyes and orange bill and legs was photographed at Bemmelen, Gelderland, the Netherlands; Spotted Sandpiper *A. macularius* was ruled out based on, eg, tail length and call. The white plumage was presumably caused by extreme leucism (ie, bird was pale plumaged from hatching). 'Progressive greying' (ie, bird was hatched with normal plumage and becomes paler with age) could also be an explanation but is unlikely, because such birds normally retain some smudgy feather parts and have darker colours on the bare parts. This is probably the first published record of a completely white Common Sandpiper. A list is given of other wader species for which abnormally pale plumage variants have been published or shown in online photographs. This list is probably incomplete but shows that pale plumages occur rather regularly in waders.

Verwijzingen

- Ayala-Perez, V, Carmona, R, Arce, N & Molina, D 2013. Observations of leucistic shorebirds in NW Mexico. Wader Study Group Bull 120: 159-161.
- van Grouw, H 2006. Not every white bird is an albino: sense and nonsense about colour aberrations in birds. Dutch Birding 28: 79-89.
- van Grouw, H 2013. What colour is that bird? The causes and recognition of common colour aberrations in birds. Br Birds 106: 17-29.
- Hayman, P, Marchant, J & Prater, T 1986. Shorebirds: an identification guide to the waders of the world. London.
- Sage, B L 1962. Albinism and melanism in birds. Br Birds 55: 201-225.
- Sage, B L 1963. The incidence of albinism and melanism in British birds. Br Birds 56: 409-416.

Enno Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)

Status of Slender-billed Curlew in Central Asia

A recent study of the identification criteria of Slender-billed Curlew *Numenius tenuirostris* (Corso et al 2014) showed that there is overlap in many of the characters with Eurasian Curlew *N. arquata*. The authors advised a re-evaluation of all records from countries outside the traditionally accepted range, together with recent (post-1990) claims from countries within the recognised breeding and wintering range. The latest report from the alleged breeding range in western Siberia, Russia, in 1996 (Boyko & Nowak 1996), does in my opinion not meet the current standards for record documentation. Records in the Middle East were reviewed by Kirwan et al (2015), leading to the con-

clusion that most of the sight-only records should be considered doubtful. The only documented post-1980 record from this region is from Yemen, where a bird was photographed at Hodeidah in January 1984 (Porter 1984, 2004). The last documented record in North Africa is from winter 1994/95, when one bird was found at Merja Zerga, Morocco (van den Berg 1995). Also, all post-1990 European records are doubtful, including the only British one in 1998 (Steele & Vangeluwe 2002), which has recently been removed from the British list (British Ornithologists' Union 2014, Collinson et al 2014) and a report of a flock of up to 19 birds in March 1995 in southern Italy (Serra et al 1995; Dutch Birding 17: 80, plate 64, 1995).

The situation in Central Asia is not different, with many of the records not or inadequately docu-

352 Slender-billed Curlew / Dunbekwulp *Numenius tenuirostris*, first calendar-year (collected at Naurzum Nature Reserve, Qostanay province, Kazakhstan, on 31 July 1921), Zoological Museum, Moscow State University, Russia, 17 February 2015 (Pavel S Tomkovich) **353** Slender-billed Curlew / Dunbekwulp *Numenius tenuirostris*, adult (collected at Naurzum Nature Reserve, Qostanay province, Kazakhstan, on 27 June 1938), Zoological Museum, Moscow State University, Russia, 17 February 2015 (Pavel S Tomkovich)

mented. For instance, after a revision of records in Kazakhstan, only a few records (all confirmed by skins) remain acceptable, all from (well) before 1980 (Wassink 2015; plate 352-352). Note that a skin of a bird collected at Atyrau and allegedly remaining in the collection of the Zoological Museum, Moscow (Wassink 2015) cannot be traced (anymore) (Pavel Tomkovich in litt). A skin of a bird collected on 3 September at Taldykol lake, Atyrau province, remains in the collection of the Museum of Comparative Zoology, Harvard University, Cambridge, Massachusetts, USA. Since the record is without year, it is not included in Wassink (2015). The only post-1980 reports in Central Asia come from Uzbekistan, where no less than 171 migrating birds were counted in the southern Kyzylkum desert between 1 and 4 May 2006, following the report of migrating birds at this location in spring 2005 (Mitropolsky et al 2012, 2015). These reports are without any documentation and should, therefore, be considered highly doubtful.

Taking the above into account, there are no sufficiently documented records of Slender-billed Curlew after 1995 anywhere in the world. The reluctance to designate this species as 'Extinct' in order to avoid the 'Romeo Error' (Collar 1998), where we might give up on a species while it still exists, is understandable. However, Slender-billed Curlew seems to meet the requirements for the status 'Extinct' – exhaustive surveys undertaken in all known or likely habitat throughout its historic range, 'at appropriate times and a timeframe appropriate to its life cycle and life form' (IUCN 2001).

Many thanks go to Pavel Tomkovich (Department of Ornithology, Zoological Museum, Moscow State University, Russia) for his permission to publish the photographs, and to Justin Jansen for his comments on an earlier version of the manuscript.

*Arend Wassink, Joan Hodshonstraat 6, 1795 AK De Cocksdorp, Texel, Netherlands
(arendwassink@kpnmail.nl)*

Vermoedelijke hybride Oostelijke Blonde x Bonte Tapuit op Texel in mei 2012

Op 21 mei 2012 zagen Frits Stoekenbroek en Trudy Stoekenbroek een zwartkelig mannetje tapuit

References

- van den Berg, A B 1995. WP reports. Dutch Birding 17: 30, 78.
- British Ornithologists' Union 2014. British Ornithologists' Union Records Committee: 42nd Report (October 2013). Ibis 156: 236-242.
- Boyko, G W & Nowak, E 1996. Observations of a Slender-billed Curlew *Numenius tenuirostris* in west Siberia. Wader Study Group Bull 81: 79.
- Collar, N J 1998. Extinction by assumption; or, the Romeo Error on Cebu. Oryx 32: 239-244.
- Collinson, M, Rowlands, A, Steele, J, McInerney, C & Hudson, N 2014. The review of the record of Slender-billed Curlew at Druridge Bay, Northumberland. Br Birds 170: 389-404.
- Corso, A, Jansen, J F J & Kókay, S 2014. A review of the identification criteria and variability of the Slender-billed Curlew. Br Birds 170: 339-370.
- IUCN 2001. IUCN Red List categories and criteria: version 3.1. Cambridge.
- Kirwan, G, Porter, R & Scott, D 2015. Chronicle of an extinction? A review of Slender-billed Curlew records in the Middle East. Br Birds 108: 669-682.
- Mitropolsky, O V, Mitropolsky, M G & Soldatov, V A 2012. [Observations on the migration of Slender-billed Curlew *Numenius tenuirostris* in the southern Kyzylkum in spring 2006.] Proceedings of the 7th international conference on the advances in the study of shorebirds in North Eurasia: 56-57. Michurinsk. [In Russian.]
- Mitropolsky, O V, Mitropolsky, M G & Soldatov, V A 2015. [Observations on the migration of Slender-billed Curlew *Numenius tenuirostris* in the southern Kyzylkum in spring 2006.] Russian J Ornithol 24: 3457-3458. [In Russian.]
- Porter, R 1984. Mystery photographs. Br Birds 77: 581-586.
- Porter, R 2004. An encounter with a Slender-billed Curlew in Yemen. Birding World 17: 437-439.
- Serra, L, Baccetti, N, & Zenatello, M 1995. Slender-billed Curlews wintering in Italy in 1995. Birding World 8: 295-299.
- Steele, J & Vangeluwe, D 2002. From the Rarities Committee's files: the Slender-billed Curlew at Druridge Bay, Northumberland, in 1998. Br Birds 95: 279-299.
- Wassink, A 2015. The new birds of Kazakhstan. De Cocksdorp.

Oenanthe in natuurontwikkelingsgebied Moksloot op Texel, Noord-Holland. FS maakte enkele foto's. De waarnemers dachten aanvankelijk aan een Finsch' Tapuit *O finschii* en plaatsten de foto's op de fotosite Birdpix (www.birdpix.nl). Op basis van het zwart-witte uiterlijk, de zwarte keel en de staart-tekening met veel wit en oplopend zwart op de

buitenste pennen behoorde de vogel tot het *O hispanica/cypriaca/melanoleuca/pleschanka*-complex (hierna *hispanica*-complex) maar de precieze determinatie was aanvankelijk onduidelijk en werd onderwerp van discussie (<http://birdingfrontiers.com/2012/07/24/strange-black-and-white-wheat-tear-in-the-netherlands>). Arend Wassink was de eerste die de vogel determineerde als vermoedelijke hybride Oostelijke Blonde x Bonte Tapuit *O melanoleuca x pleschanka*.

Beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op foto's van FS (plaat 354-357).

GROOTTE & BOUW Op basis van foto's vergelijkbaar met Tapuit *O oenanthe*, met waarschijnlijk iets langere staart.

KOP Kop zwart behalve witachtige kruin, lopend van voorhoofd naar mantel, gescheiden van bovensnavel door zeer smalle zwarte band. Lijn tussen zwart en wit net boven oog liggend. Keel zwart en doorlopend tot bovenborst.

BOVENDELEN Bleek witachtig tot grijs (niet goed zichtbaar op foto's en enigszins overbelicht). Schouderveren zwart.

ONDERDELEN Buik van borst tot onderstaartdekveren witachtig met zeer zwakke kleine perzikkleurige vlek op onderste deel van borst. Smalle zwarte band als verbinding tussen keel en zwarte vleugel/schouderveren.

VLEUGEL Bovenvleugel zwartachtig, buitenste handpennen met bruinige tint. Vage bruinachtige top aan buitenste grote dekveren, onopvallende vleugelstreep vormend; binnenste grote dekveren langer en zwarter. Handpendekveren zwartachtig met bruin waas. Ondervleugel donker grijsachtig met zwarte oksel.

STAART Bovenstaartdekveren met zwarte centrale veren. Bovenstaart wit met zwarte eindband, oplopend op buitenste staartveren. Onderstaartdekveren wit.

NAAKTE DELEN Oog donker. Snavel zwart. Poot donker-grijs.

Determinatie

Het duidelijke ruicontrast in de grote dekveren (langere uniform zwarte binnenste en kortere en bruinere buitenste dekveren met vage lichte top) en de bruinachtige buitenste handpennen en handpendekveren geven aan dat de vogel in eerste zomerkleed was.

De combinatie van zwarte keel, witte bovenkop, zwarte vleugels en zwarte eindband aan de staart met oplopend zwart op de buitenste staartpennen past alleen op tapuiten uit het *hispanica*-complex (blonde/bonte tapuiten). De lichte ongetekende mantel sluit Cyprustapuit *O cypriaca* en Bonte Tapuit *O pleschanka* (hierna *cypriaca* en *pleschanka*, respectievelijk) uit, die beide een donkere mantel hebben. De smalle donkere voor-

hoofdsband past op Westelijke Blonde Tapuit *O hispanica* maar sluit Oostelijke Blonde Tapuit *O melanoleuca* niet uit (hierna respectievelijk *hispanica* en *melanoleuca*). Gemiddeld heeft *melanoleuca* een bredere voorhoofdsband dan *hispanica* (cf Haffer 1977). Het uitgebreide zwarte keelpatroon met zwart doorlopend tot op de zijhals past echter niet op beide soorten (maar op foto's van *melanoleuca* ontstaat regelmatig de indruk dat het zwart van de keel verbonden is met de vleugel/schouderveren, vooral als de vogel een wat 'ingedoken' houding heeft; Andrea Corso in litt, Jan van der Laan in litt). Bij *hispanica* en *melanoleuca* is het zwart beperkt tot de keel en bovenborst en bij sommige *hispanica* zelfs alleen tot de kin en het bovenste deel van de keel. Bij *hispanica* en *melanoleuca* zijn de nekzijden ongetekend en is de zwarte keelvlak dus niet verbonden met de zwarte vleugel/schouderveren. Bovendien zou *melanoleuca* in eerste zomerkleed naar verwachting niet zo contrasterend zwart-wit zijn gekleurd maar meer warme tinten in het verenkleed vertonen (Nils van Duivendijk in litt). Op basis van de kenmerken kan *hispanica* als optie worden uitgesloten en *melanoleuca* lijkt onwaarschijnlijk (cf van Duivendijk 2011). De kenmerken passen daarentegen wel op de zwartkelige ('*stapazina*') vorm van een hybride *melanoleuca x pleschanka*. Dit geldt vooral voor de zwarte keelvlak die doorloopt op de zijhals en voor de zwarte vleugeldekveren. Ook de smalle zwarte voorhoofdsband past bij de optie van een hybride omdat hybriden tussen *melanoleuca* en *pleschanka* vaak een smallere voorhoofdsband hebben dan zuivere *melanoleuca* (cf Haffer 1977). De vogel van Texel lijkt sterk op 'hybride IIb' in figuur 6 in Haffer (1977). Hybriden kunnen afkomstig zijn van één van de contactzones tussen *melanoleuca* en *pleschanka* in Bulgarije, in de Kaukasus, in Iran of op het schiereiland Mangyshlak in het westen van Kazachstan (Haffer 1977, Panov 2005, Wassink 2015).

Waarnemingen van hybriden waarvan ten minste één ouder een taxon is dat wordt beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA), worden behandeld door de CDNA; bij de tapuit van Texel zijn zelfs beide vermoedelijke oudersoorten beoordeeld. De CDNA heeft het geval na een uitgebreide beoordeling niet aanvaard als zekere hybride omdat er twijfel bestond of een afwijkende *melanoleuca* met voldoende zekerheid kon worden uitgesloten. Omdat de CDNA geen zeldzaamheden aanvaardt als 'soort A óf hybride soort A x soort B' is het geval niet opgenomen in de Nederlandse avifaunistische lijst (cf Haas et al 2014).

354-357 Tapuit / wheatear *Oenanthe*, eerste-zomer mannetje, De Moksloot, Texel, Noord-Holland, 21 mei 2012 (Frits Stoekenbroek). Vermoedelijke hybride Oostelijke Blonde x Bonte Tapuit / presumed hybrid Eastern Black-eared x Pied Wheatear *O melanoleuca* x *pleschanka*.

Ik dank Nils van Duivendijk en Arend Wassink voor hun bijdrage aan de determinatie van de tapuit; Sander Bot, Roland van der Vliet en Rik Winters voor hun redactionele bijdragen; en Frits Stoekenbroek en Trudy Stoekenbroek voor het beschikbaar stellen van de foto's.

Summary

PRESUMED HYBRID EASTERN BLACK-EARED X PIED WHEATEAR ON TEXEL IN MAY 2012 On 21 May 2012, a 'black-and-white' wheatear *Oenanthe* was photographed on Texel, Noord-Holland, the Netherlands. It showed characters of both Eastern Black-eared Wheatear *O melanoleuca* and Pied Wheatear *O pleschanka* and was presumably a hybrid of both species (of the black-throated 'stapazina' morph), which are known to hybridize in parts of eastern Europe

and Central Asia. The bird was not admitted to the Dutch list as the first record of this hybrid type because the Dutch rarities committee (CDNA) considered the possibility of an aberrant Eastern Black-eared not fully excluded.

Verwijzingen

- van Duivendijk, N 2010. Advanced bird ID guide – the Western Palearctic. London.
- Haas, M, Slaterus, R & CDNA 2014. Rare birds in the Netherlands in 2013. Dutch Birding 36: 365-393.
- Haffer, J 1977. Secondary contact zones of birds in northern Iran. Bonn Zool Monogr 10: 1-64.
- Panov, E N 2005. Wheatears of Palearctic. Ecology, behaviour and evolution of the genus *Oenanthe*. Sofia.
- Wassink, A 2015. The new birds of Kazakhstan. De Cocksdorp.

Gerald J OreeI, Deurganck 15, 1902 AN Castricum, Nederland (gerald.oreel@planet.nl)

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic mainly from **April to mid-May 2016**. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by a rarities committee. Observers are requested to submit their records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

GEESE TO DUCKS A **Ross's Goose** *Anser rossii* at Krókur/Flói on 11-12 April was the third for Iceland; probably another individual was observed at Úlfstaðir/Blönduhlíð on 5-8 May and then at Laxamýri/Reykjahverfi on 9 May. In Finland, up to **104 Lesser White-fronted Geese** *A erythropus* were counted at Säärenperä-Karikanta, Siikajoki, on 11-12 May; it was the highest day count in the Finnish Bothnian bay coast area since 1963. In Iceland, an adult male **American White-winged Scoter** *Melanitta deglandi deglandi* was back at Keflavík on 23 March, while another male was found at Garður on 20-23 March. In Norway, an adult male **Asian White-winged Scoter** *M d stejnegeri* at Tautra, Frosta, Nord-Trøndelag, from March remained to 11 April. The male **Black Scoter** *M americana* off Rossbeigh, Kerry, Ireland, stayed until 27 March. Adult males were seen on the Polish Baltic coast at Pobierowo on 7 April and at Kolobrzeg on 20 April. A male at Isohiekkä, Keuruu, on 9 May was the sixth for Finland. In the Netherlands, the returning males **Bufflehead** *Bucephala albeola* remained until 13 April at Den Oever, Noord-Holland, and until 26 April at Barendrecht, Zuid-Holland. A male was seen at Oban, Argyll, Scotland, on 16 April. In Iceland, an adult male **Hooded Merganser** *Lophodytes cucullatus* remained near Reykjavík until at least 9 May. A pair was present on Terceira, Azores, until at least 14 April. Counts of critically endangered **Baer's Pochards** *Aythya baeri* at known wintering sites between December 2014 and March 2015 resulted in 238 individuals at 13 sites, including 10 in China and singles in India, Myanmar and the Philippines. The most important sites were in China at Taibai Hu, Jining, Shandong (84 individuals), at Chong Hu, Gong'an, Hubei (68) and at Poyang Hu, Jiangxi (30) (BirdingASIA 24: 78-83, 2015; cf Dutch Birding 38: 102, 2016). On 14 April, at least 83 were counted at Jiujiang, Jiangxi. In Israel, the long-staying **Red-billed Teal** *Anas erythrorhyncha* at Hazeva, Arava, from 30 January 2015 was still present in mid-May; it has recently been accepted as the second for Israel and the WP (the first was in June-July 1958). In Scotland, a male **American Black Duck** *A rubripes* stayed at Strontian, Highland, until 27 April. A male at Viðarlundin, Tórshavn, on 7 May was the third for the Faroes, as was a male **Green-winged Teal** *A carolinensis* at Skalabotn on 7 May.

FLAMINGOS TO SWIFTS The adult **Lesser Flamingo** *Phoenicopterus minor* at Eilat in the winter of 2014/15 has recently been accepted as the second for Israel (the first was in March 2006). Long-staying **Pied-billed Grebes**

Podilymbus podiceps remained at Estanques de Aldea Blanca, Gran Canaria, Canary Islands, until 28 April and (singing) on São Miguel, Azores, through May. In Scotland, one was seen at Loch Feorlin, Argyll, from 7 May. In England, the **Rufous Turtle Dove** *Streptopelia orientalis meena* at Otford, Kent, from 18 February stayed until 12 May. One was found at Einot Givton, Israel, on 5 May. A **Mourning Dove** *Zenaida macroura* at Brannäs Vätmark in June 2001 has recently been accepted in category A of the Swedish-list; chronologically, it was the fourth for the WP. In Spain, one was present at El Remolar park, Viladecans, Barcelona, on 1-11 May; a previous one at Barcelona in 2014 had been registered as of 'unknown origin' by the Spanish rarities committee. A male **Namaqua Dove** *Oena capensis* was seen at Mijk, Western Sahara, Morocco, on 14 April and two were present here on 3 May. On 20 March, one was seen on Santiago, Cape Verde Islands. After at least four **Golden Nightjars** *Caprimulgus eximius* in Western Sahara, Morocco, in March 2016 (cf Dutch Birding 38: 186, 2016), additional sightings were reported from Soutouf, Adrar (at Zawyate Antajjate on 23 March and at Oued Archane on 27 March) and four at Oued Jenna, on 19-20 April; a male was found dead on the road near Oued Jenna on 20 April; these new records indicate that the species is breeding in Western Sahara. In Mauritania (inside WP boundaries sensu BWP), three individuals were heard near Gelb El Richat, Adrar, on 11 April. A **Common Swift** *Apus apus* photographed at Khao Dinso, Chumphon province, on 20 October 2014 was the first for Thailand and south-east Asia (BirdingASIA 24: 139-140, 2015).

RAILS TO LOONS A mysterious crane photographed at Jahra pools reserve on 1 January 2015 has been recently identified as the first **Striped Crake** *Aenigmatolimnas marginalis* for Kuwait. In the Azores, an **American Coot** *Fulica americana* was observed at Sete Cidades, São Miguel, on 25 April. A **Great Bustard** *Otis tarda* flew past a windfarm off Anholt island, Østjylland, on 8 May; it was the first for Denmark since 1979. A **Pacific Loon** *Gavia pacifica* photographed at Stjøðalselvosn, Nord-Trøndelag, on 24-25 March was the second for Norway (the first was in 2015; cf Dutch Birding 37: 262, 270, 2015). The adult was again reported off Marazion, Cornwall, England, on 13 April.

ALBATROSSES TO BOOBIES In France, an adult **Black-browed Albatross** *Thalassarche melanophris* flew past off Noirmoutier island, Vendée, on 27 March and three hours later it was seen again at Quiberon, Morbihan. It may have been the returning adult on Helgoland, Schleswig Holstein, Germany, which was back from 7 April to at least 8 May, and also seen on Sylt, Schleswig-Holstein. On 9 April, the first **Madeiran Storm Petrel** *Oceanodroma castro* for Australia was photographed c 100 nautical miles offshore at the Queensland Seamounts. If accepted, a **Swinhoe's Storm Petrel** *O mono-*

358 Amur Falcon / Amoeroodpootvalk *Falco amurensis*, adult male, Paphos, Cyprus, 28 April 2016
(*Matt Smith/birdingtourscyprus-bitw.com*)

359 Black-browed Albatross / Wenkbrauwalbatros *Thalassarche melanophris*, adult, Helgoland,
Schleswig-Holstein, Germany, 17 April 2016 (*Kris De Rouck*)

360 Hybrid Grey-headed x Green Woodpecker / hybride Grijskopspecht x Groene Specht *Picus canus x viridis*, male, Park Cytadela, Poznań, Poland, 3 April 2016 (*Anton Hoekstra*) **361** Asian White-winged Scoter / Aziatische Grote Zee-eend *Melanitta deglandi stejnegeri*, adult male (front), with Velvet Scoter / Grote Zee-eend *M fusca*, adult male, Tautra, Frosta, Nord-Trøndelag, Norway, 20 March 2016 (*Tore Vang*) **362** Ring-necked Duck / Ringsnaveleend *Aythya collaris*, adult male, with Tufted Duck / Kuifeend *A fuligula*, female, Kołobrzeg, Pomerania, Poland, 15 April 2016 (*Mikołaj Kowalewski*)

363 Crab-plover / Krabplevier *Dromas ardeola*, adult, North Beach, Eilat, Israel, 7 May 2016 (Eric Didner)
364 Sociable Lapwing / Steppekievit *Vanellus gregarius*, adult, Bawinkel, Lingen, Niedersachsen, Germany, 26 April 2016 (Edwin Winkel) **365** Stilt Sandpiper / Steltstrandloper *Calidris himantopus*, first-summer, Terschellinger Polder, Formerum, Terscheling, Friesland, Netherlands, 19 May 2016 (Arie Ouwerkerk)

366 Black-winged Kite / Grijze Wouw *Elanus caeruleus*, adult, Rewa, Pomerania, Poland, 8 May 2016 (*Pawel Czarnul*) **367** Cape Gannet / Kaapse Gent *Morus capensis*, subadult, between Corvo and Flores, Azores, 14 April 2016 (*Carlos Mendes*) **368** Red-footed Boobies / Roodpootgenten *Sula sula*, adults, Raso, Cape Verde Islands, 29 April 2016 (*Marnix Jonker*)

this at Eilat on 8 May will be the sixth for Israel. Another was reported north from Cape Verde Islands in late April. More than 500 **Yellow-billed Storks** *Mycteria ibis* were counted at lake Nasser, Egypt, in late April/early May (up to and including 2015, there have been also 25 records in Israel). The long-staying second calendar-year **Dalmatian Pelican** *Pelecanus crispus* in Wielkopolska, Poland, remained until at least 3 May (cf Dutch Birding 38: 186, 2016). On 6-11 April, an adult was seen at Smogulec, Objezierze and Warta mouth in western Poland; probably the same individual was photographed at various sites in Cornwall on at least 7-14 May (if accepted, it will be the first for Britain). New breeding species for Egypt concerned **Grey Heron** *Ardea cinerea* and **Glossy Ibis** *Plegadis falcinellus* found at mixed heronries at lake Nasser between 24 April and 7 May. A **Black-headed Heron** *A melanocephala* was seen at Boa Vista, Cape Verde Islands, on 2 April. On Santiago, four **Intermediate Egrets** *A intermedia* and a **Black Heron** *Egretta ardesiaca* remained through late March. The **Magnificent Frigatebird** *Fregata magnificens* reported from Terceira on 9 and 12 April may be the third for the Azores (previous ones were before 1903 and in 2008); there have also been unidentified frigatebirds in 2007 and 2011. This spring, only two females were seen on Boa Vista, constituting a further decline from 10-12 pairs in 1965, five pairs in 1992 and two pairs in 2006. An subadult **Cape Gannet** *Morus capensis* photographed between Corvo and Flores, Azores, on 14 April was the first for the WP sensu BWP (cf Dutch Birding 30: 103-104, 2008); the only record in the 'greater' WP was in Oman in 2004. On Raso, Cape Verde Islands, one adult **Red-footed Booby** *Sula sula* was photographed on 19 April and two adults on 29 April. An adult **Masked Booby** *S dactylatra* at Al Zour port on 15 April was the second for Kuwait (the first was in 2015).

WADERS In the Azores, five **Semipalmated Plovers** *Charadrius semipalmatus* were seen at Cabo da Praia, Terceira, on 29 March. A first-summer photographed at Tacumshin, Wexford, on 11 May was the third for Ireland. Coordinated surveys in October 2015 resulted in as many as 4225 **Sociable Lapwings** *Vanellus gregarius* in Uzbekistan and 3675 in Turkmenistan, where most were found in the border area at Talimarzhan reservoir and Tallymerjen; this discovery suggests that the eastern flyway is as important in numbers as the much better studied western flyway (which is from Kazakhstan south into Syria and Saudi Arabia; cf Dutch Birding 29: 138, 2007, 37: 405-406, 2015). Two were seen in France during March and, in Germany, one was photographed at Emstand, Niedersachsen, on 22 April. A **Greater Sand Plover** *Anarhynchus leschenaultii* was photographed at Torngård, Öland, Sweden, on 27 April. An adult male at Præsto, Sjælland, on 30 April was the fourth for Denmark. In the Azores, a **Hudsonian Whimbrel** *Numenius hudsonicus* was seen on Terceira on 13 April. Another one was found at Praia, Santiago, Cape Verde Islands, on 24 April. The long-stayer in Cornwall was still present on at least 8 May. In Kuwait, an adult **Great Knot** *Calidris tenuirostris* was seen at Jahra pools on 16 April. The sec-

ond for the Netherlands was an adult-summer in a huge flock of mostly Red Knots *C canutus* and Bar-tailed Godwits *Limosa lapponica* at De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, on 13-17 May (the first was in 1991, first in Flevoland and then in Noord-Holland). The fourth **Stilt Sandpiper** *C himantopus* for the Netherlands was a first-summer along the Maas river at Neer, Limburg, on 11-12 May which was rediscovered more than 100 km to the north near Borculo, Gelderland, where it stayed on 14-18 May; on 19 May, it was seen in the afternoon on Terschelling, Friesland, 165 km north-west of Borculo (previous ones were in 1998, 2000 and 2004). If accepted, a **Baird's Sandpiper** *C bairdii* reported at Pantano Longarini, Siracusa, on 29 April will be the fifth for Italy. In the Cape Verde Islands, a **Solitary Sandpiper** *Tringa solitaria* was seen at Barragem de Poilão, Santiago, on 23 March; other waders present here on this date included an **American Golden Plover** *Pluvialis dominica* and a **Spotted Sandpiper** *Actitis macularius*. A **Lesser Yellowlegs** *T flavipes* photographed at Vatssoyar on 7 May was (only) the first for the Faeroes. In the Azores, a **Wilson's Snipe** *Gallinago delicata* was found on São Miguel on 21 March. A **Crab-plover** *Dromas ardeola* photographed at North Beach, Eilat, on 7 May was the fifth for Israel. The adult **Cream-colored Courser** *Cursorius cursor* foraging at Malta airport on 3-4 March was again seen on 13-14 March.

SKUAS TO TERNS A **South Polar Skua** *Stercorarius mac-cormicki* was photographed due west off Iwik, northern Mauritania, on 1 May. An adult **Ross's Gull** *Rhodostethia rosea* at Röyhynsuo, Janakkala, on 7 May was the ninth for Finland. A first-winter was seen at Umeå, Västerbotten, Sweden, on 8 May. The second **Franklin's Gull** *Larus pipixcan* for Mauritania was found at Banc d'Arguin on 17 April (the first was here in 2006). In May, a first-summer **Azorean Yellow-legged Gull** *L michahellis atlantis* at Sennen Cove, Cornwall, from 28 July to November 2008 has finally been accepted by BOURC as a new taxon for the British list. The returning adult **American Herring Gull** *L smithsonianus* was last seen at Bizkaia, Spain, on 12 April. Also in Spain, the returning adult **Thayer's Gull** *L thayeri* was reported at Lago, Xove, Lugo, on 1 April. An adult **Forster's Tern** *Sterna forsteri* on Texel on 10-18 and 29 April was the fifth for the Netherlands (previous ones were in 1986, 1995, 1999 and 2003).

RAPTORS This year's first **Black-winged Kite** *Elanus caeruleus* for the Netherlands turned up at Castricum, Noord-Holland, on 4 April and possibly the same bird flew past Den Oever, Noord-Holland, on 10 April. In Germany, one was seen at Greifswalder Oie, Mecklenburg-Vorpommern, on 22 April. The first for Armenia was photographed at Armash, Ararat, on 2 May. An adult at Rewa, Pomerania, on 8 May was the first for Poland. Between mid-March and early May, c 18 **Crested Honey Buzzards** *Pernis ptilorhynchus* were counted at Eilat. An immature **Bearded Vulture** *Cypaetus barbatus* from the Alps roosted near IJzervallei, Oost-Vlaanderen, Belgium, on 9 May. Possibly the same bird was filmed at Sudbrook, Gwent, Wales; it had no obviously dyed feathers or rings

369 Cream-colored Courser / Renvogel *Cursorius cursor*, Malta Airport, Malta, 4 March 2016 (Raymond Galea)
370 Great Knot / Grote Kanoet *Calidris tenuirostris*, adult, Volharding, Texel, Noord-Holland, 14 May 2016 (Julian Bosch)
371 Golden Nightjar / Goudgele Nachtzwaluw *Caprimulgus eximius*, male, north-west of Aousserd, Western Sahara, Morocco, 21 April 2016 (Jurriën van Deijk)

which suggests it could be a genuinely wild bird and the first for Britain. In 2015, 212-217 breeding pairs in five mountain ranges were counted in Europe, including 166-171 pairs in the Pyrenees, 33 in the Alps, seven in Crete, five in Corsica and a single pair in Andalusia (in total, 77 young were raised last year). In France, there were 88 territorial pairs of **Egyptian Vulture** *Neophron percnopterus* in 2015, including 71 pairs in the Pyrenees. At Judean Plains, Israel, the immature **Bateleur** *Terathopius ecaudatus* from May 2015 remained until 5 April 2016. A juvenile migrating north in a flock of European Honey Buzzards *P apivorus* on 9 May constituted the 14th for Israel and the 16th for the WP. Four **Rüppell's Vultures** *Gyps rueppellii*, 3730 **European Honey Buzzards** and 2159 **Black Kites** *Milvus migrans* were counted at Jbel Moussa, northern Morocco, on 5 May. Also at this site, due to bad weather at the Strait of Gibraltar, a large concentration of migratory vultures roosted on 7 May, including 58 **Egyptian**, six **Rüppell's** (of which

four may have been the ones present since a couple of days), 800 **Griffon** *G fulvus* and three **Cinereous Vultures** *Aegypius monachus*. This year's first spring flock of **Griffon Vultures** for the Netherlands consisted of 11 individuals flying over quite a few sites in the three southwesternmost provinces on 7-8 May, roosting overnight near Giessenburg, Zuid-Holland. In 2015, the re-introduced breeding population of **Cinereous Vulture** in France consisted of 31 pairs (21 in Grands Causses, nine in the Baronnies and one in the Verdon area), producing 16 young. Two individuals at Heidenberg, Baden-Württemberg, Germany, on 9 May had been satellit-tagged in Spain. In Biol Conserv 196: 10-17, 2016, Vasilakis et al used a combination of GPS telemetry data on vulture space and a collision risk model to conclude that the annual predicted collision mortality of Cinereous Vultures with windfarms in south-eastern Europe was 5-11% of the population, creating a risk of population decline (<http://tinyurl.com/j59vsng>). A second calendar-

372 Dalmatian Pelican / Kroeskoppelikaan *Pelecanus crispus*, adult, Druts river, Kirausk, Belarus, 12 January 2016 (*Semion Levy*) cf Dutch Birding 38: 186, 2016 **373** African Grey Woodpecker / Grijsgroene Specht *Dendropicos goertae*, male, near Gelb El Richat, Adrar, Mauritania, 11 April 2016 (*Eric Didner*) **374** Green Warbler / Groene Fitis *Phylloscopus nitidus*, Baltasound, Unst, Shetland, Scotland, 14 May 2016 (*Brydon Thomason/shetlandnature.net*) **375** Mountain Chiffchaff / Kaukasische Bergtjiftjaf *Phylloscopus lorenzii*, Ghadira, Malta, 17 November 2015 (*David Attard*) cf Dutch Birding 38: 190, 2016

year **Steppe Eagle** *Aquila nipalensis* photographed at Ghajn Tuffieha on 2 April was the first for Malta. Recently, two young male **Bonelli's Eagles** *A fasciata* fitted with GPS transmitters in Spain in September 2014 were the first to be tracked from Europe to Africa, showing that at least a number of individuals of this species undertake extensive dispersion flights; both individuals crossed the Strait of Gibraltar to Morocco and one even went as far south as Senegal (Iglesias & Álvarez in Quercus (361): 30-33, 2016). In France, at least 44 **Pallid Harriers** *Circus macrourus* were reported during March-April. The **Yellow-billed Kite** *M aegyptius* picked up exhausted in the northern Negev on 28 March 2015 has recently been accepted as (only) the second for Israel.

OWLS TO FALCONS The first successful breeding of **Short-eared Owl** *Asio flammeus* for more than 100 years

in Malta was noted in April. In England, a male **Snowy Owl** *Bubo scandiacus* was found at Kenidjack valley, Cornwall, on 4 April and another one stayed between Bryher and Tresco, Scilly, from mid-April to mid-May. In Northern Ireland, a male **Belted Kingfisher** *Megaceryle alcyon* was seen at Bann river, Coleraine, Londonderry, on 22 April. A male hybrid **Grey-headed x Green Woodpecker** *Picus canus x viridis* was reported at Park Cytadela, Poznań, Poland, on 3 April (cf Dutch Birding 37: 215-228, 2015). A male **African Grey Woodpecker** *Dendropicos goertae* photographed near Gelb El Richat, Adrar, Mauritania, on 11 April was the first for the WP sensu BWP. The unprecedented influx of **Red-footed Falcons** *Falco vespertinus* in spring 2015 in south-western Europe occurred mainly from Catalunya, Spain (527 individuals) into southern France and north of the Alps across Switzerland to southern Germany, with good

376 Mourning Dove / Treurduif *Zenaida macroura*, El Remolar park, Viladecans, Barcelona, Spain, 3 May 2016
(Manuel Romero)

377 Song Sparrow / Zanggois *Melospiza melodia*, male, Amrum, Schleswig-Holstein, Germany, 8 April 2016
(Martin Gottschling)

378 Dark-eyed Junco / Grijze Junco *Junco hyemalis*, male, Point of Ayre, Isle of Man, 3 April 2016
(Sean Gray/grayimages.co.uk)

379 Rose-breasted Grosbeak / Roodborstkardinaal *Pheucticus ludovicianus*, first-summer male, West Burra, Shetland, Scotland, 3 May 2016 (Rebecca Nason)

380 Alpine Accentor / Alpenheggenmus *Prunella collaris*, Großer Feldberg, Taunus, Hessen, Germany, 8 April 2016 (Norbert Uhlhaas) **381** White-crowned Wheatear / Witkruintapuit *Oenanthe leucopyga*, male, Majjistral, Malta, 25 March 2016 (Ian Balzan) **382** Masked Wagtail / Maskerkwikstaart *Motacilla personata*, Dead Sea, Israel, 23 March 2016 (Leo P Heemskerck) cf Dutch Birding 38: 193, 2016 **383** White-crowned Sparrow / Witkruingors *Zonotrichia leucophrys*, Woolston Eyes, Cheshire, England, 30 April 2016 (David Bowman). Showing characters of *Z l gambelii*.

numbers in north-eastern Italy, southern Austria and Slovenia (c 4000). Several birds also turned up in the Azores, in the Canary Islands, on Madeira, in mainland Portugal and in Western Sahara, Morocco. The total number reported in these countries between 9 April and 22 May 2015 was 15 564 (Acrocephalus 36: 179-183, 2015; <http://tinyurl.com/hlgzhtd>; cf Dutch Birding 37: 200, 271, 349, 414, 2015). The first **Amur Falcon** *F amurensis* for Cyprus was an adult male at Paphos from 28 April to 7 May. A dark-morph **Eleonora's Falcon** *F eleonora* flew past at Nabbelund, Öland, Sweden, on 2 May.

ORIOLES TO BULBULS Two second calendar-year male **Eurasian Golden Orioles** *Oriolus oriolus* at Santa Maria, Sal, on 25 April represented the first record for the Cape Verde Islands. The **Ashy Drongo** *Dicrurus leucophaeus* at Gan Shmuel on 3-14 December 2014 has recently

been accepted as the first for Israel. A **Pied Crow** *Corvus albus* photographed at Wadi Lahami on 5 May was the third for Egypt (previous ones were in 2010 and 2015). If accepted, a **Brown-necked Raven** *C ruficollis* at Cape Greco on 25 March will be the first for Cyprus. A male **Goldcrest** *Regulus regulus* photographed at Qara Dagħ, southeast of Sulaymaniyah, Kurdistan, on 1 March 2015 was the first for Iraq (Sandgrouse 38: 106-109, 2016). An **Azure Tit** *Cyanistes cyaneus* was found at Maarianvaara, Kaavi, Finland, on 19 April. A **Calandra Lark** *Melanocorypha calandra* on Fair Isle, Shetland, Scotland, on 10-13 May was the 19th for Britain and sixth for the island. A **Red-rumped Swallow** *Cecropis daurica* at Puise, Läänemaa, on 2 May was (only) the fourth for Estonia. A **White-eared Bulbul** *Pycnonotus leucotis* near Meghri, Syunik, on 29 May 2014 was the first for Armenia and the Caucasus, and also the northernmost anywhere (Russian J Ornithol 25: 1882-1885, 2016).

384 White-winged Snowfinch / Sneeuwvink *Montifringilla nivalis*, Borzykowa, Łódzkie, Poland, 12 April 2016 (Grzegorz Kaczorowski) **385** Sudan Golden Sparrow / Bruinruggoudmus *Passer luteus*, male, Santa Maria, Sal, Cape Verde Islands, 23 March 2016 (Aaron Ofner) **386** Cretzschmar's Bunting / Bruinkeelortolaan *Emberiza caesia*, male, Rantum, Sylt, Schleswig-Holstein, Germany, 9 May 2016 (Martin Gottschling)

WARBLERS If accepted, a **Green Warbler** *Phylloscopus nitidus* first seen and then trapped at Baltasound, Unst, Shetland, on 14 May will be the second for Britain (the first was in Scilly in 1983). An **Eastern Bonelli's Warbler** *P orientalis* was trapped at Calf of Man, Isle of Man, on 5 May. If accepted, a singing male **Iberian Chiffchaff** *P ibericus* photographed and sound-recorded at Saya, Musandam, on 25 March was the first for Oman and the Arabian peninsula. Several were singing in the Netherlands; besides one was trapped at Bloemendaal, Noord-Holland, on 30 April and 1 May, and one was seen nest building in Gelderland on 30 April. An **African Desert Warbler** *Sylvia deserti* was found at Majjistral, Malta, on 11 April. Votier et al in J Ornithol (2016) showed that stable isotopes and mtDNA reveal niche segregation and an absence of intergradation between forest-living **Siberian Lesser Whitethroat** *S althaea blythi* and desert-living **Desert Lesser Whitethroat** *S a halimodendri*; they

also concluded that a strict correspondence between haplotype and isotope signature among morphologically intermediate individuals suggests an ecological division on the breeding grounds, which contradicts the existence of a cline in these two taxa, making them models to study early stages of the speciation process (<http://tinyurl.com/jr9uyrz>). A **Tristram's Warbler** *S deserticola* photographed at Montpellier, Hérault, on 7 May was the first for France and the second for mainland Europe (the first was in Gibraltar in 1988). An **Eastern Subalpine Warbler** *S cantillans* near Písek, southern Bohemia, on 11 May was (only) the first for Czechia. A **Western Olivaceous Warbler** *Iduna opaca* was trapped at Ghadira, Malta, on 30 April. A large population of tree-breeding **Clamorous Reed Warblers** *Acrocephalus stentoreus* was discovered at lake Nasser, Egypt, in late April and early May. In Israel, a **Paddyfield Warbler** *A agricola* was trapped at Eilat on 8 May. An **Aquatic**

387 Alpine Accentor / Alpenheggenmus *Prunella collaris*, Feldberg, Baden-Württemberg, Germany, 14 April 2016 (Tobias Epple/birdingtours.de). Ringed at Cabeçó d'Or, Alicante, Spain, on 7 March 2013.

388 White-winged Snowfinch / Sneeuwvink *Montifringilla nivalis*, Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, 9 April 2016 (Heiko Schmaljohann)

Warbler *A paludicola* trapped at Sumony, Szentlőrinc, on 22 April was the first since 2011 for Hungary, where it became extinct as a breeder. Two **Moustached Warblers** *A melanopogon* at Al Riffa from 8 December 2015 to 5 January 2016 were the first for Qatar. One singing at Sptkowice, Małopolska, on 1-21 April was the third for Poland (previous ones were in 1989 and 2007). In northern Germany, one was singing at Hermannsburg, Celle, Niedersachsen, from 17 April. The first for the Netherlands was trapped at Ooijpolder, Gelderland, on 21 April and singing at this site until at least 28 April.

THRUSHES A first-winter male **Caucasian Ring Ouzel** *Turdus torquatus amicornum* at Al Riffa on 15 November 2015 was the second for Qatar (the first was in 2010). In China, a **Redwing** *T iliacus* photographed at the Botanical Gardens on 6 April was the first for Beijing. An **American Robin** *T migratorius* at Sete Cidades, São Miguel, on 24 April was the fourth (and the first in spring) for the Azores (previous ones were in 2012, 2013 and 2015). In April, a pair of **Black Scrub Robins** *Cercotrichas podobe* bred again at Hai Bar Yotvata reserve, Israel (cf Dutch Birding 37: 200, 2015). In the Netherlands, the well-twitched male **Siberian Rubythroat** *Calliope calliope* at Hoogwood, Noord-Holland, was last seen on 14 April. A male **Collared Flycatcher** *Ficedula albicollis* at Yerevan on 27 March was the second for Armenia. Using geo-location tracks from 27 **European Pied Flycatchers** *F hypoleuca*, Ouwehand & Both (Biol Lett 12, 2016) showed that most birds were flying by day as part of non-stop 40-60 hours migration flights, across the Sahara in spring and over sea in autumn; they stated that 'the frequent occurrence of long non-stop flights ... shows migrants' physiological abilities and poses the question why this would not be the general migration strategy to cross the Sahara' (<http://tinyurl.com/hadxgay>). A male **Ehrenberg's Redstart** *Phoenicurus phoenicurus samamensis* photographed at Aktau, Mangystau, on 20 April was the second for Kazakhstan (the first was in 1963). In Belgium, single **Common Rock Thrushes** *Monticola saxatilis* were found at Brecht, Antwerpen, on 3 May and at Tienne Breumont reserve, Namur, on 6 May. In the Netherlands, a male was found at Zelhem, Gelderland, on 19 May. Male **Caspian Stonechats** *Saxicola maurus hemprichii* were reported at Titchfield Haven, Hampshire, England, on 10 May and at Svaneker, Bornholm, Denmark on 11 May. The first **Seebohm's Wheatear** *Oenanthe seebohmi* for Malta was a male photographed at Xrobb l-Chagin on 30 March. An adult **Isabelline Wheatear** *O isabellina* at Wrocanka, Podkarpackie, on 2 May was the third for Poland (previous ones were in 1986 and 1997). A male **White-crowned Wheatear** *O leucopyga* at Majjistral on 25 March was the second for Malta (the first was in April 1872).

ACCENTORS A large influx of **Alpine Accentors** *Prunella collaris* in north-western Europe included three in England at Brownwich and Chilling, Hampshire, on 13 April; Scolt Head, Norfolk, from 13 April; and Gibraltar Point, Lincolnshire, on 7 May; three in the Netherlands at Meijndel, Zuid-Holland, on 5-6 April; at Egmond-

Binnen, Noord-Holland, on 14 April; and on Vlieland, Friesland, on 5-6 May; two at Stenshuvud, Skåne, Sweden, on 20 April; and one at Skagen, Jylland, Denmark, on 7 May. In Germany, an unprecedented number was reported north of the breeding range in the Alps between early April and mid-May, eg, 26 in Hessen; 18 in Baden-Württemberg; nine in Sachsen-Anhalt; four in Niedersachsen; three in Sachsen; and two in Mecklenburg-Vorpommern at Kläranlage Ladebow, Greifswald, on 8 April and at Greifswalder Oie on 26 April. Interestingly, one photographed at Feldberg, Baden-Württemberg, on 14 April had been ringed at Cabeçó d'Or, Alicante, Spain, on 7 March 2013 and retrapped on 6 February 2015. In northern France, 15 were counted on Le Hohneck, Lorraine, in late April.

SPARROWS TO FINCHES A male **Sudan Golden Sparrow** *Passer luteus* at Santa Maria, Sal, on 23 March was the first for Cape Verde Islands. On 11 April, c 40 individuals were found at various sites near Adrar, Mauritania (inside the WP sensu BWP). In Western Sahara, a juvenile was seen at Oued Jenna on 20 April. In Germany, many **White-winged Snowfinches** *Montifringilla nivalis* were found outside their breeding range in the Alps, also in the north; for instance, two were seen at Wasserkuppe, Rhön, Hessen, on 8 April; three at Fichtelberg, Sachsen, on 9-10 April; one on Helgoland on 9-11 April; and one at Zootzen, Brandenburg, on 11-12 April. The maximum reported in Baden-Württemberg was 18 on 10 April. The third for Poland and the first since 1912 turned up at Borzykowa, Łódzkie, on 12 April. In France, up to five out-of-range individuals were seen on Le Hohneck on 17 April. A male **Black-headed Wagtail** *Motacilla feldegg* at De Nederlanden, Texel, from 30 April to 4 May was the first for the Netherlands. A **Common Chaffinch** *Fringilla coelebs* at Irkayya farm on 5 December 2015 was the first for Qatar. A male **Trumpeter Finch** *Bucanetes githagineus* at Çıralı, Antalya, on 30 March may concern the westernmost ever for Turkey. The fourth for Germany was seen at Langenbrand, Baden-Württemberg, on 11 May (previous ones were in 1987, 2005 and 2014). The first **Common Linnet** *Linaria cannabina* for Qatar was photographed at Al Riffa on 18 November 2015.

BUNTINGS In Scotland, a first-summer male **Rose-breasted Grosbeak** *Pheucticus ludovicianus* frequented a feeder at West Burra, Shetland, on 3-4 May. If accepted, a male **Song Sparrow** *Melospiza melodia* at Amrum, Schleswig-Holstein, on 7-9 April will be the first for Germany. A **White-crowned Sparrow** *Zonotrichia leucophrys* showing characters of the western subspecies *Z l gambellii* trapped at Woolston Eyes, Cheshire, on 30 April was the sixth for Britain; there was a previous WP record of this subspecies in the Azores in 2013 (cf Dutch Birding 35: 404, 406, 2013). A male **Dark-eyed Junco** *Junco hyemalis* was seen at Point of Ayre, Isle of Man, on 3 April. The second for the Azores occurred at Ribeirinha, Pico, on 11 May (the first was in 2009; cf Dutch Birding 33: 44-46, 2011). A male **Red-headed Bunting** *Emberiza bruniceps* at Marsa Alam on 7 May was the first for Egypt. A male **Cretschmar's Bunting** *E caesia* photo-

389 Moustached Warbler / Zwartkoprietzanger
Acrocephalus melanopogon, Ooijse Graaf, Ooijpolder,
Gelderland, Netherlands, 21 April 2016
(Harvey van Diek)

390 Seebohm's Wheatear / Seebohms Tapuit *Oenanthe seebohmi*, first-summer male, Xrobb I-Ghagin, Malta,
30 March 2016 (Aron Tanti)

graphed at Rantum, Sylt, Schleswig-Holstein, on 8-9 May was the 12th for Germany and the first since 1880. In Belgium, a second calendar-year female **Pine Bunting** *E leucocephalos* at Plateau du Gemy, Luxembourg, since 7 May copulated with a Yellowhammer *E citrinella* on 16 May. Edenius et al in Bird Conserv Int (2016) reported that the global population of **Rustic Bunting** *E rustica* suffered a 75-87% decline over the last 30 years and a 32-91% decline over the last 10 years; the main threats are believed to come from intensification of agriculture and persecution in the winter range (<http://tinyurl.com/hbnespd>).

For a number of reports Birdwatch, British Birds, Go-South Bulletin, Sovon-Nieuws, www.birdguides.com, www.netflug.dk, www.rarebirdalert.co.uk, www.tarsiger.com and www.waarneming.nl

were consulted. We wish to thank Mohamed Amezian, David Attard, Ian Balzan, Patrick Bergier, Fabian Bindrich, Johan van 't Bosch, Davy Bosman, David Bowman, Pawel Czarnul, Kris De Rouck, Miguel Demeulemeester, Eric Didner, Jochen Dierschke, Jurrien van Dijk, Gerald Driessens, Philippe Dubois, George Dunbar, Enno Ebels, Richard El Khamlichi, Tobias Epple, Natalino Fenech, Thijs Fijen, Damien Gailly, Raymond Galea, Peter Gluth, Martin Gottschling, Sean Gray, Ricard Gutiérrez, Radoslaw Gwózdź, Axel Halley, Vincent Hart, Richard Hearn, Leo Heemskerck, Jens Hering, Anton Hoekstra, Klaus Hubatsch, Josh Jones, Marnix Jonker, Bence Kóky, Bertus de Lange, Vincent Legrand, André van Loon, Grzegorz Kaczorowski, Carlos Mendes, Robert Morgalis, Aaron Ofner, Yoav Perlman, Roger Riddington, Magnus Robb, Manuel Romero, Miguel Rouco, Michael Sammut, Jiri Sirek, Matt Smith, Aron Tanti, Bram Ubels, Norbert Uhlhaas, Tore Vang, Hans Verdaat, Roland van der Vliet, Peter de Vries and Pim Wolf for their help in compiling this review.

Łukasz Ławicki, West-Pomeranian Nature Society, Pionierów 1/1, 74-100 Gryfino, Poland
(izuz@interia.pl)
Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(arnoud.b.vandenberg@gmail.com)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland beslaat voornamelijk de periode **maart-april 2016**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt. Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk in te dienen via www.dutchavifauna.nl.

Het weer hield deze periode niet over. Vooral april verliep koud en nat. De zichtbare trek stelde in deze periode teleur, al werden van enkele soorten dagrecords verbroken. Voorts werden enkele goede zeldzaamheden waargenomen, waaronder maar liefst vier nieuwe soorten voor Nederland (waarvan twee reeds in de voorgaande periode waren ontdekt).

EENDEN Tot ten minste 13 maart bleef een groep van negen **Roodhalsganzen** *Branta ruficollis* op Ameland, Friesland, en ook van elders kwamen de gehele periode nog volop meldingen. Nadat de meeste **Dwergganzen** *Anser erythropus* rond half maart het land hadden verlaten, werden nog enkele solitaire exemplaren waargenomen, waaronder een gekleurde (groen N) afkomstig van een Zweeds herintroductieproject tot ten minste 29 april bij Westzaan, Noord-Holland. Er werden op telposten langs de kust 14 **Ijseenden** *Clangula hyemalis* genoteerd. Een vrouwtje **Brilzee-eend** *Melanitta perspicillata* vloog op 22 maart langs Camperduin, Noord-Holland, en een mannetje op 28 april langs het iets zuidelijker gelegen Schoorl aan Zee, Noord-Holland. Het kersverse dagrecord van 115 153 **Zwarte Zee-eenden** *M nigra* langs Camperduin uit de vorige periode hield niet lang stand; op 29 maart passeerden hier maar liefst 219 468. De bekende mannetjes **Buffelkoepeend** *Bucephala albeola* van Den Oever, Noord-Holland, en Barendrecht, Zuid-Holland, bleven tot respectievelijk 13 en 26 april. Het mannetje **Amerikaanse Tafeleend** *Aythya americana* op het Van Starckenborghkanaal bij Zuidhorn, Groningen, werd nog tot 13 maart onregelmatig gezien. Van c 15 locaties kwamen meldingen van **Witogeeenden** *A nyroca*. Mannetjes **Ringsnaveleend** *A collaris* verbleven van 13 maart tot 2 mei bij Wijde-wormer, Noord-Holland, en van 17 tot 24 april op het Quackjeswater bij Rockanje, Zuid-Holland. De hybride **Ringsnaveleend x Kuifeend** *A collaris x fuligula* langs de Afsluitdijk in de omgeving van Koarnwertersân (Kornwerderzand), Friesland, werd voor het laatst op 13 maart opgemerkt. Het mannetje **Kleine Topper** *A affinis* dat vanaf 12 december bij Den Oever verbleef werd voor het laatst op 5 april gemeld. Op 11 april werden maar liefst 1555 **Slobeenden** *Anas clypeata* geteld langs Camperduin; het oude dagrecord betrof 1479 op 27 maart 2007 langs Bloemendaal aan Zee, Noord-Holland.

Mannetjes **Amerikaanse Wintertaling** *A carolinensis* bevonden zich tot 4 april in de Brabantse Biesbosch, Noord-Brabant (twee bij elkaar op 23 maart); van 26 maart tot 16 april in de Sophiapolder bij Hendrik-Ido-Ambacht, Zuid-Holland; van 27 maart tot 30 april in de Dordtse Biesbosch, Zuid-Holland; en op 29 maart in De Onlanden, Drenthe.

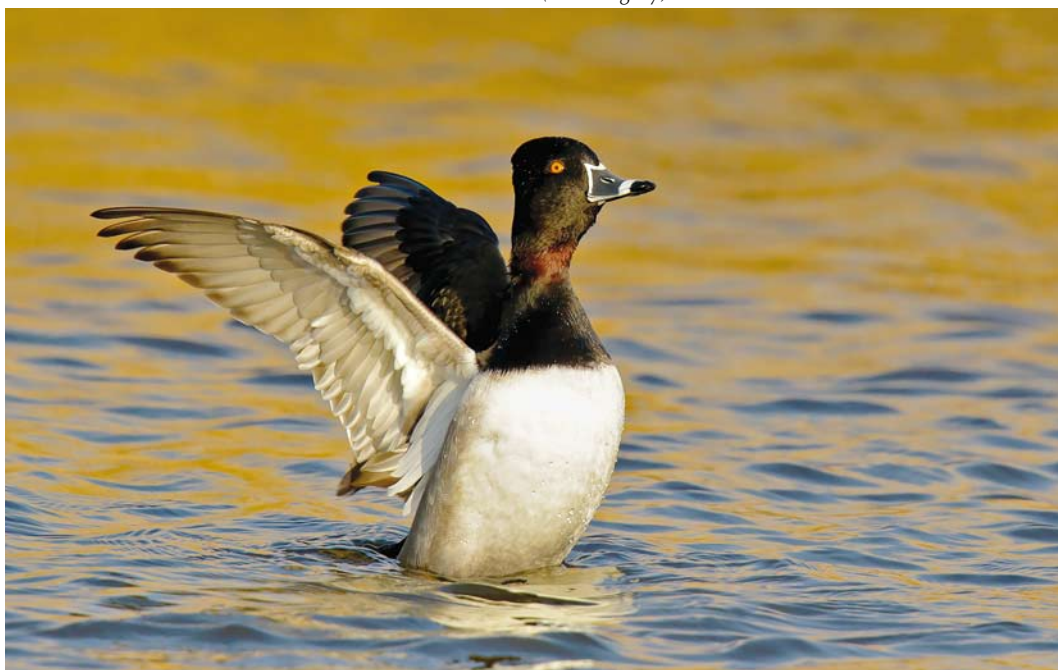
DUIVEN TOT STORMVOGELS Het verhaal van **Zomertortel** *Streptopelia turtur* wordt met het jaar treuriger. Dat trek-tellers er in deze periode slechts twee zagen, illustreert dat (helaas) goed. Een **Alpengierzwaluw** *Apus melba* liet zich in de namiddag van 27 maart enige tijd bewonderen en prachtig fotograferen bij Westkapelle, Zeeland. Een **Klein Waterhoen** *Zapornia parva* was al op 22 en 23 april te horen in de Weerribben, Overijssel, en ook **Kleinst Waterhoen** *Z pusilla* was er vroeg bij met waarnemingen vanaf 24 april bij Eastermar, Friesland. Trek-tellers gaven in totaal ruim 16 000 **Kraanvogels** *Grus grus* door, waaronder maar liefst 10 641 op 9 maart over telpost Oelemars bij Losser, Overijssel. Het aantal van 182 **Parelduikers** *Gavia arctica* dat door zeetrek-tellers werd genoteerd was, net als vorig jaar, voor deze periode aan de lage kant. **Ijsduikers** *G immer* betroffen vooral overblijvers uit de voorgaande periode. Een eerstejaars in Zuid-Holland die zich eerst over een afstand van bijna zeven kilometer over de Haagse kanalen had verplaatst en later bij Leidschendam opdook, werd daar op 11 april bevrijd van een visdraad waarin hij verstrikt was geraakt. Bijzonder voor de tijd van het jaar was een **Vaal Stormvogeltje** *Oceanodroma leucorhoa* op 27 april langs Bloemendaal aan Zee en IJmuiden, Noord-Holland. Trek-tellers langs de kust noteerden verder in totaal 16 **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis*.

OUIEVAARS TOT STRANDLOPERS In de namiddag van 9 maart werd een vroege **Zwarte Ooievaar** *Ciconia nigra* gemeld over Nationaal Park Maasduinen bij Wellerlooi, Limburg; mogelijk dezelfde werd anderhalf uur later gefotografeerd vliegend in de buurt van Aalten, Gelderland. Vanaf eind maart doken c 30 **Koereigers** *Bubulcus ibis* op, waaronder op enkele plekken tot vijf bij elkaar. **Zwarte Ibissen** *Plegadis falcinellus* werden op c 15 plekken verspreid over het land waargenomen; het hoogste aantal bijeen bedroeg vijf op 13 april bij Koedijk, Noord-Holland. **Grielen** *Burhinus oedicnemus* op 5 april bij Oostkapelle, Zeeland, en op 26 april op de Hoog Buurlosche Heide, Gelderland, lieten zich slechts aan een enkeling zien. De eerste **Steltkluit** *Himantopus himantopus* van het jaar stapte op 2 april rond in het Harderbroek bij Zeewolde, Flevoland. Kort daarna volgden er verspreid over het land meer, waaronder eind april een groep van maximaal 14 in de Oostvaardersplassen bij Lelystad, Flevoland. De overwinterende **Aziatische Goudplevier** *Pluvialis fulva* bij Goedereede op Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland, werd tot 20 maart nog af en toe waargenomen. **Morinelplevier**

391 Amerikaanse Tafeleend / Redhead *Aythya americana*, adult mannetje, Zuidhorn, Groningen, 9 maart 2016
(Ipe Weeber)

392 Ringsnaveleend / Ring-necked Duck *Aythya collaris*, adult mannetje, Wijdewormer, Noord-Holland,
14 maart 2016 (Lee Gregory)

393 Hop / Eurasian Hoopoe *Upupa epops*, Twello, Overijssel, 30 april 2016
(Jaap Denee)

394 Forsters Stern / Forster's Tern *Sterna forsteri*, adult, Wagejot, Texel, Noord-Holland, 12 april 2016
(Jaap Denee)

Recente meldingen

Charadrius morinellus was betrekkelijk schaars, met nog geen 20 pleisteraars en geen enkele melding van de trekposten. Bijzonder voor de tijd van het jaar was een **Krombekstrandloper** *Calidris ferruginea* vanaf 18 maart in de omgeving van Zierikzee, Zeeland. De enige **Gestreepte Strandloper** *C melanotos* werd op 30 april gefotografeerd in Polder Arnhemheen bij Nijkerk, Gelderland. De eerste **Grauwe Franjepoot** *Phalaropus lobatus* van het jaar verbleef op 25 april op de Beninger Slikken, Zuid-Holland. De **Kleine Geelpootruiter** *Tringa flavipes* bij Kerkwerf, Zeeland, bleef tot 30 april en werd op 21 april vergezeld door een tweede. Vanaf 8 maart tot in mei verbleef minimaal één exemplaar op verschillende plekken in de Brabantse Biesbosch; op 20 maart en vanaf 15 april ging het zeker om twee. Vanaf 7 april werden zes **Poelruiters** *T stagnatilis* waargenomen. Een **Bosuiter** *T glareola* die op 20 maart in de Blauwe Kamer, Gelderland, werd gefotografeerd, was mogelijk de op één na vroegste ooit. In 2015 werd er op exact dezelfde plek op 18 maart één gefotografeerd.

ALKEN TOT STERNS De **Zwarte Zeekoet** *Cephus grylle* langs de Brouwersdam, Zuid-Holland, werd op 12 april voor het laatst gemeld (inmiddels geheel in zomerkleed) en de eerste-zomer op Neeltje Jans, Zeeland, bleef tot in mei. Trektellers langs de kust gaven in totaal 80 **Kleine Stercorarius parasiticus**, één **Middelste** *S pomarinus* en één **Grote Jager** *S skua* door. Op 26 maart trokken maar liefst 35 000 **Kokmeeuwen** *Chroicocephalus ridibundus* langs telpost Noordkaap in Groningen; het oude dagrecord betrof 30 002 op 22 maart 2015 langs Kamperhoek, Flevoland. **Kleine Burgemeesters** *Larus glaucoides* en **Grote Burgemeesters** *L hyperboreus* waren betrekkelijk goed vertegenwoordigd, met diverse meldingen langs de kust en van beide soorten zelfs een enkeling in het binnenland. De eerste **Lachstern** *Gelochelidon nilotica* van het jaar trok op 21 april langs Breskens, Zeeland en een dag later vlogen er twee over Meijendel, Zuid-Holland. De eerste **Reuzenster** *Hydroprogne caspia* werd op 2 april gemeld langs de Friese IJsselmeerkust bij Workum. Een eerste-winter **Witwangstern** *Chlidonia hybrida* verbleef van 6 tot 19 maart bij Lelystad, Flevoland. Vanaf 13 april werden er 13 doorgegeven, waaronder negen op 20 april in de Brabantse Biesbosch. Van 10 tot 18 en opnieuw op 29 april liet een **Forsters Stern** *Sterna forsteri* zich zien op enkele plekken langs de waddendijk op Texel, Noord-Holland. Het betrof het vijfde geval, het eerste sinds 2003 en het eerste in het voorjaar.

VISARENDE TOT VALKEN Van de reguliere roofvogelsoorten werden vanaf telposten bescheiden aantallen gezien (maar dat zou in mei meer dan goedkomen); in totaal werden 65 **Visarenden** *Pandion haliaetus*, 1405 **Bruine Kiekendieven** *Circus aeruginosus*, 114 **Blauwe Kiekendieven** *C cyaneus*, zeven **Grauwe Kiekendieven** *C pygargus*, 29 **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla*, 139 **Rode Wouwen** *Milvus milvus*, 44 **Zwarte Wouwen** *M migrans*, 14 **Ruigpootbuizerds** *Buteo lagopus*, 12 **Velduilen** *Asio flammeus*, één **Roodpootvalk** *Falco vespertinus*, 150 **Smellekens** *F columbarius* en 154 **Slechtvalken** *F peregrina*

nus doorgegeven. In de Brabantse Biesbosch gebeurde wat al langer werd voorspeld: van twee aanwezige paartjes Visarend ging er één over tot nestelen en daarmee was Nederland een broedvogelsoort rijker. Een **Grijsze Wouw** *Elanus caeruleus* bevond zich op 4 april enkele uren bij Castricum aan Zee, Noord-Holland, en mogelijk dezelfde werd op 10 april kortstondig waargenomen bij Den Oever. De overwinterende **Steppekiekendief** *C macrourus* van De Onlanden bleef nog tot medio april. Daarnaast werden er nog c 15 gemeld, waaronder een twitchbare van 25 tot 29 april bij het Zuidlaardermeer, Groningen. De **Arendbuizerd** *B rufinus* op de Tweede Maasvlakte, Zuid-Holland, werd voor het laatst gemeld op 8 maart. Op c 25 plekken verspreid over het land werden vanaf eind maart **Hoppen** *Upupa epops* waargenomen, veelal slechts beperkt twitchbaar. Een **Bijeneter** *Merops apiaster* verbleef, tijdens een opmerkelijk koude periode, op 28 april op de noordpunt van Texel en een dag later op Vlieland, Friesland. Een tamelijk vroege **Draaihals** *Jynx torquilla* verbleef op 4 april in een achtertuin in Gemert, Noord-Brabant. Daarna volgden zoals gebruikelijk weer 10-tallen meldingen verspreid over het land. De enige ringvangst werd gedaan op 13 april bij Overdinkel, Overijssel. De vermoedelijke eerstejaars **Toendraslechtsvalk** *F p calidus* bij Callantsoog, Noord-Holland, liet zich voor het laatst zien op 8 april.

BUIDELMEZEN TOT WATERSPREEUWEN Een mogelijke **Kaspische Buidelmees** *Remiz pendulinus caspius* samen met drie 'gewone' Buidelmezen trok op 26 maart aardig wat bekijks in de Brabantse Biesbosch. Indien aanvaard betreft dit het eerste geval maar de variatie van de kop-tekening bij Buidelmezen blijkt aanzienlijk te zijn. Op 21 april trokken maar liefst 8708 **Oeverzwaluwen** *Riparia riparia* langs Kamperhoek; het oude dagrecord betrof 6416 op 7 augustus 2011 over de Dordtse Biesbosch. De overwinterende **Bladkoning** *Phylloscopus inornatus* in Gouda, Zuid-Holland, werd voor het laatst op 13 april gemeld. Voorts verbleef van 11 tot 19 april een exemplaar in Arnemuiden, Zeeland, en werd er op 21 april één gezien in Medemblik, Noord-Holland. Er werden slechts enkele **Siberische Tijftjaffen** *P tristis* gemeld, waaronder een vangst op 26 maart bij Hippolytushoef, Noord-Holland. In Zuid-Holland zongen goed gedocumenteerde **Iberische Tijftjaffen** *P ibericus* vanaf 11 april in Den Haag en op 13 april in Rotterdam. Van een stil gehouden locatie in het oosten van het land kwam het bericht van een nestbouwend exemplaar. Spectaculair was verder een vangst in de Kennemerduinen, Noord-Holland, op 30 april (en de terugvangst op 1 mei). Indien aanvaard betreft dit de eerste vangst voor Nederland; een mogelijk exemplaar gevangen op 27 september 2009 bij Castricum werd niet aanvaard. Een eerste-zomer mannetje **Westelijke Baardgrasmus** *Sylvia inornata* lokte van 14 tot 18 april veel vogelaars naar het universiteitsterrein in Wageningen, Gelderland. Indien aanvaard betreft dit het zesde geval. Spectaculair was de vangst van een **Zwartkoprietzanger** *Acrocephalus melanopogon* bij Ooij, Gelderland, op 21 april. Verrassend genoeg werd de vogel vanaf die avond zingend aange troffen en konden velen hem de dagen daarna met eigen

395 Griel / Eurasian Stone-curlew *Burhinus oedicnemus*, Oranjezon, Zeeland, 5 april 2016 (Corstiaan Beeke)
396 Witwangstern / Whiskered Tern *Chlidonias hybrida*, tweede-kalenderjaar, Lelystad, Flevoland, 18 maart 2016 (Erna Koelman)
397 Kleine Geelpootruiter / Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes*, Noordwaard, Brabantse Biesbosch, Noord-Brabant, 30 maart 2016 (Enno B Ebels) **398** Iberische Tjiftjaf / Iberian Chiffchaff *Phylloscopus ibericus*, Loosduinen, Den Haag, Zuid-Holland, 13 april 2016 (Enno B Ebels)

oren – al dan niet versterkt via een microfoon en kop-telefoon – waarnemen. Mede door de vrij forse waarnaemafstand werd het steeds lastiger om de vogel er tussen een toenemend aantal Kleine Karekieten *A. scirpaceus* uit te pikken; het is onduidelijk of hij na 28 april nog aanwezig was. Het betrof de eerste nieuwe door ringers gevangen soort voor Nederland sinds de Steenortolaan *Emberiza buchanani* bij Castricum op 16 oktober 2004. In maart werden hooguit vijf **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* waargenomen. Naast de overwinterende **Waterspreeuw** *Cinclus cinclus* tot 9 maart bij Zutphen, Gelderland, werden exemplaren gemeld op 20 maart bij Valkenburg, Limburg, en op 25 maart bij Winterswijk, Gelderland.

VLIEGENVANGERS TOT GORZEN Het eerste-winter mannetje **Roodkeelnachtegaal** *Calliope calliope* in Hoogwood, Noord-Holland, werd voor het laatst op 14 april

gemeld. Een **Bonte Vliegenvanger** *Ficedula hypoleuca* zong al op 27 maart in Amersfoort, Utrecht. Een **Alpenheggenmus** *Prunella collaris* bevond zich op 5 en 6 april in een voor publiek gesloten deel van Meijndel. Op de eerste avond konden toegesnelde vogelaars hem tijdens een speciaal georganiseerde excursie bewonderen. Op 14 april liet een exemplaar zich zien (maar helaas niet terugvinden) in het Noordhollands Duinreservaat bij Egmond aan Zee, Noord-Holland. Het betrof het 10e en 11e geval. Eindelijk – na verscheidene eerdere meldingen – lukte het velen om een **Balkankwikstaart** *Motacilla feldegg* te zien; van 30 april tot 4 mei verbleef een mannetje in De Nederlanden op Texel, waarvan zowel het uiterlijk als de typische vluchtroep goed werd gedocumenteerd. Indien aanvaard betreft dit het eerste (zekere) geval. Een mannetje **Citroenkwikstaart** *M. citreola* werd op 20 april gemeld bij Castricum, een vrouwtje werd op 23 april gefotografeerd bij Strijensat, Zuid-Holland, en

399 Zwartkoprietzanger / Moustached Warbler *Acrocephalus melanopogon*, Ooijse Graaf, Ooijpolder, Gelderland, 21 april 2016 (*Harvey van Diek*)

400 Westelijke Baardgrasmus / Western Subalpine Warbler *Sylvia inornata*, eerste-zomer mannetje, Wageningen, Gelderland, 16 april 2016 (*Edial Dekker*)

401 Alpengierzwaluw / Alpine Swift *Apus melba*, Breskens, Zeeland, 27 maart 2016 (Paul van Tuil) **402** Bladkoning / Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus*, Arnemuïden, Zeeland, 14 april 2016 (Corstiaan Beeke)
403 Balkankwikstaart / Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg*, mannetje, De Nederlanden, Texel, Noord-Holland, 2 mei 2016 (Co van der Wardt)

een ander mannetje liet zich in de middag en avond van 29 april zien bij Bergerden, Gelderland. De **Grote Pieper** *Anthus richardi* die vanaf 16 februari bij Goedereede verbleef werd voor het laatst gezien op 11 april. Daarna werd de soort nog op c vier andere plekken gemeld. In de tweede helft van april werden een handvol **Duinpiepers** *A campestris* en twee **Roodkeelpiepers** *A cervinus* opgemerkt. Opmerkelijk was de melding van een zingende **Roodmus** *Erythrura erythrura* al op 21 april bij Terneuzen, Zeeland. Trektellers noteerden in totaal 74 **Fraters** *Linaria flavirostris* (merendeels in Groningen in maart), 32 **Europese Kanaries** *Serinus serinus*, 37 **Sneeuwgorzen** *Plectrophenax nivalis* en 31 **Ijsgorzen** *Calcarius lapponicus* (merendeels in Groningen in

maart) en acht **Grauwe Gorzen** *E calandra*. Op 30 april werd bovendien een Grauwe Gors gefotografeerd in de Brabantse Biesbosch. De enige **Ortolaan** *E hortulana* van deze periode bevond zich op 30 april op Schiermonnikoog, Friesland. Het eerste-winter vrouwtje **Witkopgors** *E leucocephalus* bij Wilhemina-dorp, Zeeland, werd voor het laatst op 14 maart gemeld. De **Dwerggors** *E pusilla* bij Wijnjewoude, Friesland, bleef tot ten minste 9 april.

Bij het samenstellen van deze rubriek is dankbaar gebruik gemaakt van de websites dutchbirdalerts.nl, www.sovon.nl, waarneming.nl en trek tellen.nl.

Roy Slaterus, Elspeterbos 75, 2134 LB Hoofddorp, Nederland (roy.slaterus@dutchbirding.nl)
Vincent van der Spek, Acaciastraat 212, 2565 KJ Den Haag, Nederland (vincent.van.der.spek@dutchbirding.nl)
Martijn Renders, Buitendijk 81, 4273 GE, Nederland (martijnrenders@gmail.com)

DB Actueel

New bird species described in 2015 In 2015, three new bird species have been formally described.

Sichuan Bush Warbler / Sichuanstruikzanger *Locustella chengi* (Alström, P, Xia, C, Rasmussen, P C, Olsson, U, Dai, B, Zhao, J, Leader, P J, Carey, G J, Dong, L, Cai, T, Holt, P I, Le Manh, H, Song, G, Liu, Y, Zhang, Y & Lei, F 2015. Integrative taxonomy of the Russet Bush Warbler *Locustella mandelli* complex reveals a new species from central China. Avian Res 6: (9)). This bird was first noticed whilst singing its distinctive song in Sichuan province, central China, in May 1992 by Per Alström and Urban Olsson. After nearly two decades of searching, they found the bird again in Shaanxi province in May 2011. Analyses of the bird's DNA, physical measurements, plumage colour and vocalisations confirmed that this is a new species. The new species is very similar to its closest relative, Russet Bush Warbler *L. mandelli*; the mitochondrial DNA analyses estimate that the two species diverged from a common ancestor roughly 850 000 years ago. Sichuan Bush Warbler is endemic to the mountainous region of China, breeding in Shaanxi, Sichuan, Guizhou, Hubei and north-western Hunan, with a single record from north-western Jiangxi. The species is locally common at 1000-2275 m elevation and its habitat is widespread and not threatened. It is named after Cheng Tso-hsin (1906-1998), a prominent Chinese ornithologist and founder of the Peking Natural History Museum. The paper is available at <http://tinyurl.com/jplqbwf>.

Perijá Tapaculo / Perijátapaculo *Scytalopus perijanus* (Avenidaño, J E, Cuervo, A M, López-O, J P, Gutiérrez-Pinto, N, Cortés-Diago, A & Cadena, C D 2015. A new species of tapaculo (Rhinocryptidae: *Scytalopus*) from the Serranía de Perijá of Colombia and Venezuela. Auk 132: 450-466). Specimens of this taxon have been avail-

able in museums since 1941 but the species was described based on 16 specimens found between July 2008 and February 2009. It has been recorded at 19 localities on both slopes of the Serranía de Perijá in Colombia and Venezuela in humid montane and elfin forests at 1600-3225 m elevation. Its natural habitat covers about 5000 km². The scientific name refers to the mountain range to which the species is endemic. It exhibits distinctive morphological and vocal traits with respect to all other known species of *Scytalopus*. The new species has not been identified as being sympatric with any other *Scytalopus* but there is a possibility that its range overlaps with that of White-crowned Tapaculo *S atratus nigricans*, which however occupies a different microhabitat on the Serranía de Perijá. The main threats for the species probably come from the destruction of forest for agriculture. The authors propose to qualify the species as 'Endangered' according to IUCN criteria. The paper can be downloaded at <http://tinyurl.com/jpm4fn9>.

Desert Owl / Palestijnse Bosuil *Strix hadorami* (Kirwan, G M, Schweitzer, M & Copete, J L 2015. Multiple lines of evidence confirm that Hume's Owl *Strix butleri* (A.O. Hume, 1878) is two species, with description of an unnamed species (Aves: Non-Passeriformes: Strigidae). Zootaxa 3904: 28-50). Much has already been said about the *Strix* owls in Oman and western Arabia and the reader is referred to the details as published here and in the papers cited below. The results of these studies can be summarized as follows: the scientific name for Omani Owl (Dutch Birding 35: 275-310, 2013) is now *S butleri*, as it appears genetically identical to the old type specimen of the former 'Hume's Owl', but clearly different from the western Arabian populations of 'Hume's Owl', which were therefore formally renamed

S hadorami (Kirwan et al 2015 as mentioned above, see also Robb et al in Avian Res 7: (7), 2016, available at <http://tinyurl.com/jpptfnl>). To avoid confusion with the former 'Hume's Owl', the most suitable vernacular names are Desert Owl for *S hadorami* and Omani Owl for *S butleri*, the latter now known from Al Hajar Mountains of Oman, the United Arab Emirates and Iran (Robb et al 2016 cited above, Judas et al in Dutch Birding 37: 334-336, 2015, Musavi et al in Zool Middle East 62: 21-24, 2016; www.worldbirdnames.org).
ŁUKASZ ŁAWICKI & ANDRÉ J VAN LOON

Forsters Stern op Texel Sinds de Grote Sterns *Sterna sandvicensis* weer terug waren op Texel, Noord-Holland, probeerde ik samen met andere vogelaars op het eiland iedere dag even kleurringen te vinden en af te lezen bij deze vogels. In 2014 en 2015 zijn respectievelijk c 100 en c 300 pulli van kleurringen voorzien in Utopia, een aangelegd wetland-natuurgebied in het noordoosten van het eiland. Er staat een prijs op de eerste aflezing van zo'n Texelse vogel en los daarvan zijn er ook vogels op Texel te vinden die elders zijn gekleurringd. Op zondag 10 april 2016, even na 12:00, ging ik geringde sterns zoeken in Utopia. Aanvankelijk zag ik alleen maar ongeringde zwarte pootjes maar opeens, daartussen, twee rode pootjes (ook ongeringd...). Aangezien Visdieven *S hirundo* nog zeldzaam waren omdat ze iets later terugkeren dan Grote Sterns, was dit reden om even omhoog te kijken boven de poten. Meteen gingen

alle alarmbellen af: hier stond een opvallend witte stern (ook de vleugels hadden geen donkere punt), in een merkwaardig winterkleed. De vogel had een zwart masker van oog tot oor: een prototype Forsters Stern *S forsteri*! Ik belde twee andere Texelse vogelaars maar niemand nam op. Dus maar een sms gestuurd: 'rare stern in Utopia, bel even terug'. Dat werkte en toen ik de vogel beschreef was iedereen meteen in de hoogste staat van paraatheid, want een Forsters zou een nieuwe soort zijn voor Texel, en was al 13 jaar niet meer in Nederland gezien. Ik kende de soort alleen van plaatjes en wist op dat moment niet of er ergens op de wereld nog een andere stern dan de Forsters bestaat met deze kenmerken, in enig kleed, vandaar dat ik de vogel eerst meldde als 'rare stern'. Thuisgekomen boden de vogelgids en het *Handbook of the birds of the world* uitkomst. Alleen de Zuid-Amerikaanse Trudeaus Stern *S trudeaui* komt in de buurt wat verenkleed betreft maar heeft een gele snavel met zwarte punt. Ik had enkele bewijsplaatjes gemaakt en de determinatie kon worden bevestigd.

De herkenning was eenvoudig: een 'witte' stern, met een zwart masker op een winterkleedkop, lange rode poten en een forse, donkere, iets naar beneden gebogen snavel met wat beginnend rood aan de basis. De poten waren vrijwel net zo fors als bij Grote Stern maar de vogel zelf was iets kleiner. Hij zocht voortdurend het gezelschap van Grote Sterns, waardoor de grootte goed was in te schatten. De combinatie van omlaag gebogen donkere snavel en donker masker gaf hem een 'streng' uiterlijk.

404 Forsters Stern / Forster's Tern *Sterna forsteri*, adult, met Grote Stern / Sandwich Tern *S sandvicensis*, adult, Utopia, Texel, Noord-Holland, 10 april 2016 (Mardik Leopold)

405 Forsters Stern / Forster's Tern *Sterna forsteri*, adult, Wagejot, Texel, Noord-Holland, 12 april 2016
(Jaap Denee)

Die middag werd de vogel door op het eiland aanwezige vogelaars en snelle reageerders van de vastewal gezien, tot hij om 16:45 over de dijk uit beeld verdween. Hij was vervolgens zo vriendelijk om nog ruim een week op Texel te blijven hangen. Aanvankelijk verbleef hij in Utopia maar hij maakte regelmatig ook urenlange foerageertrips naar de Waddenzee. Na een paar dagen week hij soms uit naar het iets zuidelijker gelegen Wagejot (waar zich ook Grote Sterns aan het vestigen waren) en ten slotte verkaste hij naar de Volharding, buitendijks op de noordoostpunt, waar hij opnieuw het gezelschap opzocht van (rustende) Grote Sterns. Op 18 april werd hij hier voor het laatst gezien. De vogel was goed twitchbaar (al moest men soms uren lang geduld hebben als hij weer het wad op was) en 100en vogelaars hebben hem mooi kunnen zien en fotograferen. Op 29 april herontdekte Diederik Kok de vogel, wederom op de Volharding; hij was verder geruid naar zomerkleed, met een al bijna volledig zwarte kopkap (alleen nog licht op het voorhoofd) en langere buitenste staartpenen.

Forsters Stern broedt in Noord-Amerika en overwintert in zuidelijk Noord-Amerika en Midden-Amerika. Het is een regelmatige trans-Atlantische dwaalgast met de meeste gevallen in Brittannië, Ierland en IJsland en weinig op het continent (België, Frankrijk, Nederland, Portugal, Spanje en Zweden). Eerdere gevallen in Nederland waren op 1-2 november 1986 (Ritthem, Zeeland), 5 januari 1995 (Molenwaard, Zuid-Holland), 13-14 november 1999 (Terschelling, Friesland) en 15-19

juli 2003 (Colijnsplaat, Zeeland). Relatief veel Europese gevallen betreffen winterwaarnemingen maar de soort is in alle maanden van het jaar vastgesteld. MARDIK LEOPOLD

FORSTER'S TERN On 10-18 and 29 April 2016, a Forster's Tern *Sterna forsteri* stayed with Sandwich Terns *S. sandvicensis* on Texel, Noord-Holland, the Netherlands. This was the fifth record, after birds in November 1986, January 1995, November 1999 and July 2003.

Zwartkoprietzanger in Ooijpolder Op donderdag 21 april 2016 werd in het kader van het Constant Effort Site project (CES; www.vogeltrekstation.nl/nl/onderzoek/monitoringsprojecten/ces-het-constant-effort-site-project) de eerste ringsessie van het jaar gehouden in de Ooijse Graaf, een gebiedje met riet en wilgenbos in de Ooijpolder bij Nijmegen, Gelderland, op c 700 m van de Duitse grens. Iets voor 07:00 liep ik de eerste ronde langs de netten in het riet. De eerste sessie van het jaar is doorgaans niet zo spannend: er zijn nog niet veel broedvogels terug uit de wintergebieden en er zijn nog geen uitgevlogen jongen. De aantallen zijn dus vaak laag. Zo ook deze ochtend; in de rij opgestelde netten zag ik zo snel maar drie vogels hangen. In het eerste net hing een Tjiftjaf *Phylloscopus collybita* en in het volgende net twee vogels, waarvan eentje helemaal onderin. Vanaf c 10 m afstand zag ik de markante koptekening van een Rietzanger *Acrocephalus schoenobaenus*. Een leuke vangst, want Rietzangers broeden niet of nauwe-

lijks in de regio en we vangen deze soort in het voorjaar slechts sporadisch. Toen ik naar de vogel liep riep deze één keer, een opvallend en smakkende tek. Hij hing met de onderkant naar mij toe en toen ik hem uit het net wilde halen zag ik dat er iets niet klopte, waardoor mijn hartslag met een factor 100 omhoog ging. Opvallend waren de geheel witte keel, subtiele flankstreping, donkere poten en wat andere verhoudingen in de vleugel. Vol adrenaline haalde ik hem uit het net en riep naar Jillis Roos, die wat verderop stond, dat ik iets héél erg leuks had gevangen. Toen ik riep dat ik een Zwartkoprietzanger *A melanopogon* had, geloofde hij me natuurlijk voor geen meter. Maar toen hij de vogel zag riep hij een aantal keer: 'maar dit is écht een Zwartkoprietzanger'. Vol ongeloof en met een enorme 'big smile' keken we elkaar aan: we hadden een nieuwe soort voor Nederland in handen. Er werden foto's gemaakt en gedeeld in een whatsapp-groep en de vogel werd in een zakje gedaan.

Pas toen het adrenalinegehalte iets was gedaald realiseerden we ons dat we moesten bedenken wat verstandig was om te doen. Meteen een dilemma: bekend maken of niet? Ik belde Christian Brinkman voor advies: we zitten in een niet vrij toegankelijk gebied, zijn bezig met een ringsessie en moeten rekening houden met verstoring in verband met het broedseizoen. In overleg met CB en later ook Pieter van Veelen besloten we de vangst voorlopig stil te houden. We konden hier niet zomaar 100-en vogelaars ontvangen en mensen konden niet op eigen houtje in het gebied gaan zoeken; daarnaast was niet duidelijk of de vogel na vrijlating überhaupt nog waarneembaar zou zijn. Het nieuws had zich ondertussen echter al van whatsapp-groep naar whatsapp-groep verspreid en al veel vogelaars bereikt. Geen van de aanwezigen had een fatsoenlijke camera bij zich en dus werden de dichtbij wonende Harvey van Diek en Martijn Verdoes gevraagd om foto's te maken ter documentatie. Verder hebben Erik Ernens, Bas Kok, Anne Kwak, Erik Lam en Frans Schepers de vogel in de hand gezien. Iets voor 08:00 is hij weer losgelaten. De rest van de ringsessie is hij niet meer gezien of gehoord. Het bijzondere van deze vangst is verder dat er tijdens CES geen geluid wordt gebruikt om vogels aan te trekken; het is dus een spontane vangst.

De vleugellengte was aan de lange kant voor de soort, wat deed vermoeden dat de gevangen vogel een mannetje was. Dat gaf hoop dat de Zwartkoprietzanger later op de dag misschien wel zingend waar te nemen zou zijn. In de avond is met een select groepje vogelaars die zijn betrokken bij de ringwerkzaamheden in de Ooijse Graaf gezocht. Iets na 20:00 hoorde Frank Majoor de vogel 100 m van de ringbaan zingen; de zang doet denken aan die van een Kleine Karekiet *A scirpaceus* maar wat sneller, afwisselender en melodieuzer, met af en toe de karakteristieke *lu-lu-lu*-uithalen. Op korte afstand konden goede geluidsopnames worden gemaakt voor de documentatie; de vogel was echter niet te zien. Omdat hij vanaf de openbare weg was te horen en omdat vogelend Nederland al op de hoogte was van de vangst, werd de waarneming openbaar gemaakt. Iedereen was welkom om te komen luisteren, mits men het gebied

niet zou betreden. In de daaropvolgende dagen hebben enkele 100en vogelaars de Zwartkoprietzanger bezocht. De zangactiviteit concentreerde zich in de ochtend en avond en leek vooral afhankelijk van de temperatuur te zijn: hoe warmer, hoe frequenter en luider de vogel begon te zingen. Het was daarom jammer dat de temperatuur op de dagen na de vangst steeds verder daalde (de koudste eind april sinds 1989!). Vrijwel alle bezoekers hebben de vogel gehoord, zij het soms na lang wachten en slecht door de grote afstand, wind, verkeer en bijgeluiden van andere zingende vogels. Voor velen was het versterkt luisteren via de parabolmicrofoon van een aantal aanwezige vogelaars dan ook een uitkomst. Slechts een enkeling had het geluk om visueel een glimp van de vogel op te vangen. Hij werd gehoord tot ten minste 28 april (geluidsopname).

Zwartkoprietzanger is een broedvogel van Zuid- en Oost-Europa, kleine delen van Noordwest-Afrika en delen van Centraal-Azië. Westelijke populaties zijn overwegend standvogel en oostelijke trekken in de winter met name naar Irak, het Arabisch Schiereiland en Pakistan. Dwaalgasten zijn schaars in Noordwest-Europa, al lijkt er de laatste jaren een kleine opleving te zijn, met bijvoorbeeld recente gevallen in België (juni 2015; vangst), Duitsland (vijf gevallen in de afgelopen zes jaar), Luxemburg (oktober 2010 en mei 2012; vangsten) en Polen (april 2016; derde geval, na 1989 en 2007). De meest noordelijke waren in Denemarken (1963 en

406 Zwartkoprietzanger / Moustached Warbler
Acrocephalus melanopogon, Ooijse Graaf, Ooijpolder,
Gelderland, 21 april 2016 (Harvey van Diek)

1967). Veel gevallen stammen uit april en begin mei.
BRAM UBELS

MOUSTACHED WARBLER On 21 April 2016, a Moustached Warbler *Acrocephalus melanopogon* was trapped at a 'Constant Effort Site' in the Ooijse Graaf near Nijmegen, Gelderland, during the first ringing session of the year at the site. It concerns a new species for the Netherlands. At first, the news was withheld, as the ringing site is not freely accessible. The wing length suggested that it was a male and, therefore, it was hoped it could be relocated by its song. Indeed, in the evening of the same day, the bird was found singing at a distance of 100 m from the ringing site. Since it could also be heard from a nearby public road, the news was then released. The next days, the bird was heard by many birders, although infrequently and from a considerable distance. Often, it could only be heard with the help of parabolic microphones which were shared among all observers. Despite constantly looking by telescope in the right direction, only a few observers managed to catch a glimpse of the bird in dense reeds. It was heard until at least 28 April (sound-recording).

Drie Alpenheggenmussen langs Nederlandse kust Op 5 april 2016 meldde Dunea-vrijwilliger René Wanders rond 13:30 op www.waarneming.nl dat hij 's ochtends in Meijndel, Zuid-Holland, een Alpenheggenmus *Prunella collaris* had gezien. De door hem onterecht als ma-

ger bestempelde foto die hij later bij zijn waarneming plaatste, toonde inderdaad onmiskenbaar deze soort! Noël Aarts (medewerker bij terreinbeheerder Dunea), Fred Klootwijk, René van Rossum en Vincent van der Spek (vrijwilliger bij Dunea) hadden niet gewacht op het beschikbaar komen van de foto en waren al snel (met toestemming) aan het zoeken. Omdat de vogel in afgesloten gebied was gezien stond de waarneming vervaagd op www.waarneming.nl, zodat een groot gebied moest worden afgezocht. Uit informatie van RW op www.waarneming.nl maakten de zoekers op dat de vogel in diens voormalige inventarisatiegebied (BMP-plot) zat. Door de plotkaart over www.waarneming.nl te leggen werd het zoekgebied gehalveerd. Dat een deel van het overgebleven gebied toegankelijk is voor publiek, zorgde voor een verdere verkleining – de vogel zat immers in afgesloten terrein. Desalniettemin bleef er een groot en onoverzichtelijk terrein over (ongeveer een kilometer-hok). Na anderhalf uur zoeken viel het oog van VvdS toevallig op een vogel die diep in een populier zat langs een dienstweg. Het bleek de gezochte Alpenheggenmus te zijn! De vogel vloog naar een duingraslandje, waarbij de witte punten in de staart prachtig waren te zien. Hij bleek niet schuw en foerageerde rustig in het zonnetje. Af en toe vloog hij naar een meidoorn. VvdS belde rond 18:00 met de elders zoekende NA om het goede nieuws te melden maar ook om te overleggen: het gebied was immers niet vrij toegankelijk. NA regelde toestemming bij Dunea voor een excursie. Hij ving mensen op een

407 Alpenheggenmus / Alpine Accentor *Prunella collaris*, Meijndel, Wassenaar, Zuid-Holland, 5 april 2016
(Vincent van der Spek)

408 Alpenheggenmus / Alpine Accentor *Prunella collaris*, Vuurboetsduin, Vlieland, Friesland, 5 mei 2016
(Carl Zuhorn)

409 Alpenheggenmus / Alpine Accentor *Prunella collaris*, Vuurboetsduin, Vlieland, Friesland, 5 mei 2016
(Willem Wind)

afgesproken punt op en VvdS hield op de locatie zelf een oogje in het zeil. Via lokale app-groepen werd het nieuws verspreid en er werden afspraken gemaakt met Dutch Birding om alles in goede banen te leiden. De excursiedetails werden bekendgemaakt en de exacte locatie werd vervaagd om te voorkomen dat mensen op eigen houtje zouden zoeken. Tot de schemer schoven enkele 10-tallen vogelaars uit de omgeving bij de excursie aan. Het mooie licht was verdwenen en om verstoring te voorkomen moest de groep op enige afstand blijven maar dat mocht de pret niet drukken: de vogel liet zich bijna onafgebroken zien. De volgende dag zagen NA en zijn collega Hans Lucas hem opnieuw, in elk geval tot 13:00. Van 16:00 tot 19:00 was er wederom een excursie. Helaas werkte de vogel niet mee. Wellicht door het omgeslagen weer (harde wind en veel regen) liet hij zich niet meer zien. De dagen daarna is door enkele mensen met toegang tot het terrein gezocht om mensen nog een herkansing te geven maar helaas zonder resultaat.

Op 14 april ontdekte Kees Scharringa rond 09:30 een Alpenheggenmus foeragerend op een mossige duinhelling in het Noordhollands Duinreservaat ten zuiden van Egmond aan Zee, Noord-Holland. De vogel viel op door zijn gedrag en de roestbruine, gevlekte flanken, deels doorlopend op de onderbuik. Andere kenmerken waren de grijze kop met brede donkere teugel en vage donkere oogstreep, lichte driehoekige keelvlak met kleine donkere streepjes, grijze en licht gestreepte borst en buik, grijze onderstaart met donkere strepen en bruinigrijze, donker gestreepte rug en stuit. Op de donkere vleugels waren opvallende rijen lichte vlekjes op de middelste en grote dekveren en de lichte zomen aan de armpennen vormden een opvallend vleugelpaneel. De staart was donker met een licht eindbandje. De snavel was fors en spits, donker met een gelige basis. De poten waren licht. KS zorgde met zijn smartphone voor een bewijsplaatje (<http://waarneming.nl/waarneming/view/116479568>) en maakte zijn waarneming bekend. Zoekacties van

c 15 vogelaars leverden in de rest van de ochtend niets meer op.

Op 5 mei om 10:10 ontdekte Carl Zuhorn een Alpenheggenmus bij zijn woning op het Vuurboetsduin op Vlieland, Friesland, op exact dezelfde plek waar zich van 10 tot 19 mei 2008 een exemplaar ophield! De vogel werd vanaf 13:30 wederom bij het huis gezien en CZ kon hem laten zien aan zijn zwager Piet Bakker. Hoewel er meer vogelaars op het eiland aanwezig waren of op de 5e waren gearriveerd, is hij die middag alleen nog gezien en gefotografeerd door Willem Wind. De volgende ochtend werd hij alleen 's ochtends vroeg (c 06:30) nog een keer gezien door CZ.

Deze drie vogels verschenen ten tijde van een opmerkelijk grote influx in Duitsland, noordelijk tot Cuxhaven, Schleswig-Holstein, waarbij in Hessen zelfs een groep van 20 werd gezien. Daarnaast werden ook c 20 Sneeuwvinken *Montifringilla nivalis* in Duitsland waargenomen; blijkbaar was er iets aan de hand in het hooggebergte... Dat de herkomst van Alpenheggenmussen (veel) verder weg kan zijn dan de Alpen bewees een gekleurde exemplaar in Hessen, medio april; deze bleek op 7 maart 2013 te zijn geringd bij Alicante, Spanje, waar hij op 6 februari 2015 was teruggevangen. De influx bracht ook Alpenheggenmussen naar Engeland (in Hampshire en Norfolk, beide op 13 april, en in Lincolnshire op 7 mei), Denemarken (in Nordjylland op 7 mei) en Zweden (twee in Skåne op 20 april).

De drie Nederlandse vogels betreffen het 10-12e geval (11-13e vogel). Alle stammen uit april-mei. De vogel van Meijndel was de vroegste ooit; de laatste was op 27 mei 1986. Dat er 'goede' jaren zijn voor deze alpine soort blijkt uit het feit dat acht van de negen eerdere gevallen in blokken van twee kwamen (1986, 2000, 2009 en 2012); drie in één voorjaar is dus een nieuwe mijlpaal. Het eerste geval was 30 jaar geleden, van 16 tot 18 april 1986 in Groningen, Groningen. VINCENT VAN DER SPEK & ENNO B EBELS

ALPINE ACCENTORS Three Alpine Accentors *Prunella colaris* were seen in the Netherlands in April and early May 2016: at Meijendel, Zuid-Holland, on 5-6 April, near Egmond aan Zee, Noord-Holland, on 14 april and on Vlieland, Friesland, on 5-6 May. These were the 10-12th record (11-13th individual). The records were connected to a large influx in northern Germany, which, eg, brought a flock of 20 into Hessen of which one had been ringed at Alicante, Spain. There were also individuals in England (three), Denmark (one) and Sweden (two).

Steltstrandloper op tournee door Nederland Samen met mijn broer Ivo Meeuwissen bezoek ik in de drukke trekperiode bijna dagelijks onze 'local patch' langs de Maas bij Neer in Midden-Limburg – net als vele andere vogelaars overigens, want sinds vorig jaar is dit natte gebied opvallend goed voor steltlopers. Het verloop van vogels is groot en de aanwezigheid van veel kwikstaarten *Motacilla* maakt het zoeken leuk. Op woensdagavond 11 mei 2016 ging ik met mijn dochter Liv nog even snel langs het gebiedje Zwaarveld. Daar was het vrijwel gelijk raak: om 20:45 zag ik een slanke steltloper, hoog op de geelgroene poten, met een lange licht gebogen snavel en met uitgebreide dwarsstreping op de onderdelen, tot op de onderstaartdekveren. In de vlucht zag ik dat hij geen duidelijke vleugelstrepen had maar wel een witte 'stuit' en dat de poten voorbij de staart staken. De koptekening was opvallend, met een duidelijke lichte wenkbrauwstreep en een rossige oorstreek. Hij trok samen op met vier Bosruiters *Tringa glareola*, vloog veel en was erg ril (later bleek dat vooral te komen door de nerveuze Bosruiters, die rond 22:00 uur nog wegtrrokken). Hoewel de determinatie als Steltstrandloper *Calidris himantopus* eenvoudig lijkt, was het dat die avond niet omdat ik geheel niet voorbereid was op het ontdekken van zo'n zware soort: een Steltstrandloper claimen doe je niet zomaar. Ik maakte door de telescoop een paar bewijsplaatjes. Ivo was gelukkig binnen 10 minuten met zoon Mees ter plaatse en hij kon ondanks de

schemering betere foto's maken. Ook broer Frank Meeuwissen en Berto van Dam (in vol wielertenuue) waren nog goed op tijd. In totaal zagen die avond c 10 mensen de vogel. De volgende ochtend (12 mei) was hij vanaf het eerste licht aanwezig. Hij bleef tot 20:10 en vloog toen hoog naar het noordwesten weg, samen met een Groenpootruiter *T. nebularia*. Die dag trok hij bekijks van enkele 100en vogelaars. In de ochtend van 14 mei 2016 werd dezelfde vogel (op basis van vergelijking van de foto's) door Jaap de Jong herontdekt bij Borculo, Gelderland, c 105 km ten noordnoordoosten van Neer. Ook hier zagen vele 10-tallen vogelaars hem gedurende de rest van de dag. Op 15-18 mei bleef hij hier aanwezig en werd hij wederom druk bezocht; de laatste melding was op 18 mei om 21:00. De tournee door Nederland kreeg op 19 mei een vervolg toen Hans van Stijn de vogel rond 13:00 herontdekte in een plasdrasgebied bij Formerum op Terschelling, Friesland, c 165 km ten noordwesten van Borculo (en ruim 240 km van Neer).

De vogel had nauwelijks rossig in het verenkleed en was dus (nog) niet in volledig zomerkleed. Foto's waarop de gespreide vleugel zichtbaar is, duiden op een eerste-zomer: de buitenste zes handpennen zijn geruid, contrasterend met de meer gesleten, ongeruide binnenste vier (cf BWP).

Dit betreft het vierde geval voor Nederland. De vorige waren bij Rhenen, Utrecht, op 24 juli 1988 (adult), bij Camperduin en 't Zandt, Noord-Holland, op 22-24 juli 2000 (adult) en in de Ezumakeeg, Friesland, op 9-17 mei en van 26 juni tot 12 juli 2004. In Brittannië en Ierland dateren veel gevallen van juli-augustus en ook van het voorjaar. Dit voor Nearctische steltlopers ongebruikelijke maandvoorkomen en het feit dat meer dan 15 exemplaren in de oostelijke helft van Engeland is gezien suggereren samen met de overwegend door het binnenland van Noord-Amerika lopende trekroutes dat het merendeel van de Britse vogels niet rechtstreeks de Atlantische Oceaan is overgevlogen maar een andere weg heeft gevolgd. De soort is in Europa verder vastge-

410 Steltstrandloper / Stilt Sandpiper *Calidris himantopus*, eerste-zomer, Neer, Limburg, 12 mei 2016 (Alex Bos)

411 Steltstrandloper / Stilt Sandpiper *Calidris himantopus*, eerste-zomer, Borculo, Gelderland, 14 mei 2016 (Edwin Winkel)

steld in Finland, Frankrijk, IJsland, Noorwegen, Oostenrijk, Spanje en Zweden. DENNIS MEEUWISSEN

STILT SANDPIPER On 11-12 May, a first-summer Stilt Sandpiper *Calidris himantopus* stayed near Neer, Limburg, the Netherlands. It was found in the late evening and departed the following evening, having been seen by 100s of birders. It was relocated near Borculo, Gelderland (c 105 km to the north-north-east), on 14-18 May and again seen by many birders. On 19 May, it was relocated on Terschelling, Friesland, c 165 km north-west of Borculo. This was the fourth record, after birds in July 1998, July 2000 and May-July 2004.

Grote Kanoet op Texel De weersverwachtingen voor het Pinksterweekend 2016 waren zodanig dat ik met lage verwachtingen naar Texel, Noord-Holland, vertrokken was: een harde noordenwind en erg lage temperaturen – niet het weer waar je op hoopt midden-mei. Op zaterdag 14 mei stond de jaarlijkse *Texel Big Day* op het programma met Jeroen de Bruijn, Vincent Stork en Han Zevenhuizen. We hadden vanwege het weer zelfs overwogen om de Big Day af te gelasten maar ‘we moeten het van de steltlopers hebben’, zo hadden we geredeneerd. Vrijdag 13 mei had ik hoofdzakelijk achter de laptop doorgebracht totdat ik laat in de middag besloot om de hoogwatervluchtplaats bij de Volharding, De Cocksdorp, te bezoeken, mede om de Big Day voor te bereiden. De steltlopers bleken door hoog water en harde wind dicht op elkaar te staan, wat afkijken niet goed mogelijk maakte. Ik besloot eerst de meeuwen op de akker aan de binnenzijde af te speuren (twee Geelpootmeeuwen *Larus michahellis*: goed voor de Big Day) en hield mezelf een tijd bezig met een goede kandidaat Baltische Mantelmeeuw *L fuscus fuscus*. Toen ik weer de dijk op klom zag ik dat er wat beweging in de groep steltlopers was gekomen. De harde wind stond vol op me en ik had snel spijt had dat ik geen warme jas bij me had. Na veel steltlopers afgekeken te hebben kwam ik

aan bij een verre, grote en compacte groep van hoofdzakelijk Rosse Grutto's *Limosa lapponica*. Rond 15:45 zag ik, onder de buiken van grutto's doorkijkend, een medium-formaat steltloper met een opvallende zwartachtige borst en witte buik. Slik... Terwijl ik versteende liep de vogel al slalomend tussen de grutto's door mijn telescoopbeeld uit, waarbij ik nog net opvallend roodbruin op de schouders kon detecteren. Ik probeerde rustig te blijven maar alles in mij schreeuwde ‘Grote Kanoet’. Toen ik mijn telescoop weer durfde aan te raken duurde het even voordat ik hem weer in beeld had. Dat duurde slechts een paar seconden, de afstand was fors, ik moest vol inzoomen en de wind maakte het zien van de details moeilijk. Toch zag ik duidelijk dat hij iets groter was dan wat Kanoeten *Calidris canutus* rondom en dat de snavel wat langer was. Weer verdween hij uit beeld, mij totaal verbijsterd achterlatend: ik had zojuist een Grote Kanoet *C tenuirostris* gezien! In vol zomerkleed nog wel. Deze had ik niet zien aankomen. Ik miste echter wat details; zo had ik het borstpatroon niet kunnen vaststellen en evenmin of er vlekken op de flanken aanwezig waren. In gespannen toestand wist ik Ruud van Beusekom te bellen (‘Je moet nu komen! Ik denk dat ik een Grote Kanoet heb maar volgens mij kan ik niet meer denken.’) en na een moment van bezinken verspreidde ik het nieuws van een waarschijnlijke Grote Kanoet via de Texelse whatsapp-groep. Zeker 10 minuten bleef de vogel spoorloos en met regelmatig wegvliegende steltlopers kon ik alleen maar hopen dat hij nog ergens in de groep moest staan. En toen gebeurde het: opeens kwam hij uit de groep lopen. Ik zag hem voor het eerst helemaal vrij, van alle kanten en daar stond een op-en-top zomerkleed Grote Kanoet! De borst had een bont patroon van zwarte tekening waarbij zwarte vlekken doorliepen op de flanken, de bovendelen waren zwartachtig met opvallend roodbruin op de bovenste rij schouderveren, de snavel was lang en licht gebogen, de vogel was fors met een langgerekte structuur en de handpenprojectie was vrij lang; alles klopte. Ik deed een snelle

412 Grote Kanoet / Great Knot *Calidris tenuirostris*, adult-zomer, Volharding, Texel, Noord-Holland, 15 mei 2016 (Alex Bos)

413 Grote Kanoet / Great Knot *Calidris tenuirostris*, Volharding, Texel, Noord-Holland, 15 mei 2016 (René Pop)

poging om hem te digiscopen – dit leverde een herkenbaar bewijsplaatje op maar toen ik weer keek was hij spoorloos. Net daarna arriveerden de op Texel aanwezige vogelaars en ik verspreidde het nieuws landelijk via Dutch Bird Alerts, vergezeld van een vaag maar onmiskenbaar fotootje. Vervolgens vlogen alle stelten op... Toen pas bleek hoe intimiderend veel steltlopers er aanwezig waren. Met afgaand tijt verspreidden ze zich langzaam over het wad; sommige groepjes vlogen ver weg, andere landden weer verderop. Inmiddels waren we met een man of 10 maar het lukte in de 45 minuten die volgden niet om hem terug te vinden en onze kansen leken snel kleiner te worden – totdat RvB hem opeens zag staan. Na enkele hectische minuten volgde de enorme ontlading voor alle aanwezigen en zeker ook voor mijzelf. De vogel vervloog meermalen, kon steeds weer worden opgepikt maar raakte na een kwartier echt uit beeld toen hij ver weg leek te vliegen. Tegen de meeste verwachtingen in, het was inmiddels laag water, vond Mark Collier hem rond 18:45 iets zuidelijker terug op het wad. Er volgde een reeks van waarnemingen in de avond waardoor ook de eerste doortastende twitchers van het vasteland de soort konden bijschrijven. In totaal zagen c 40 vogelaars hem die avond tot c 21:20.

De volgende ochtend werd na de aankomst van de eerste boot door vele 10-tallen vogelaars gezocht langs de hele noordostrand van het eiland. Met laag water waren er veel steltlopers maar de Grote Kanoet liet zich niet zien; door de harde en koude noordenwind was het ook lastig zoeken. Het wachten was op hoog water... De eerste commotie ontstond toen Vincent Hart en Rob Halff de vogel rond 12:30 (te) kort zagen bij de Schorren. Een klein uur later zagen enkele vogelaars hem weer bij de Volharding. Tussen c 14:30 en 18:30 werd hij hier regelmatig gezien tussen de 1000en steltlopers, vaak kortstondig en lastig in beeld te krijgen voor de groeiende groep van c 150 vogelaars op de dijk, wat voor de nodige hectiek zorgde. Met afgaand tijt werd de groep wat 'losser' en liet hij zich wat beter zien en konden er zelfs wat bewijsplaatjes worden gemaakt. 's Avonds herhaalde het patroon van de vorige dag zich en liet hij zich langduriger en op iets minder grote afstand bekijken

op het wad bij De Cocksdorp. Ook de volgende dag en op 16 en 17 mei werd de vogel (on)regelmatig gezien op verschillende locaties op het wad en op de Volharding maar hij was ook vele uren spoorloos. Gedurende het Pinksterweekend hebben enkele 100en vogelaars van deze vogel kunnen genieten.

Bijna 25 jaar voorafgaand aan deze ontdekking was mijn allereerste twitch een bezoek aan de door Klaas Eigenhuis ontdekte juveniele Grote Kanoet op 19-25 september 1991 langs de Oostvaardersdijk, Flevoland. Voor mij was dit toen een onbegrijpelijke en bewonderingswaardige ontdekking van een soort die ik niet kende en met die vogel is mijn interesse in zeldzaamheden gestart. De vogel werd op 29 september 1991 door Hans van der Meulen teruggevonden bij Camperduin, Noord-Holland, waar hij tot 6 oktober bleef. Het betrof het eerste geval; die van Texel was dus het tweede en betekende voor mij het weerzien met een soort waarvan ik niet verwacht had die ooit nog in Nederland te zien, laat staan zelf te mogen vinden. Voor de vele vogelaars die na 1991 gestart zijn met twitchen was dit een mooie inhale.

Grote Kanoet broedt in afnemende aantallen in Oost-Siberië, Rusland, en overwintert in delen van Zuid-Azië en Australië; een klein deel van de populatie overwintert verder naar het westen, op het Arabisch Schiereiland (vooral in Oman en de Verenigde Arabische Emiraten). Als extreme langeafstandstrekker is het geen onverwachte dwaalgast in Europa en andere WP-landen maar wel een extreem zeldzame: er zijn ruim 20 gevallen in de klassieke WP ('sensu BWP'), in Brittannië (4), Duitsland (1), Ierland (1), Israël (2), Koeweit, Marokko (2), Noorwegen (1), Polen (2), Spanje (2) en Zweden (3).
DIEDERIK KOK

GREAT KNOT On 13-17 May 2016, an adult-summer Great Knot *Calidris tenuirostris* stayed on the Wadden Sea mudflats near De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, the Netherlands. It was seen roosting in a large wader flock during high tide and foraging on the mudflats during low tide. This was the second record, after a juvenile in September-October 1991.